

የዓባይ መዘዝ

ለመጀመሪያ ጊዜ ነሐሴ 1998 ዓ.ም

ለሁለተኛ ጊዜ ታህሣሥ 1999 ዓ.ም

ከጌታቸው ወልደ

(ጌቱ)

በዓባይ ቀውስ ዙሪያ አስገራሚና
የምስጢር መረጃዎችን የያዘው
ሁለተኛው መጽሐፍ በቅርቡ
ለንግብ ይበቃል።

© መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው
All Rights Reserved

የሽፋን ዲዛይን፡ ፍቃድ ኪሮስ

ምሥጋና

ይህን መጽሐፍ በማዘጋጀት እና በጥትመት ሂደት ከፍተኛ እገዛና ድጋፍ ላደረጉልኝ ለፀሐፊ-ተውኔት እና ጋዜጠኛ ውድነህ ከፍሊ፣ ለጋዜጠኛ ይሰማ ሰይፉና ሙሉጌታ ተክሉ፣ ለኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ባለሙያዎች አደራጀው ምትኩና ተስፋይ እሾቱ፣ ለፀሐፊዎች አትጠገብ አበረ፣ አልማዝ አጥላው፣ ደመቀች መኮንን እና አዲስዓለም ወልደማርያም ምስጋናዬን እያቀረብኩ እግዚአብሔር በፍቅሩ ይባርካችሁ አላለሁ።

ማስታወሻነቱ

ለእናቱ ለወ/ሮ ተናኚ፣ ለአባቱ አቶ ወልደ፣ ለአክስቱ ለወ/ሮ አየለች እና ለወንድምና እህቶቼ ኤልያስ፣ ሰለሞን፣ ጽጌረዳና ሃይማኖት ይሁንልኝ።

አድራሻ

ጌታቸው ወልደ

መ.ሣ.ቁ. 12918

ስልክ ቁ. 0911-320300

0911-103621

E-mail getaww2000@yahoo.com

አዲስ አበባ

ማውጫ

አርዕስት	ገጽ
መግቢያ.....	1
ክፍል አንድ	
መንደርደሪያ	4
ግብፅ ማንናት?	9
ክፍል ሁለት	
በዓባይ ዙሪያ ያለ ፍጥጫ.....	16
የግብፅ ባለሥልጣናት ሕልምና ራዕይ.....	19
የአስዋን ግድብ.....	25
ክፍል ሦስት	
የግብፅ ወታደራዊ አቋም.....	31
የግብፅ ጦር አውሮፕላኖች የውጊያ ብቃት.....	53
ዓባይን በሂሊኮፕተር የማስገበር ሩጫ.....	60
የግብፅ ሂሊኮፕተሮች.....	61
የግብፅ ራዳር.....	65
የግብፅ ታንኮች.....	67
የግብፅ ሚሳየል መርሐግብር.....	68
በግብፅ ሚሳየል ዙሪያ የተላለፉ መረጃዎች.....	71
ስለግብፅ ሚሳየል ባለሥልጣናቷ ምን ይላሉ?.....	74
የግብፅ ኬሚካላዊ ጦር መሣሪያ ገጽታ.....	79
የኬሚካል ጦር መሣሪያ ጥቃት በየመን.....	80
የኬሚካል ጦር መሣሪያ ምርምር.....	81
በኬሚካል ጦር መሣሪያ ዙሪያ ያሉ ምልክታዎች.....	82

የግብፅ ባዮሎጂካል ጦር መሣሪያ.....	85
የግብፅ ጦር ኃይል ጥንካሬ.....	86
የግብፅ ጦር ኃይል ድክመት.....	88

ክፍል አራት

የግብፅና የአሜሪካ ጦር መሣሪያ ትብብር	
- ግብፅ ከዩኤስ አሜሪካ በስጦታና ሽያጭ ያገኘቻቸው ጦር መሣሪያዎች.....	90
- ግብፅና 13ቱ የአሜሪካ ጦር መሣሪያ ኮንትራክተሮች.....	97

ክፍል አምስት

- ግብፅ በወታደራዊና ሰብዓዊ መብት ዙሪያ የፈረመቻቸው ስምምነቶች.....	99
- የግብፅ የሀገሪቱ ከፍተኛ ሽልማት ከዓባይ ጋር የመያያዝ ምስጢር.....	100

ክፍል ስድስት

ናይልና የተፋሰሱ ሀገራት ትብብር.....	102
---------------------------	-----

ክፍል ሰባት

- የኢትዮጵያ መገናኛ ብዙኃን በግብፅ ዙሪያ.....	111
- ምሁራንና ባለሥልጣናት ስለግብፅ.....	113
- የኢትዮጵያ የውጭ ጉዳይና ደገንነት ፖሊሲ.....	115
- ከኢትዮጵያ ምን ይጠበቃል?.....	117
አባሪዎች.....	125
ማጣቀሻዎች.....	

ይህን መጽሐፍ ለማዘጋጀት መረጃዎችን ማሰባሰብ የጀመርኩት በ1980ዎቹ የመጀመሪያ ሁለት ዓመታት ነው። መነሻ የሆነኝ ደግሞ የግብፆች የዓባይ ተጠቃሚነት ብቻ ሳይሆን ከዓባይ ጋር ባላቸው የሕልውና ግንኙነት በከፍተኛ ሀገራዊ ስሜት የሚያደርጉት ጥረት ነው።

ከዚህ አኳያ “በሞኝ ሠርግ ብልጥ ይዳራል” ሆነና ተረቱ ግብፆች ከዓባይ ተፋሰስ ከፍተኛውን ድርሻ የምትይዘውን ኢትዮጵያ ማናቸውም እንቅስቃሴ በቅርበት በመከታተል ለሀገራቸው ጥቅም በሚያመች መንገድ ተግባራዊ ማድረጋቸውን ፀሐይ የሞቀው እውነታ ነው።

ይህን መነሻ በማድረግም የመጽሐፉን መዘጋጀት ገፋሁበት። ነገር ግን መጽሐፉ ከመዘጋጀቱ በፊትም በርካታ ሰነዶችን ለማገላበጥ ሞክራለሁ። በተለያዩ ጊዜያት የጦር አውሮፕላን እና ሌሊትፕተር አብራሪዎች የጦር መሐንዲሶች ታንክኞች የሚሳየል ኢንጂነሮች መድፈኞች የአየር መከላከል የአየር ወለድ የዘመቻና የውጊያ መረጃ መኮንኖችን ጨምሮ በርካታ ከፍተኛ ባለሙያ የጦር መኮንኖች ዲፕሎማቶች የፖለቲካ ሳይንስና ዓለም አቀፍ ግንኙነት የታሪክ የሥነ-ጽሑፍ የጂኦግራፊና የሕግ ምሁራን ጋር ልወያይ በቅቻለሁ። በውኃ ዙሪያ የሚያጠኑ ተመራማሪዎች የፖለቲካ ሰዎች ደራሲዎች የጦር ዘገባ ዘጋቢ ጋዜጠኞች አርታኢዎች አርበኞችና ታዋቂ ሰዎችንም አነጋግራያለሁ። ሁሉም ይጠቅማሉ ያሏቸውን አስተያየቶች ሰጥተውኛል።

እኔም ለተወሰኑ ዓመታት በቅድሚያ እጅግ ፈታኝ በሆኑ የጦርነት ቀጣናዎች በማለፍና በጦር ዘገባ ዘጋቢነት በማገልገል፤ ከዚያም በመጽሐት ዝግጅትና ተጓዳኝ ሥራዎች እንዲሁም በዜናና አርቲስታል /ፊቸር ኤዲተርነት (አርታኢነት) እና ሌሎችም ሥራዎች ሃያ ዓመታት ያህል መሥራቱ ለመጽሐፉ ዝግጅት እጅጉን ጠቅሞኛል። የዓባይ መነሻና ገባርቹን ጨምሮ በአራቱም ማዕዘናት የተለያዩ የውኃ ሀብትና የተፈጥሮ አቀማመጥ ጨምሮ በርካታ አስገራሚ የሀገሬ መሬት ለመመልከት መቻሌ ደግሞ በዝግጅቱ እንድንፋስበት ረድቶኛል።

ምንም እንኳ መጽሐፉን ለማሳተም ያቀድኩት በ1992 ዓ.ም. የነበረ ቢሆንም፤ በነትመት ዋጋ መናር፤ በገንዘብ አቅም ማነስና ከሌሎች ሀገራዊ ሁኔታዎች ጋር በመያያዝ ሳይታተም ዘግይቷል። ሆኖም በወቅቱ ከግብፅና ዓባይ ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ጉዳዮች በተለያዩ ጋዜጦችና መጽሔቶች በትንተና መልክ አቅርቤያለሁ። ጽሑፉን ያነበቡ የሥራ ባልደረቦቼም ሆኑ ሀገር ወዳድ ግለሰቦች የግብፅ ወታደራዊ ዝግጅት እጅግ አስፈሪ እንደሆነባቸው በአካልና በስልክ ጭምር ገልፀውልኛል። መረጃዎች ተሟልተው በመጽሐፍ መልክ እንዲታተምም ተደጋጋሚ ሃሳብ አቅርበውልኛል። በመቀጠል በ1997 መገባደጃ ለማሳተም ያደረግኩት ጥረት በተመሳሳይ ሁኔታ ሳይሳካ ቀርቷል። ነገር ግን ከ6 ዓመታት በኋላም እንደገና ጽሑፉ ወቅታዊ ሆኖ ነሐሴ 1998 ዓ.ም. ለንባብ በቅቷል።

የመጀመሪያው ንትመት ከወጣ በኋላ በአንድና ሁለት ወራት መጽሐፉ ተሸጦ አልቋል። ከሀገር ውስጥና ከውጭም ምንም ግንት ሳይኖርበት በመስከረም 1999 ዓ.ም. ብቻ በቀን በአማካኝ ከ10 በላይ የምስጋናና የማበረታቻ መልዕክቶች በስልክ ደርሰውኛል። በአካል ደግሞ የሚያውቁኝም ሆኑ ሌሎች ወገኖች ድጋሚ

እንዲታተምና ቀጣዩ ሁለተኛ መጽሐፍ እንዲወጣ በዓባይ ዙሪያ የተደረጉ ጥናቶች (የጽሑፍ፣ የድምጽና ምሥል ጭምር) ሰጥተውኛል። ቃል የገቡልኝም ይገኛሉ።

በተለይ ታዋቂ ኢንጅነሮች፣ ደራሲና ተርጓሚዎች፣ ጋዜጠኞች፣ አርቲስቶች፣ የጦር መኮንኖች፣ መምህራን፣ በከፍተኛ ኃላፊነት ላይ ያሉ የመንግሥት አመራሮች፣ የኢንፎርሜሽንና የመስኖ ባለሙያዎች እንዲሁም በርካታ አገር ወዳድ ግለሰቦች የድጋፍና የማሻሻያ አስተያየት ሰጥተውኛል። እኔም በቀጣዩ የዓባይ ቀውስና ዓባይ ባገሩ ስለሚኖረው ድርሻ የሚያትቱ መጽሐፎቼ በዝርዝር አስፍረዋለሁ።

ከዚህ አንገር የግብፅን ዳራዊ ምልክታ፣ በውኃ ፍጥጫ ያላት ድርሻ፣ የባለሥልጣናቷ ሕልም፣ ራዕይና መርህ፣ የጦር ኃይል አወቃቀሯና አቅም፣ በወታደራዊና ሰብዓዊ መብቶች ዙሪያ የፈረመቻቸው ስምምነቶች፣ የሀገሪቱ ከፍተኛ ሽልማት ከዓባይ ጋር መያያዝና ከዩኤስ አሜሪካ ጋር ያላትን ወታደራዊ ትብብር ለሀገር ልጅ ቅድሚያ ማሳወቅ የዜግነት ግዴታ ስለሆነ የመጽሐፉ ዋነኛ አካል አድርጌዋለሁ።

እንዲሁም የናይል ተፋሰስና የተፋሰሱ ሀገራት ትብብርን የተመለከተ አነስተኛ ትንተና አካትቻለሁ። በተጓዳኝ የኢትዮጵያ መገናኛ ብዙኃን፣ ምሁራንና ባለሥልጣናት ስለግብፅ በተለያዩ ጊዜያት ያቀረቧቸው ምልክታዎችና አስተያየቶች ተስተናግደዋል። ኢትዮጵያ በውጭ ጉዳይና ደገንነት ፖሊሲዋ በግብፅ ላይ የምትከተለውና ምን እንደሚጠበቅባት ደግሞ በመጨረሻው ክፍል ቀርቧል። እግዚአብሔር ኢትዮጵያን ይባርክ! መልካም ንባብ።

ክፍል አንድ

መንደርደሪያ

“እኛ ኢትዮጵያውያን እግዚያብሔር በሰጠን ሀብት ላይ ተኝተንበታል። ነቃ ብለን ዓባይን እንጠቀምበት”

በሀገራችን በ1980ዎቹ የመጀመሪያ ሁለት ዓመታት አንድ የጦር መሣሪያ ማምረቻ ኢንዱስትሪ ስድስት መቶ ሚሊየን ብር በሆነ ወጪ ይቋቋማል። የዚህ ፋብሪካ መቋቋም ግብፅን ያንቀጠ ቅጣታል። በአጼ ቴዎድሮስ «ጋፋት» መድፍ ሥራ ስያሜውን ያገኘው ይኸው ፋብሪካ ባሌስቲክ ሚሳየልን ጨምሮ የተለያዩ የጦር መሣሪያና ቁሳቁስ በምታበረክትላት በሰሜን ኮሪያ የጦር ባለሙያዎች እገዛ መቋቋሙ ቁጭቷን ይበልጥ ያግመዋል። በአዲስ አበባ የሚገኙ የግብፅ ዲፕሎማቶች እንጀታቸው አርሮ በሚያገኙት አጋጣሚ ሁሉ «ጋፋት» የሚያመርታቸውን ጦር መሣሪያዎች ለማወቅ ቀን ከሌት ደፋ ቀና ማለታቸውን ይቀጥላሉ።

በወቅቱ የነበረው መንግሥትም ጦርነቱ አጣብቂኝ ውስጥ ከቶት ስለነበር የጦር መሣሪያ ፍላጎቱ ይጨምራል። አፍጥኝም ሆኖ ግብፅን የተሰኘውን ከባድ የጦር መሣሪያ ኢንዱስትሪ ይገነባል። ኢንዱስትሪው በ1983 ዓ.ም አጋማሽ ህልው መሆኑን ሲያበስር ደግሞ፤ በጎንደር፣ ባህርዳር፣ በጎጃም የተለያዩ አካባቢዎች እና ሰሜንና ምዕራብ ሸዋ ጦርነቱ ተፋፍሞ ነበር።

በዚህን ጊዜ በወቅቱ የነበሩ አንዳንድ የጦር ጀነራሎች ሳይቀሩ የሆርማት መቋቋምን ከነማምረት ብቃቱ ወሬውን በየሆቴል ቤት ሳይቀርም ይነኩት ገቡ። ሌሎች ባለሥልጣናትም ኃይል የሆኑ መስጳቸው የጦር መሣሪያ ኢንዱስትሪውን አቅም ሳይቀር

በአደባባይ ዘሩት። በመከላከያ ኢንዱስትሪ ድርጅትና በጦር ኃይሉ መዋቅር ውስጥ የነበሩ መለዩ ለባሾችና ሲቭሎች ደግሞ አውቀውም ይሁን ሳያውቁት የሆርማትን ጉድ ከከዘኩት። ምናልባት በወቅቱ ላብዛኛው ኢትዮጵያዊ በግልጽ ያልታወቀው ግን የግብፅ ዲፕሎማቶችና ሰላዮች የሚበቃቸውን ያህል መረጃ መሰብሰብ መቻላቸውን ያለማወቃቸው ነበር።

ሌላው ቀርቶ ግብፆቹ ከሶቪየት ኅብረት፣ ከጀርመን ዲሞክራቲክ ሪፐብሊክ፣ ከቡልጋሪያ፣ ከዩጎዝላቪያና ከሰሜን ኮሪያ የመጡ ጦር መሣሪያዎችን ጠንቅቀው እንደሚያውቁ ያለመረዳት ችግርም ተስተውሏል።

በተለይ የነበረውን የሠራዊቱን አወቃቀር ለማወቅ ዳቦ በሻይ የመግመጥ ያህል ቀሏቸው ነበር። ምድር ጦሩን፣ ባህር ኃይሉንና አየር ኃይሉን አጠቃላይ ወታደራዊ አቅም ለማወቅ ሲያነፈጉ ነበር የሚውሉት። ከአዲስ አበባ ወጥተው በወቅቱ በነበሩት የራስ ገዝና አስተዳደር አካባቢዎች የመረጃ መረባቸውን ዘርግተው ለረዥም ጊዜ ዕቅዳቸው ግብ መምታት ሲዋቅቱ ማየት በቅርበት ለተከታተላቸው በጣም ቀላል ነበር።

በባህርዳር አካባቢ እንኳ በተረሰት ስም ሆቴል ተከራይተው ጣናን ዙሪያ ቀን ተቀን ፎቶ የሚያነሱ በዓባይ ዙሪያ ዛፎች ቢተኩሉ እንኳ ወደ ሀገራቸው ሪፖርት የሚያደርጉ የግብፅ ዜጎች ማግኘት አዳጋች አልነበረም። በተለይ የካቲት 1982 ዓ.ም ወደ ጎንደር መውጫ ያለው የዓባይ ድልድይ ሊፈርስ በጣት የሚቆጠሩ ቀናት ሲቀረው ከዘንዘሊማ እስከ ደራ ሀሙሲትና ወረታ፣ ከናባጋ ጊዮርጊስ እስከ ድምቢሶ አቦ፣ አዴት፣ የገረገራ መንደሮችን፣ ደብረ-መዋዕ፣ በ17ኛው ክፍለ ዘመን የተሠሩት እነግንብ ጊዮርጊስና ግንብ ማርያም ያሉ የመሬት ላይ እና የመሬት ውስጥ አብያተ ክርስቲያናት፣ በአፄ-ሱሲኒዮስ (በ17ኛው ክፍለ ዘመን)

በዓባይ አናት ላይ ቅድሚያ የተሠራውን የአለታ ድልድይ፣ ሃምሳ ሜትር ቁልቁል የሚፈጠፈጠውን ባለአራት መቶ ሜትሩን ሽንጣሙን ጢስ ዓባይ ፏፏቴና ሞጣ ጨምሮ ከባህርዳር እስከ ዳርቤቴ፣ ከዳርቤቴ እስከ ቀንዝላ፣ ሻውራ፣ ደልጊና ጎርጎራ ባሉ አካባቢዎች የሰላላ ተግባራቸውን ሲወጡ የነበሩ ወኪሎቻቸውን ማግኘት አይከብድም ነበር።

ከአዲስ አበባ አንስተው እስከ ባህርዳር በፕሮጀክቶች ግንባታ ዘርፍ የሚካሄዱ የልማት ሥራዎችን የሚያውቁ ባለሙያዎችም ነበሯቸው። የጣና ዙሪያን እንዳባታቸው ቤት ሲፈትሹም ተስተውሏል። የአፈር ሜካኒክስ ባለሙያዎቻቸው የዓባይን ጎርጎራ ሸለቆ ተከትለው ከመነሻው እስከ መድረሻው ቢራቢሮ ለመያዝ እንደሚሮጥ ህጻን ልጅ ሲማሰኑ መዋላቸውን ይህን ያህል የተደበቀ አልነበረም፤ አይደለምም። ሌላው ቀርቶ ከፍተኛ ትምህርት ተቋም ለማስተማር የሚመጡ ምሁራኖቻቸው ባህርዳር ለመመደብ ነው በዋናነት የሚጠይቁት።

በዚህ ተግባር አንጀቱ የሚያረውና ድርጊታቸውንም በቅርበት ይከታተል የነበረ ኢትዮጵያዊ የሚሳየል ኢንጂነር ባለሙያ ጩኸቱ ሰሚ ማጣቱ ይታወሳኛል። ዛሬ የት እንዳለ አልወቅ እንጂ የተጠናቀሩ መረጃዎችም እንዳሉት አምናለሁ። በተለይ በህይወት የሌለው የቀድሞ ሶቪየት ኅብረት የማህበራዊ ሳይንስ ተማሪ የነበረው ወዳጄ ግብዓቱን ጠንቅቆ ያውቃቸዋል። ቡልጋሪያ የተማረው ጓደኛውም እንዲሁ።

ቡልጋሪያ የተማረው ግለሰብ የትምህርት ዕድል አግኝቶ ወደ ሶፊያ /የቡልጋሪያ ዋና ከተማ/ ሲጓዝ አውሮፕላኑ ካይሮ ያርፋል። በነበረችው አጋጣሚ የካይሮ ከተማን በታክሲ ይጓበኛል። ጉብኝቱን ጨርሶ ወደ አውሮፕላኑ በመግባት ወደ ቡልጋሪያ ያቀናል። ትምህርቱን ለ5 ዓመታት ተከታትሎ ወደ ሀገሩ ይመለሳል።

በሥራ ዓለም ቆይታው ግን አንድ ለማመን የሚያዳግተው አጋጣሚ ይከሰታል። አንድ የውጪ ዜጋ ጥቅምት 27ቀን 1982 ዓ.ም ባህር ዳር ከተማ ውስጥ ካሜራ አዝሎ ይጓዛል። ግዮን ሆቴል ገብቶ ቀዝቃዛ ለስላሳ በመጠጣት ደጋግሞ ሰዓቱን ይመለከታል። ሰዓቱ ከጠዋቱ 4 ሰዓት ገደማ ነበር። ከቡልጋሪያ ትምህርቱን ጨርሶ የመጣው ወጣት ወደ ሆቴሉ አምርቶ ያንን የውጪ ዜጋ ተመለከተው። በካይሮ ቆይታው በታክሲ ያዘዋወረው ሹፌር መሆኑን አልተጠራጠረም። ሰላምታ ተለዋወጠ። እንደ አዲስ ተዋወቁ። ወጣቱ አንድ ነገር አረጋገጠ። ይህ የውጪ ዜጋ የታክሲ ሹፌር፣ የጦር መኮንን፣ ሀይድሮሎጂስት፣ ቱሪስት ምናልባትም ሰላይ ወይም ሌላ። እናም! አንድ መልዕክት አስተላለፈ። «እኛ ኢትዮጵያዊያን እግዚያብሄር በሰጠን ሀብት ላይ ተኝተንበታል። ነቃ ብለን ዓባይን እንጠቀምበት» የሚል። እኔም ይህ ሁኔታ ስለ ግብዓቶች ይበልጥ እንዳውቅ አገዛ አደረገልኝ።

እኛ «ዓባይ ዓባይ፣ ዓባይ ነው አሉ ቤቷ፣ ዓባይ ሞላልሽ፣ ዓባይ ማዶ ከፈላው ስር፣ ዓባይን ተሻግሮ ዓባይ አለ ወይ?፣ ዓባይ ውኃ ሞልቶ ነፋስ ይዞረዋል፣ ወዘተ» እያልን ስንዘፍን ዘመን በዘመን ላይ ተደራርቦ ወደ 21ኛው ክፍለ ዘመን የኢንፎርሜሽን ዘመን ላይ ደርሰናል።

ይሁንና ግብፅ ግን ዓባይ ላይ ያላት ፖሊሲና ብሂል አንድና አንድ ሆኖ «ያለዓባይ እርም ነው» /ኖ ናይል ኖ ላይፍ/ በሚል ተግባራዊ እየሆነ ነው። አዎ! ዓባይ ለግብፅ የበረሃ ሲሳይ ነው። ይህንንም ድምፃዊት እጅጋየሁ ሽባባው በጥቡም ድምፅትና ቅላጺ

“የሚበሉት ውኃ የሚጠጡት ውኃ

ዓባይ ለጋሲ ነው በዚያ በበረሃ።” ስትል አዚማዋለች።

ባለቅኔ ሎሬት ፀጋዬ ገብረ መድኅንም በእሳት ወይ አበባ የግጥም መድበላቸው ዓባይን
 “ሰሃራን እንደ ምሁር ተልም
 ያለመለምሽ በወዝሽ ደም፤
 የቅድመ ጠቢባን አዋይ
 ዓባይ የምድር ዓለም ሲሳይ፤ ሲሉ በረሃማዋን ግብፅ
 እንዳለመለማትና የበረሃ ሲሳይ እንደሆናት ገልፀውታል።

ኢትዮጵያ በገጽ-ምድር 122 ቢሊዮን ኪዩቢክ ሜትር፤ በክርስ-ምድርም ግዙፍ የውኃ ክምችት አላት። ካላት ሰፊ የመሬት ሀብትም 3 ነጥብ 5 ሚሊየን ሄክታር በመስኖ ልታለማትችላለች። ነገር ግን እስከ አሁን የለማው፤ ከ3 እስከ 4 በመቶ አይበልጥም። ሆኖም ግብፅ ከ3 ሚሊየን ሄክታር በላይ፤ ሱዳን ደግሞ 1 ነጥብ 5 ሚሊየን ሄክታር አልምተዋል። ሌላው ቀርቶ ግብፅና እስራኤል በቂ ውኃ ሳይኖራቸው በርካታ የውኃ ቴክኖሎጂ ባለሙያዎችም አሏቸው። ታዲያ! እኛ የመሬትና የውኃ ሀብታችንን በአግባቡ የምንጠቀምበት መቼ ነው? ዛሬ ያልተመለሰ ጥያቄ? ነገስ? ለማንኛውም የዓባይ መዘዝን ያገር ልጅ ያውቀው ዘንድ የመጀመሪያው መጽሐፍ ድጋሚ እትም እንደሚከተለው ቀርቧል።

ግብፅ ማን ናት?

የጥንት መጠሪያዋ ምሥር ይባላል። በስልጣኔ ምንጭነቷና የታሪክ ባለቤትነቷ ትታወቃለች። የስልጣኔ መሰረቷ የዓባይ ሽለቆ ነው። ዓባይ ውበትና ሀብቷ ነው። የህልውናዋ መሠረት በመሆኑም ዓባይ ከሌለ ግብፅ የለችም።

በ5 ሺህ ዓመት የስልጣኔ ዘመድ ጥንታውያኑ ፈርአኖች፤ ክርስትና እና እስልምና የየራሳቸውን አሻራ ተክለዋል። የአርኪዎሎጂ ማስረጃዎች እንደሚያመለክቱት ስልጣኔ በግብፅ የተጀመረው ከክርስቶስ ልደት በፊት 4 ሺህ ዓመት ዓለም አካባቢ ነው። በወቅቱም ላይኛውና ታችኛው ተብላ ተከፍላ ነበር። ሁለቱ ተዋህደው የተደራጀ ስርወ መንግሥት የተመሰረተው በ3200 ዓ.ዓ ላይ ነው።

ሁለት ዘውድ ጭኖ ላይኛውና ታችኛውን ወይም ሰሜንና ደቡብን የገዛው ንጉሥ ሚኒስ/ ናርማር/ ነው። ከፈርአኖች ወገን የነበረው ንጉሥ ሚዓስ የመጀመሪያውን ስርወ መንግሥት በመመስረትም ይታወቃል።

ንጉሥ ሚኒስን ጨምሮ በወቅቱ ግብፅን ያስተዳድሩ የነበሩ ገዢዎችም አንድ ጋልም ነበራቸው። ይኸውም ኢኮኖሚያዊ አትማቸውን ለማጠናከር ለም መሬት ማግኘትና የዓባይን ውኃ ተጠቃሚነት ማስፋት የሚል ነበር። ንጉሥ ሚኒስም ለዚህ እንዲያመቸው ግዛቱን በሰሜን ሶሪያ፤ በደቡብ ደግሞ እስከ ኑቢያ አስፋፍቶ የኢትዮጵያን መሬት እስከ መቃኘት ደርሷል።

የመጨረሻው ስርወ መንግሥትም በ341 ዓ.ዓ ህልውናውን ሲያጣ፣ ወዲያውም ከግሪክ አሌክሳንደርና ፕቶሎሚስ ተተክ። ሮማኖችና ባይዛንታይንስም በየተራ ግብጽን አስተዳደሩ።

ክርስትናም በ4ኛው መቶ ክፍለ ዘመን የግብዓውያን ብሄራዊ ሀይማኖት ለመሆን ቻለ። ሀገሪቱም የእምነቱ ማዕከል ሆና ለረዥም ጊዜ አገልግላለች።

ሙሰሊ ደግሞ ዓረቦችም ከ639 - 641 ዓ.ም ባሉት ጊዜያት ወደ ግብፅ ደርሱ። የዓረቡ ጄነራል አሚር ኢብን ኢል - አሳም በ640 ግብፅን ያዘ። ግብዓውያንም እስልምናን ዕምነታቸው አረብኛን ቋንቋቸው አደረጉ።

ይህ የግብፅ አረቦች አስተዳደርም በ868 ዓ.ም በፋቲሚዶች ተቋረጠ። /ፋቲሚዶች ከሳውዲ አረቢያ የመጡትና የነቢዩ መሀመድ ልጅ የፋጡማ ወገኖች ናቸው።/ ግብፅ ላይ የነበራቸው የበላይነት እስከ 1 ሺህ 171 ድረስ ዘልቋል።

የካውካሲያ ዝርያ ያላቸው ማምሉኮችም እ.ኤ.አ. ከ1250 አንስቶ በኦቶማንቱ ቱርኮች ተሸንፈው እስከወጡበት 1517 ድረስ ግብፅን አስተዳድርዋል። በ1ሺ 798 የፈረንሳይ ናፖሊዮንም ወረራ ፈፅሞ ግብፅን ተቆጣጥሮ ነበር።

እንግሊዞችም እ.ኤ.አ በ1882 በታል - አልከበር ውጊያ በማሸነፍና ጣልቃ በመግባት አስተዳደሩን ሊቆጣጠሩ ቻሉ። የኦቶማን ቱርኮች መንግሥትም በስም ብቻ ተቀምጦ እስከ 1914 ቆየ። ግብፅ እኤአ ከ1914 - 1922 በእንግሊዝ ሞግዚት አስተዳደር ስር ልትወድቅ ቻለች። እኤአ በ1936 በተደረሰ

ስምምነት ደግሞ ራስ በራስ የማስተዳደር ኃላፊነቷን አስመለሰች።

ከ1882 አንስቶ በእንግሊዝ ቅኝ ግዛት ስር የቆየችው ግብፅ ቀደም ሲል ትተዳደርበት የነበረው ንጉሳዊ አገዛዝ እኤአ ጁላይ 23 ቀን 1952 በመፈንቅለ መንግሥት ተወገደ። አመቡን “የነፃ መኮንኖች ማህበር” በሚል የመሩት ሚጀር ጄነራል መሀመድ ናጅብ ስልጣን ጨበጡ። ንጉስ ፋሩቅን ከስልጣን ያስወገደው ወታደራዊ አገዛዝ እኤአ ጁን 18 ቀን 1953 የግብፅ ሪፐብሊክን አወጀ። የመፈንቅለ መንግሥቱ ቀዳሚ ተዋናይ ሚጀር ጄነራል ናጅብንም የሀገሪቱ የመጀመሪያ ፕሬዚዳንት አድርጎ ሾመ።

ናጅብም በ1954 በሌተና ኮሌኔል ጀማል አብዱል ናስር ከመንበራቸው ተባረሩ። ናስር በዚህ ዓመት ጠቅላይ ሚኒስትር ሆኑ። በ1956 በፕሬዚዳንትነት ተመረጡ። በ1970 ሲሞቱም ምክትላቸው አንዋር ላዳት ተኳቸው።

ግብፅ በዚህ ጊዜ ከእስራኤል ጋር አይንና ናጫ ነበረች። በተለይ እስራኤል መንግሥትነቷን በ1948 ካወጀች ወዲህ ፍጥጫው የኅላ ነበር። ግብፅ አልተሳካላትም እንጂ ሌሎች የአረብ ሀገሮችን አስተባብራ እስራኤልን ለመውረር ያልፈነቀለችው ድንጋይ አልነበረም።

ይሁንና እስራኤል እኤአ ኦክቶበር 29 ቀን 1956 የግብፅ ግዛት አካል የሆነውን የሲናይን ልሳነ ምድር ወረረች። ጦርነት ተካሄደ። በሁለቱ ሀገሮች መካከል ያለውና 117 ማይል

ርዝመት የሚያካልለው የወሰን ድንበርም ከመርነቱ ማግስት አንስቶ እስከ ሚያ 19 ቀን 1967 በተመድ የፀጥታ አስከባሪ ኃይል ሲጠበቅ ቆየ።

ፕሬዚዳንት ሳዳት ሳይጠበቅ እየሩሳሌምን ከጎበኙና በማርች 27 /1979 የሰላም ውል በሁለቱ ሀገሮች መካከል በተፈራረመ ወዲህ ግንኙነታቸው መልካም አዝማሚያ እየያዘ መጥቷል። ሳዳት በሰው እጅ ህይወታቸው ካለፈ በኋላ እኤአ ኦክቶበር 15 ቀን 1981 ሁሲኒ ሙባረክ መንበረ ስልጣኑን ጨብጠው ሀገሪቱን በመምራት ላይ ይገኛሉ።

በሰሜን አፍሪካ ጦርዝ ላይ የምትገኝ ግብፅ ከሚዲቴራኒያን 1 ሺህ 500፣ ከቀይ ባህር ደግሞ 1 ሺህ 600 ኪሎ ሜትር የወሰን ድንበር አላት። በምዕራብ ከሊቢያ፣ በደቡብ ከሱዳን እና በምስራቅ ከጋዛ ሰርጥና እስራኤል ትዋሰናለች።

386 ሺህ 662 ስኩዌር ማይል /1,000,258 ስኩዌር ኪሎ ሜትር/ ስፋት አላት። የዩኤስ አሜሪካን ቴክላስ፣ ኦክላሆማና አርካንሳስ ግዛቶች ታክላለች። 26 ግዛቶች አሏት። እኤአ በ2001 መጀመሪያ 73 ሚሊየን 300 ሺ ሕዝብ ነበራት። በአንድ ስኩዌር ማይል ላይ 174 ሰዎች ይኖራሉ። 45 በመቶ ህዝቧ በከተማ ቀሪው በገጠር ህይወቱን ይገኛል።

ከህዝቧ 99 በመቶውን ግብዓውያን፣ በደዊን እና በርበሮች ይይዙታል። ዋና ዋና የመጠቀሚያ ቋንቋዎቿ አረቢኛ፣ እንግሊዝኛና ፈረንሳይኛ ናቸው። አረቢኛ አፈሴላዊ ቋንቋዋ ነው። 94 በመቶ ህዝቧ የሱኒ እስልምና ተከታይ ነው። ቀሪውን የኮፕቲክ እርቶዶክስ ክርስትያኖችና ሌሎች ይሸፍኑታል።

ዋና ከተማዋ ካይሮ ናት። ሰባት ሚሊየን ሕዝብ ይኖርባታል። የሀገሪቱ የንግድ፣ የትምህርትና የኢንዱስትሪ ማዕከልም ነች። ሁለተኛ ከተማዋ አሌክሳንደሪያ 3 ሚሊየን 506ሺ ህዝብ ሲኖርባት፤ ሹብራ ኤል - ኬሚያ ሦስተኛዋ ከተማ ናት።

እንደ ሌሎች አረብ አገሮች የአየር ንብረቷ ሞቃታማ ነው። ከግዛቷ 40 በመቶው ድንጋያማ ነው። ደቡባዊ ክፍሏ በሰህራና ኑቢያ በረሃዎች የተከበበ ሲሆን፤ በክረምት ዝናብ የማያገኝበት ጊዜ ያመዝናል። ምስራቃዊው የአረቢያን በረሐ ጨምሮ፣ ዐቀበት፣ ኮረብታና ተራራ ይበዛበታል። ምዕራቡ ደግሞ የሊቢያ በረሐን ይዟል። አብዛኛው መሬቷ ሰው አይኖርበትም። ውኃ እንደ ተፈለገው አይገኝበትም። ለድርቅ የተጋለጠ ነው። አብዛኛው ግብፅ ጊዜ ጠብቆ በሚመጣ ድርቅ፣ ተከታታይ ሆነ የመሬት መንቀጥቀጥ፣ በኃይለኛ ጎርፍ፣ በመሬት መናድ፣ በእሳተ ጎሞራ ከፍተኛ ሙቀት፣ በአስቸጋሪና ኃይለኛ አውሎ ንፋስ /ከምሲ/ አቧራና አሸዋ የቀላቀለ ነፋስ የሚጠቃ ነው። በጣም ዝቅተኛ የሚባለውና ከባሕር ወለል በታች 133 ሜትር ዝቅ የሚለው የቃጠራ ሽለቆም ይገኝበታል። ወሳኙ ክፍል የዓባይ ሽለቆ የሚገኝበት ነው። 550 ማይል ወይም አንድ ሺህ ኪሎ ሜትር ይሸፍናል።

ከግብፅ ህዝብ በርካታው የዓባይ ሽለቆን ተከትሎ የሚኖር ነው። በዓባይ በመታገዝም ጥጥ፣ ሩዝ፣ ባቄላ፣ ስንዴ፣ በቆሎ፣ ፍራፍሬና የጓሮ አትክልቶችን ያመርታል። ምርቶቹ ያለ ዓባይ የማይታሰቡ ናቸው። ግብርናን ለዓለም ቀድሞ ያስተዋወቀውም ዓባይን ተጠቅማ ነው። የጥጥ ምርት በዓለም አራተኛ ደረጃ እንድትይዝ አድርጓታል። ከ90ሺ በላይ

ትራክተሮች በእርሻ ተሠማርተዋል። እኤአ በ1994 5ሺ214 ኅብረት ሥራ ማኅበራት ነበሯት። ሰንዴ፣ ሩዝ፣ ድንችና ብርቱካንን ጨምሮ በእህል ምርት ከአፍሪካ የመጀመሪያ ነች። የአፍሪካ ቀዳሚ አይብ አምራችም ናት። እኤአ በ1998 እንኳ 402ሺ ቶን አይብ አምርታለች። ከአገሪቱ ቆዳ ስፋት ለእርሻ ተስማሚው ሁለት በመቶ የሚሆነው ብቻ ይሁን እንጂ ዓባይን በመጠቀም 29 በመቶው ህዝቧ በእርሻ ሥራ ተሠማርቷል። 22ቱ ማዕድን በማውጣትና 49 በመቶ በአገልግሎት መስጫና በመንግሥት ሥራ ተሠማርቷል።

እኤአ በ2002 771ሺ575 ሜትሪክ ቶን ዓሳ አምርታለች። እኤአ 2002 መረጃ 3 ነጥብ 80 ሚሊየን የቀንድ ከብቶች፣ 3 ነጥብ 18 ሚሊየን ጎሾች፣ 4 ነጥብ 67 ሚሊየን በጎችና 3 ነጥብ 47 ሚሊየን ፍየሎች፣ 88 ሚሊየን ዶሮዎችም ኑሮአቸውን ከዓባይ ጋር አስተሳስረዋል።

ዓባይን ማዕከል አድርጎ እኤአ በ1971 የተሰራው አስዋን ግድብም ለሀገሪቱና ለህዝቧ ስጋና አጥንት ሆኖ ያገለግላል። ከ1960 -66 ባለው ጊዜ 174 ሺህ ሚሊየን ስኩዌር ሜትር በላይ አልምቷል። ግብፅ በዓባይ ታግዞ እኤአ 2001 ላይ 75 ነጥብ 23 ቢሊየን ኪሎ ዋት የኤሌክትሪክ ኃይል በዓመት አምርታለች።

ዘይት፣ ጋዝ፣ ፎስፌት፣ ጂፕሰም፣ ብረት፣ ማንጋኒዝ፣ ኖራ እና ድፍድፍ ዘይት ዋነኛ ማዕድናቷ ናቸው። በተለይም ለራሷ የሚበቃት ከፍተኛ የነዳጅ ሀብት አላት። በኢንዱስትሪው ዘርፍ ጨርቃ ጨርቅ፣ ኪሚካል፣ ዘይት፣ ምግብና ሲሚንቶ

ቀዳሚውን ስፍራ ይይዛሉ። እኤአ በ2001 ከትሪዝም ብቻ 4 ነጥብ 35 ቢሊየን ዶላር አግኝታለች።

የመጠቀሚያ ገንዘቧ ፓውንድ ነው። እ.ኤ.አ በ2003 6 ነጥብ 18 ፓውንድ በአንድ የአሜሪካን ዶላር ተመንዝሯል። እኤአ በ2002፣ 268 ቢሊየን ዶላር ዓመታዊ አጠቃላይ ገቢ ነበራት። ከንግድ ሽሪቱቿ ቀዳሚዋ ዩኤስ አሜሪካ ናት። ጀርመንና ጣሊያንም ጥሩ ወዳጆቿ ናቸው። የአንድ ግብፃዊ ነፍሰ ወከፍ ገቢ 3ሺ 900 ዶላር ሲሆን፣ የወንዶች አማካይ ዕድሜ 67.9 ዓመት፣ የሴቶች ደግሞ 73 ዓመት ነው።

ከትሪዝም ሀብቶቹ በተለይ በፈርአኖች ዘመን ለነገሥታት መቀበሪያ ተብለው የተሠሩት ፒራሚዶች በዋነኛነት ይጠቀሳሉ። 4 ሺህ 500 ዓመት ያስቆረጠው ፒራሚድ በዓለም የመጀመሪያው የድንጋይ ግንብ መሆኑ ይነገራል። ፒራሚዱ ሰካራ በተባለው ስፍራ ይገኛል። የተሰራውም ከልደት በፊት በ2 ሺህ 817 ዓመት በሶስተኛው የፈርአን ስርወ መንግሥት ንጉሥ ዘስር ነው። በበርካታ ፈርአኖች የተሰሩና ጅዛን፣ አልዑቅሱር፣ አቡልሆል፣ ሽፋራ ሁፍ፣ ምንኮራ የተሰኙ ሌሎች ፒራሚዶችም በሀገሪቱ ይገኛሉ። የደቡብ ክፍልም በፒራሚድ ያጌጠ ነው።

በትራንስፖርትና መገናኛ ከ3 ሺህ 79 ማይል የበለጠ ዘመናዊ የባቡር ሃዲድ ዘርግታለች። 1 ነጥብ 28 ሚሊየን የመጓጓዣ መኪናዎች በሀገሪቱ ውስጥ ይገኛሉ። 423 ሺህ 300 የንግድ ተሽከርካሪዎች በአውራ ጎዳናዎቿ ይፈነጫሉ። ደረጃቸውን የጠበቁ 71 የሲቪል አውሮፕላን ማረፊያዎች አሏት። አሌክሳንደሪያ፣ ፖርት ሰኢድ፣ ስዊዝና ደሚታ ዋና ዋና ወደቦቿ ናቸው። ሚዲቴራኒያንና ቀይ ባህርን የሚያገናኘው የስዊዝ ቦይ መገለጫዋ ነው። 103 ማይል ይረዝማል።

ክፍል ሁለት

በዓባይ ዙሪያ ያለ ፍጥጫ

/የውኃ ፍጥጫ/

«በዓለም ዙሪያ 26 ሀገሮች በውኃ ዕጥረት ፍጥጫ ውስጥ ገብተዋል። አብዛኞቹም የመከላለኛው ምስራቅና የሰሜን አፍሪካ ሀገሮች ናቸው» ይህን አባባል በጥቅምት 1991 ዓ.ም የዓለም የውኃ ምክር ቤት /ወርልድ ውተር ካውንስል/ ምክትል ፕሬዚዳንት ሚስተር አላይ ቫዲ በአፅንኦት የገለፁት ጉዳይ ነው። ምክትል ፕሬዚዳንቱ በዚህ ብቻ አልተገመቱም። «አካባቢው በውኃ መዘዝ የሰላምና የጦርነት መድረክ መሆኑ አይቀሬ ነው። ይህም ልክ ነው። ምክንያቱም የሀይወትና የሞት ጉዳይ ነውና!» ብለዋል።

እናም! በዚህ የውኃ ፍለጋና አጠቃቀም ፍጥጫ ውስጥ ከገቡት መካከል ግብፅ፣ እስራኤል፣ ፍልስጤም፣ ሊባኖስ፣ ዮርዳኖስ፣ ሶሪያ፣ ኢራቅ፣ ኢራን፣ ሳውዲ አረቢያ፣ ሱዳንና ኢትዮጵያ ይጠቀሳሉ።

በተባበሩት መንግሥታት ድርጅት ማክካባቢዎች የዕድገትና የልማት አቅጣጫን የሚያጠናው ክፍልን ጠቅሶ የጀርመን ድምፅ ሬዲዮ ታህሳስ 25 ቀን 1992 ዓ.ም በአማርኛ ፕሮግራሙ አንድ አሳሳቢ መልዕክት አስተላልፏል። የአጥኝውን ክፍል ዕሁፍ ዋቢ ያደረገው ሬዲዮው ውኃንና የውኃ ምንጮችን አስመልክቶ ወደ ፊት ጦርነት በአፍሪካ እንደሚቀጥል እርግጠኛ ሆኖ ሃሳቡን ያስፍራል። «አንዱ ለዘይት ጋን ይነሳል። ሌላው ለወደቡ በፋ ይሞታል። አንደኛው ለወርቅ ማዕድን፣ ለአልማዝና ለመዳብ ተራራ፣ ሌላው ለግጦሽ መሬት ጦፍን ይመዛል» ቢልም ይሳለቃል።

ከአንድ ወንዝና ከአንድ ምንጭ የሚጠጡ ሀገሮችም ጠራቸውን አሰልፈው ከጦርነቱ አውድማ እንደሚሰጥሙ ይገልጻሉ። በውኃ ይገባኛል ንትርኩ ረድፍም ቀዳሚውን ስፍራ የሚይዙት የዓባይ ወንዝ የሚመግባቸው ሀገሮች እንደሆኑም አስቀምጧል።

ነገር ግን በሰሜንና ሰሜን ምስራቅ እንዲሁም ምስራቅ አፍሪካ የፍጥጫው መድረክ መሪ ሆኖ በቀዳሚነት የምትሯሯጠው ግብፅ ናት። ግብፅ ዛሬ ዛሬ ወደ ምስራቅ አፍሪካ ዘልቃ የዓባይ ወንዝ ባለቤት ለመሆን ደፋ ቀና ማለት ከጀመረች ሰነባብታለች። ለዚህም የሚጠቀሰው ነጭ ዓባይ ከሚወጣበት ዩጋንዳ ጽሕፈት ቤት ከፍታ በመንቀሳቀስ ላይ መሆኗ ነው። ለዚህ እንዲረዳትም በሀገሪቱ ከፍተኛ የመንግሥት ባለስልጣናት የሚመራ ግብረ ሃይል አቋቁማ በዩጋንዳ ኢንቨስትመንት ውስጥ በብዙ ሚሊየን ዶላር የሚገመት መዋዕለ ንዋይ ማፍሰስ ጀምራለች። ይህ የኢንቨስትመንት ሽፋን ደግሞ ከነጭ ዓባይ መነሻ ለቪሬንዛ ወንዝን ጨምሮ ከቪክቶሪያ ሀይቅ የሚወርደውን የኡጃንቢ ፏፏቴን በዕጅ ለማስገባት የሚደረግ ፍጫ ነው።

ከዓለማችን 40 በመቶ የሚሆኑ ሕዝቦች 250 ወንዞችን በጋራ ይጠቀማሉ። ይሄ ደግሞ በቀላል የሚታይ አይሆንም። በተለይ የወንዝ ተጠቃሚ አገሮች ያላቸው የተጠቃሚነት ድርሻ እንዳይቀንስ በወታደራዊ ኃይል ሲያነሳብቱ ይስተዋላል። ግብፅን መጥቀስ ይቻላል። የወንዝ መነሻ አገሮች ደግሞ የውኃውን ፍሰት መጥነው ለራሳቸው ጥቅም ለማዋል በሚያደርጉት ጥረት ቅራኔዎች ሊያይሉ እንደሚችሉ የመስኩ ምሁራን ይገልጻሉ።

በአንድ ወቅት የቀድሞው የኢትዮጵያ መሪ መንግሥቱ ኃይለማርያም የግብፅ የዓባይ ውኃ ተጠቃሚነትን አደጋ ላይ የሚጥል ሀሳብ እንደሰነዘሩ ይጠቀሳል። በወቅቱ በኢትዮጵያ የግብፅ አምባሳደር የነበሩት ሳህህ ባሱኒ በቁጣ “የግብፅን የዓባይ ውኃ ድርሻ ለመቀራመት ለሚሻ ሀገር ሁሉ የግብፅ የጦር ኃይል ምላሽ ይሰጣል” የሚል ምላሽ ሰጥተዋል።

በየካቲት 1992 ዓ.ም. ለንባብ የበቃው አል አህራም የሀገሪቱ ጋዜጣ አንድ ዕትም በበኩሉ “ጦር ኃይል የመጠቀሙ አዝማሚያ አሁን እየታየ ባለው ሁኔታ ብቸኛው አማራጭ ወደ መሆን እየደረሰ ነው።” ሲል የአምባሳደሩን አቋም ተጋርቷል።

ዌስት አፍሪካ የተሰኘ ሳምንታዊ መጽሔት እኤአ ፌብሩዋሪ 14-20/2000 ዕትሙ “ኢትዮጵያ ግብጽ ጦባይ ወንዝ አጠቃቀም ረገድ ስምምነት ላይ መድረስ ተስፋቸዋል” በማለት መግለፁም የሚጠቀስ ነው።

በተመሳሳይ በአንድ ወቅት አንድ የኬንያ ምክር ቤት አባል የቪክቶሪያን ሀይቅ የምትጋራው ኬንያ በዓባይ ውኃ የለማውን የግብፅን አትክልትና ፍራፍሬ መግዛቷ ግራ የገባ ነው ይላሉ። አያይዘውም “ከግብፅ የምንገዛውን አትክልት ውኃውን ገድበን እዚህ ለምን እናመርትም?” በማለት ምክር ቤታቸውን ይጠይቃሉ።

ወዲያውኑ የግብፅ የውኃ ጉዳይ ሚኒስትር ሚስተር መሐመድ አቡዝይድ “ኬንያ ውኃውን እገድባለሁ ካልች በግብፅ ላይ

ጦርነት እንደማወጅ ይቆጠራል። ግብፅ ለምትወስደው ፖለቲካዊና ምጣኔ ሀብታዊ አፀፋ ደግሞ ናይሮቢ ሉዓላዊነቴ ተነካ ማለት የለባትም” በማለት እስከማስጠንቀቅ ድርሰዋል።

ይህ ሁሉ ግብፅ ከዓባይ ጋር በተያያዘ ለሚካሄድ ልማት ምላሽ በጦር ኃይል ማስፈራራትና አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም ዕርምጃ መውሰድ ላይ ያነጣጥራል።

የግብፅ መሪዎችና ባለሥልጣናት ሕልምና ራዕይ

እ.ኤ.አ. በ1967 እና 68 ግብፅ ለመከላከያ ወጪ 690 ሚሊዮን ዶላር መደበች። ከአራት ዓመት በኋላ ወታደራዊ ወጪዋን በማሳደግ 2 ነጥብ 56 ቢሊዮን ዶላር አደረሰችው። ጎረቤቶቿን ጨምሮ ወታደራዊ ጠበብት ትልቁ የእሳት ኳስ ይፈጠራል የሚል ስጋት አደረባቸው።

ስጋቱ ይለያይ እንጂ ግብፆች ራሳቸው ኢኮኖሚያቸውን ባሟጠው የመከላከያ ወጪ በወቅቱ ጭንቀታቸውን ገልጸው ነበር። ከሁሉም ቀድመው የጮኹት ግን የሀገሪቱ ጠቅላይ ሚኒስትር የነበሩት ዶክተር አብዱል አዚዝ ሂጋዚ ነበሩ። እሳቸውም «ከሀገራችን ዓመታዊ በጀት 33 በመቶው ለመከላከያ ኃይል ወጪ ሆኖ እንዴት ነው መኖር የምንችለው?» በማለት ጠየቁ። ይሁንና ከበርካታ የግብፅ ባለሥልጣናት የተሰጣቸው ምላሽ ግን የሚከተለው ነበር።

«ይድረስ ለቀድሞው የሻሙስ ዩኒቨርስቲ ኮሚረስ ፋኩልቲ ዲንና የወቅቱ የግብፅ ጠቅላይ ሚኒስትር ሂጋዚ፡- የግብጽ

የመከላከያ ኃይል ወጪ ብዙም አያሳጥት፤ እያንዳንዱ የመከላከያ በጀት ዓባይን ለመቆጣጠር በአግባቡ ይውላል። ግብፅም የአረብ መንግሥታት ማዕከል (ልብ) ያደርጋታል።» የሚል ነበር።

አዎ! የግብፅ መሪዎች የዘመናት ሕልምና ራዕይም ዓባይን ተቆጣጥሮ የግብፅን ኃይልነትና የበላይነት ማረጋገጥ ነው። ለዚህ ደግሞ ቀደምት የግብፅ መሪዎች የነበሩት የጋማል አብድል ናስርና አንዋር ሳዳት ብሂልና የሕይወት መርህ መቃኘት በቂ ይሆናል።

በተለይ ናስር «ጠንካራዋን ግብፅ መገንባት ያሻል» የሚል መርህ ነበራቸው። ይህ ከሆነ ደግሞ ግብፅ በዓለም አቀፍ ደረጃ ወሳኝ ሚና መጫወት እንደምትችል አበክረው በመናገራቸው ይታወቃል።

ሳዳት በበኩላቸው ለግብፅ ሕዝብ ዕድገት ማምጣት በሚል መርሃቸው «ሁል ጊዜ በግብፅ ፍላጎት ተጓዝ» የሚል የሕይወት መርህ በማራመድ ይታወቃል። ለዚህ ደግሞ በዋናነት የሚጠቀሱት «መጀመሪያ ግብፅ፣ ቀጣይ ግብፅ እና መጨረሻ ግብፅ» የሚለው አቋማቸው ነው። እኝሁ ሰው «ዘወትር እናት ግብፅ» በሚል ብሂላቸው በግብፃውያን ዘንድ «የማዘር ኢጅፕት» አራማጅ ተደርገውም ይወሰዳል።

ሳዳት በተለይ እኤአ በ1979 ከእሥራኤል ጋር የካምፕ ዴቪድ ስምምነትን እንደፈረሙ መለስተኛ ሥጋታቸው ተቃሎ ሌላ ግን ለዘመናት የማይለቅ ዕዳ መኖሩን ተናግረው ነበር። በዚህም

«ከእንግዲህ በኋላ ግብፅን ወደ ጦርነት የሚያመራት ቢኖር ውሃ ብቻ ነው።» ማለታቸው ይጠቀሳል።

በተለይም ወደ እሥራኤል ኔጅቭ በረሃና ጋዛ ሠርጥ የዓባይን ውኃ ለማሳለፍ ፍላጎታቸውን በገለጹበት ወቅት ኢትዮጵያን ይመሩ የነበሩት ኩሎኔል መንግሥቱ ኃይማርያም በቁጣና ንዴት «ዓባይን እንገድብዋለን!» እንዳሉ ይጠቀሳል። ይህን ተከትሎም አንዋር ሳዳት «ኢትዮጵያ የዓባይን ወንዝ ለመገደብ እርምጃ የምትወስድ ከሆነ፤ እሷንም ሆነ ሶቪየት ኅብረትን ሳንጠይቅ በቦንብ እንደበድባታለን።» ማለታቸው የሚጠቀስ ነው።

ይህ የሚያሳየው ዓባይ ለግብፅ ሕይወት መሆኑን ነው። ከዚህ በመነሳትም ያለዓባይ ሕይወት እንደሌለና ሕይወት ያለናይል እንደማይታሰብ ግብፆች ይገልጻሉ። ይህንንም «ኖ ናይል፣ ኖ ሳይፍ» በሚል ብሂላቸው በማንኛውም ጊዜና ቦታ ያንጸባርቃሉ። ለግብፆች ያለ ዓባይ መኖር ዕርም ነውና!

በተለይም ግብፆች ዓባይና ኢትዮጵያን በጥንቃቄ የሚመለከቱ በመሆናቸው የኢትዮጵያ ማናቸውም ጥንካሬና ተቀባይነት አይዋጥላቸውም። ለዚህ ደግሞ ቀደም ሲል ከአፍሪካ አንድነት ድርጅት ምሥረታ እስከ አፍሪካ ሕብረት ባለው ሂደት ኋላ ሳይ ደግሞ የኅብረቱ ጽሕፈት ቤት አዲስ አበባ እንዳይሆን ግብፅ ከሌሎች መሰሎቿ ጋር ሆኖ ያልፈነቀለችው ድንጋይ አልነበረም። ከዚህ አልፎ የራሷን ጂኦ-ፖለቲካዊና ማሕበራዊ - ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ብቻ በማየት ኢትዮጵያ እና ዓባይ ሳይ ጫና የምታሳድርበትን መንገድ ለመፈለግ ያለዕረፍት ስትሯሯጥ

ተስተውሏል። ለእነዚህ ዋቢ የሚሆኑት ግብፅ የምትገኘው በሰሜን አፍሪካ ጦርዝ ላይ ሆኖ በምሥራቅ አፍሪካ በየን መንግሥታት የልማት ድርጅት እና በደቡባዊ እና ምሥራቅ አፍሪካ አገሮች አመቺ የንግድ ቀጣና የአባልነት ወይም ታዛቢነት ጥያቄ ማቅረቢያ ጉዳይ ነው። ይህን ፅኑ ይህ የግብፅ ሀሳብን ኢትዮጵያ በተደጋጋሚ ውድቅ ስታደርገውም ተስተውሏል። ከዚህ አኳያ ኢትዮጵያ የፀሐይ መጥለቂያ የሚባሉት እንደ ግብፅ፣ ሞሮኮ፣ አልጀሪያ፣ ቱኒዚያ እና ሌሎች አረብ አገሮች ባሉበት ኅብረት አባል ወይም ታዛቢ ልሁን አላለች? ይሄ በማስተዛዘብ ብቻ የሚታለፍ አይሆንም።

እዚህ ላይ አንድ ሊጠቀስ የሚገባ ተጨማሪ ጉዳይ አለ። ይኸውም በቀድሞው መንግሥት በኢሕዴሪ ፕሬዚዳንት መንግሥቱ ኃይለማርያም ዘመን ኢትዮጵያ 103ኛ ኮማንዶ ክፍለ ጦርን ስታቋቋም አብዛኞቹ የአፍሪካ አገሮች ኮማንዶ ክፍለ ጦር አልነበራቸውም። በበረሐ የተጥለቀለቀቸው ግብፅ ግን በጫካ እና ተራራ ውጊያ የሰለጠነ ሄሊኮፕተር ወለድ (ሄሊቦርን) የሆነ ጦር ማሰልጠኗን ወታደራዊ ባለሙያዎች ይናገራሉ።

በሌላ በኩል ግብፅ በታሪክ ተሻሚነትም ትታወቃለች። ለዚህ የሚጠቀሰው ደግሞ ኢትዮጵያ የሶማሊያን ችግር ለመፍታት በምታደርገው ጥረት ጣልቃ በመግባት የኢትዮጵያ ጥረት መክኖ እሷ ተቀባይነት እንድታገኝ ብዙ ጊዜ ተሯሩጣለች። የዚህ ዓይነት ሁኔታ በስፖርቱ ዓለም በተለይም በአፍሪካ እግር ኳስ ዋንጫ ላይ ተደጋጋሚ ተንጸባርቋል።

የሀገሪቱ መገናኛ ብዙሐንም ቢሆኑ የሳዳት ምልክታ በማራገብ ይታወቃሉ። ለአብነት ያህል አል አህራም የሀገሪቱ ጋዜጣ ለብዙ ጊዜ «ግብፅን እስከ ነፃ ድረስ በዓባይ ላይ የሚከናወን ፕሮጀክት ሁሉ የመሳካት እድሉ ዝቅተኛ ነው።» በማለት ሲዘግብ ተስተውሏል።

የግብፅ ጦር መኮንኖች፣ ወታደራዊ አታሺዎች እና የዲፕሎማቲክ ማኅበረሰብ አባላትም ስለኢትዮጵያ እና ዓባይ መረጃ በመስጠትና አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ሲወቅሱና ሲያስፈራሩ ይታያል። ከዚህ አኳያ የቀድሞው የሀገሪቱ የመከላከያ ሚኒስትር ማርሻል አህመድ አብዱልኸም እኤአ ኤፕሪል 99 ለአልአረቢ መጽሔት የሰጡት መረጃ የሚጠቀስ ነው። በዚህም ከፍተኛ የጦር መኮንኑ «የኢትዮጵያ ጦር ብዛት ሚሊሻውን ሳይጨምር 100ሺ ወታደሮችን ያቀፈ ነው። ሀገሪቱም በሦስት ወታደራዊ ቀጣናዎች ተከፍላለች። እያንዳንዱ ቀጣና በአንድ ፅዝና በአንድ ሚካናይዝድ ኮር የተደገፈ ነው። ከዚህ በተጨማሪ በዋና ከተማዋ አዲስ አበባ ስድስት ብርጌድ ተጠባባቂ እና ተጨማሪ ጦር አላት።» ሲሉ መጽሔቱ ላይ አስፍረዋል።

እንዲሁም ስለኢትዮጵያ መከላከያ ሠራዊት ወታደራዊ ተሽከርካሪዎች፣ ታንኮች፣ መድፎችና ተወንጫፊ ሮኬቶች፣ ስለአየር ኃይል ተዋጊ አውሮፕላኖች፣ ሄሊኮፕሮች፣ አየር መከላከሉ ያሉት ሚሳይሎች፣ መጠንና አይነት ገልጸዋል።

ሌላው ቀርቶ በሀገር ውስጥ በኢትዮጵያ የግብፅ አምባሳደር የነበሩት ሚስተር ማራዋን ባድር ህጻር 20/1992 ዓ.ም በኢትዮጵያ የሰላምና የልማት ዓለም አቀፍ ኢንስቲትዩት

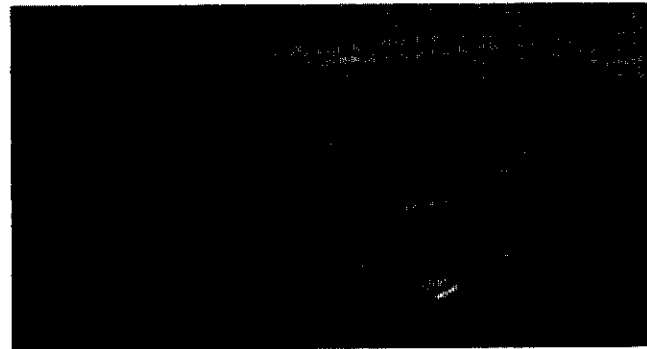
አዳራሽ «የኢትዮጵያ እና የግብፅ ዲፕሎማሲያዊ ግንኙነት» በሚል በተዘጋጀ የውይይት መድረክ ላይ የገለጹትን መጥቀስ በቂ ነው።

በቅድሚያ አምባሳደሩ «የዩኤስ አሜሪካ መንግሥት ለግብጽ በዓመት 2 ነጥብ 7 ቢሊየን ዶላር ለውታደራዊ አቅም ማጠናከሪያ ይሰጣል። ይህ ከኢትዮጵያ ጋር የሚያገናኘው የለም። ይልቁንም በጀቱ የተመደበው በመካከለኛው ምሥራቅ ያለውን የኃይል ሚዛን ለማስተካከል ነው።» ሲሉ ተናገሩ። ቀጥለውም የኢትዮጵያን ጋዜጠኞች መኮንን ጀመሩ። በዚህም «የኢትዮጵያ ጋዜጠኞች ለግብፅ ቀና አመለካከት የላችሁም። ጋዜጠኞች ስለግብፅ መልካም አትናገሩም፤ አትጽፉምም» ሲሉም ተደምጠዋል።

ከአንድ መቶ ዓመት በፊት ብንመለከትም ዓባይን ለመቆጣጠር ሰፊ ህልም የነበራቸው የግብጽ ጦር መሪዎች በኢትዮጵያ ላይ ጦር መስበቃቸውን ታሪክ ያስተምርናል። ከቅጥረኛው ቱርካዊው የጦር መሪ መሐመድ አሊ ቀጥሎ የተተካው ይስሐቅ አባስና የመሐመድ አሊ የልጅ ልጅ እስማኤል ፓሻ ኢትዮጵያን ለማስገበር ጦር ያዘመቱት ዓባይን ከነምንጩ ለመቆጣጠር ካላቸው ምኞት ነው። ይሁንና የሸንፈትን ጽዋ ደጋግመው ሊጎነጩ ችለዋል።

በግብፅ ያሉ ሙያ ማኅበራት ሳይቀሩ በሚያገኛቸው አጋጣሚዎች ዓባይ የግብፅ ሐብት እንደሆነ በኃይለቃል እንደሚናገሩና በአቋም ደረጃ መግለጫ እንደሚያወጡ ሠነዶች እና ድርሳናት ያወሳሉ። በአጠቃላይ የግብፅ ሕልምና ራዕይ ሰፊና ተከታታይነት ያለው ነው።

የአስዋን ግድብ

አስዋን የግብፅ አንዷ ከተማ ናት። ይህች ከተማ ከሌሎች የግብፅ ከተሞች የሚለያት የመጀመሪያው ከፍተኛ የናይል ፏፏቴ የሚፈጠርባት ስፍራ በመሆኗ ነው። በዚህ የተነሳም ከዓለማችን ግድቦች መካከል አንዱ የሆነው የአስዋን ግድብ የተገነባባት በመሆኗ ታዋቂነትን አትርፋለች። አስዋን ጥንታዊው /ቀዳማዊ/ የሚባለውን ዝቅተኛ ግድብና አዲሱን ወይም ከፍተኛ ግድብ ማሕፀን ሆኖ ታገለግላለች።

ጥንታዊው የአስዋን ግድብ /የአስዋን ዝቅተኛው ግድብ

እንግሊዝ እኤአ በ1899 የመጀመሪያውን የአስዋን ግድብ ሥራ ጀምሮ እኤአ በ1902 አጠናቀቀች። ግድቡ 1ሺ.900 ሜትር ቁመትና 54 ሜትር ከፍታ ነበረው። ከዚያም ዲዛይኑን በማሻሻል እኤአ ከ1907 እስከ 1912 እና ከ1929-1933 ለሁለት ጊዜያት የግድቡ ከፍታ እንዲጨምር ተደርጓል። ግድቡ የራሱ የሆነ በቂ የውኃ ማጠራቀሚያ ስፍራ ሲኖረው፤ የውኃ ግፊትንና ጎርፍን እንዲቋቋም ተደርጎ ነው የተሠራው።

የአስዋን ግድብ

ሆኖም ከፍተኛ የሆነ የውኃ መጠን ወደ ግድቡ እየገባ በመምጣቱ እኤአ በ1946 ግድቡን ማሻሻል አስፈለገ። እናም የሀገሪቱ ፕሬዚዳንት የነበሩት ጋማል አብድል ናስር አዲስ አብዮት ይዘው ብቅ አሉ። ይኸውም ኃይለኛ ጎርፍን ለመቋቋም አዲስ ግድብ መሥራት እንደሚያስፈልግ የሚያበስር ነበር። እናም! እቅዳቸውን እኤአ በ1952 ጀመሩ። /ይህ እቅዳቸው እስከ አሁንም “የናስር ሪፖሊዩሽን” ተብሎ ይጠራል/።

ናስር እቅዳቸውን ለማሳካት ፊታቸውን ወደ ዩኤስ አሜሪካ አዞሩ። ተሳካላቸውና ለግድቡ ግንባታ 270 ሚሊየን የአሜሪካ ዶላር ብድርና ዕርዳታ እንደሚሰጣቸው ተገለፀላቸው። ነገር ግን ግብፅ እኤአ በ1956 ከቻይና ጋር ግንኙነት በመጀመሯ አሜሪካ በማከራፍ ገንዘቡ እንዲቋረጥ አደረገች። “እልህ ሚስማር ያስውጣል” እንዲሉ፤ ግብፅ ከስዊዝ ካናል በምታገኘው ገቢ በመታገዝ የግድቡን ግንባታ ፕሮጀክት በራሷ ወጪ ለመሸፈን ቆርጣ ተነሳች፤ ቀጠለችበት።

በወቅቱ ቀዝቃዛው ጦርነት በአፍሪካ ተፅዕኖ የሚያደርግበት ሁኔታ በመፈጠሩ ዕድልሽ ይመርልሽ የተባለላት ግብፅ የሶቪየትን ዕድታ ላበች። እናም ሶቪየት ኅብረት እኤአ በ1965 ወደ ግብፅ አምርታ የግድቡን ወጪ ለመሸፈን ወሰነች። ወጪውም የስጦታ ያህል መሆኑን ለግብፅ አበሰረች። ባለሙያዎችንና ከባድ ማሽኖችን ለገሰች። በጣም ትልቅ የሚባሉ ድንጋዮችንና ሽክላዎችን ተጠቅሞ ደግሞ ግድቡን ለመሥራት የራሺያ ዙክ ኃይድሮፕሮጀክት

ኢንስቲትዩት ንድፍ አቀረበ። መልካም ዕድል ለግብፅ ተፈጠረ። ግብጽና ሶቪየት ኅብረት በአንድ ብርጭቆ በጋራ ውኃ መጠጣት ጀመሩ።

የአስዋን ከፍተኛ ግድብ/ኤል ሳድ አል አሊ/

በአስዋን አቅራቢያ የሚገኘው የአስዋን ትልቁ ግድብ ሥራ እኤአ በ1960 ተጀመረ። እኤአ ጁላይ 21/1970 ግንባታው ተጠናቀቀ። ይኸው የዓለማችን ድንቅ የምሕንድስና ጥበብ ያረፈበት ግድብ በአረቢኛ ኤል ሳድ አል አሊ የሚል መጠሪያ ተሰጥቶታል።

ግድቡ ከግብፅ ታላቅ ፒራሚዶች አንዱ ከሆነው “ፔፖስ” ከተሠራበት ድንጋይ 18 እጥፍ የሚበልጡ ቁሳቁሶችን የያዘ ነው። በዚህም 43 ሚሊየን ሜትር ኪዩብ ቁሳቁሶችን ይዟል። በወቅቱ አንድ ቢሊየን የአሜሪካን ዶላር ወጪ ሆኖበታል። 11ሺ811 ሜግ /3ሺ600 ሜትር/ ርዝመት፤ 3ሺ215 ሜግ /180 ሜትር/ ስፋት ሲኖረው፤ 364 ሜግ /111 ሜትር/ ቁመት አለው። የተሠራው ከትላልቅ ድንጋዮችና ከሽክላ ነው። ዕቅዱን የእንግሊዝ መሐንዲሶች ቡድን ሲያወጣ፤ የገነቡት ግን የሶቪየት መሐንዲሶች ናቸው።

ግድቡ 5 ነጥብ 97 ትራሊዮን ኪዩቢክ ሜግ ውኃ የመያዝ አቅም አለው። በከፍተኛ መጠን 11ሺ ሜትር ኪዩብ ውኃ በእያንዳንዱ ሴኮንድ ያሳልፋል። ችግር ሲገጥም ተጨማሪ 5ሺ ሜትር ኪዩብ ውኃ በሴኮንድ ውስጥ ማሳለፍ ይቻለዋል።

ግድቡ ውኃ ለማጠራቀም የሚረዳው ሐይቅ አለው። ይህ ሐይቅ የግድቡን አብዮት በቀሰቀሱት ናስር ስም ነው የሚጠራው። “ናስር ሐይቅ” ይባላል። ይህን ሐይቅ በማገናኘት የቶሽካ ሸለቆ ባለድርሻ ነው። የናስር ሐይቅ 480 ኪሎ ሜትር ርዝመትና 16 ኪሎ ሜትር ስፋት አለው። ይዞታውም 6ሺ ኪሎ ሜትር ስኩዌር ይሸፍናል። ከ150 እስከ 165 ኪሎ ሜትር ኪዩብክ ውኃ ይይዛል። የናስር ሐይቅም ከዓለማችን ሶስተኛው ትልቁ ሰው ሰራሽ ሐይቅ ለመሆን በቅቷል።

የአስዋን ትልቁ ግድብ በዋናነት የተሠራው ጎርፍን እንዲከላከል፣ ለኃይድሮ ኤሌክትሪክ ኃይል ማመንጫነትና ለመስኖ አገልግሎት እንዲውል ነው። ግድቡ 2 ነጥብ 1 ሜጋ ዋት ያመነጫል። እያንዳንዳቸው 175 ሜጋ ዋት ማመንጫነት የሚችሉ 12 ጀነሬተሮች አሉት። የኤሌክትሪክ ኃይል ማመንጫነት የጀመረው ገና ሥራው በሙሉ በመሉ ሳይጠናቀቅ እኤአ በ1967 ነው። ግድቡ በየዓመቱ 10 ቢሊየን ኪሎ ዋት የኤሌክትሪክ ኃይል ያመነጫል።

ይህ ግድብ እኤአ በ1998 ከግብፅ የኤሌክትሪክ ፍጆታ 15 በመቶውን ለመሸፈን አስችሏል። በዚህ ግድብ መሠራት የግብጽ አብዛኞቹ መንደሮች የኤሌክትሪክ ኃይል እንዲያገኙ አስችሏል። ከግድቡ በየዓመቱ የሚገኘው የኤሌክትሪክ ኃይል አንድ ሚሊየን ባለቀለም ቴሌቪዥኖችን ለ20 ዓመታት ያለ እንከን የኤሌክትሪክ ኃይል እንዲያገኙ

ማድረግ ይችላል። ገና በመጀመሪያው ከፍተኛ ደረጃ ላይ ሲደርስ የግብፅን ግማሽ የኤሌክትሪክ ፍጆታ ይሸፍናል።

ግድቡ በእርሻው ዘርፍ ያለው አስተዋጽኦም ከፍተኛ ነው። ቀደም ሲል ከግድቡ መገንባት በፊት ይደረስ የነበረው የጎርፍ አደጋ በናስር ሐይቅ ግርጌ በመቅረቱ በሚሊየኖች የሚቆጠሩ የግብፅ አርሶ አደሮች በመስኖ እርሻ እንዲሠማሩ አስችሏቸዋል። በአሁኑ ጊዜም አዲስ የዓሣ ሐብት ኢንዱስትሪ በናስር ሐይቅ እየተቋቋመ ይገኛል። ይህ ግድብ በግብፅ የሚታረሰውን መሬት 30 በመቶ ለመጨመር አስችሏል። የሀገሪቱ የጥጥ ምርት በከፍተኛ ሁኔታ ጨምሯል። አስገራሚው ጉዳይ ግን ከግብፅ መሬት ለእርሻ የሚውለው 2 በመቶው ብቻ ነው። በግድቡ መገንባት በናይል ተጠርጎ ወደ ሜዲትራኒያን ባሕር የሚሄድ አራት ሚሊየን ቶን በማዕድን የበለፀገ ለም አፈርን ለመከላከል ተችሏል።

ደረቅና በረሐማ መሬቶች ሳይቀሩ ለምተዋል። ይሁንና በግድቡ መገንባት ዘጠና ሺ የግብፅ አርሶ አደሮች ቀያቸውን ለመልቀቅ ተገደዋል። እናም ለግብፅ የዚህ ሁሉ ትሩፋት መነሻው ዓባይ ነው። ዓባይ ለግብፅ ሲሳይ ቢባል አያንሰው ይሆን?

ግብፅ በተጨማሪ ሆቨር፣ ኢታይፑ፣ ግራንድ ኮሊ፣ ኤድዋርድስ፣ ሳውዝ ፎርክና ስሪ ጎርጅስ የተባሉ ግድቦች አሏት። ከነዚህ ውስጥ ሆቨር 1 ነጥብ 24 ትራሊየን፣

ኢ.ታ.ይ.ፑ 1 ነጥብ 02 ትሪሊየንና ግራንድ ኮሊ ነጥብ 42 ትሪሊየን ኪዩቢክ ጫማ ውኃ የመያዝ አቅም አላቸው፡፡

የዓለማችን በፓምፕ የሚሠራ ትልቅ ጣቢያ የሚገኘውም ግብፅ ውስጥ ነው፡፡ የተገነባውም በናይል ሸለቆ ውስጥ ነው፡፡ እኤአ በ2002 ላይ 5 ነጥብ 5 ቢሊየን ኪዩቢክ ሜትር ውኃ በ67 ኪሎ ሜትር ቦይ በመሰራጨት 500 ሺ አክሮስ በረሐ ለማልማት አስችሏል፡፡

ጥቂት ስለስዊዝ ካናል /ቦይ/

ይህ ቦይ ለግብፅ ባለውለታ ነው፡፡ ዛሬ የምትመካበትን የአስዋን ከፍተኛ ግድብ እንድትገነባ የፕሮጀክቱን ወጪ ለመሸፈን ቆርጣ የተነሳችበት መንደርደሪያ ሆኗታልና፡፡ ቦይ 103 ማይል ርዝመት አለው፡፡ ሜዲቴራኒያን ባሕርንና ቀይ ባሕርን ለማገናኘት ችሏል፡፡ የተገነባው እኤአ ከ1859 እስከ 69 በፈረንሳዮች ነው፡፡

ይሁንና እንግሊዞች በአካባቢው የነበራቸውን የበላይነት ተጠቅመውና ፍላጎታቸውን ለማርካት እኤአ በ1875 ሊቆጣጠሩት ችለዋል፡፡ እንግሊዞች ይህን ቦይ ተጠቅመው በመግባት በግብፅና ሱዳን ናይልን በመጠቀም ከፍተኛ የጥጥ ምርት በማምረት የጨርቃጨርቅ ኢንዱስትሪያቸውን እስከ ማዳበር ደርሰዋል፡፡ ነገር ግን እኤአ ጁን 13/1956 ከግብፅ ሲወጡ ግብዎች ቦይን ለመቆጣጠር ችለዋል፡፡

ከፍል ሦስት የግብፅ ወታደራዊ አቋም

ፈርጅ	2001	2002	2003	2004	2005
የሰው ኃይል	450,000	450,000	450,000	450,000	450,000
ኤስ ኤስ ኤም ላውንቸሮች	24	24	24	24	24
ምድር ኃይል					
- ከፍል ጦሮች	12	12	12	12	12
- አጠቃላይ ብርጌዶች	49	49	49	49	49
- ታንኮች	3,000 (3,585)	3,000 (3,585)	3,000 (3,605)	3,000 (3,605)	3,100 (3,705)
-ኢፒሲኤስ/ኤኤፍ ቪኤስ ተሽከርካሪዎች	3,400 (5,300)	3,400 (5,300)	3,400 (5,300)	3,680 (4,950)	3,680 (4,950)
መድፎች	3,530 (3,570)	3,530 (3,570)	3,530 (3,570)	3,530 (3,570)	3,556 (3,596)
አየር ኃይል					
- ተዋጊ አውሮፕላን	481 (494)	505 (518)	505 (518)	505 (518)	505 (518)
- የትራንስፖርት አውሮፕላን	44	48	48	44	47
- ሄሊኮፕተር	225	225	225	230	230
አየር መከላከል					
- ከባድ ከምድር ወደ አየር የሚወነጨፍ ሚሳየል ባትሪዎች (ምድቦች)	109	109	109	109	109
- መካከለኛ ከምድር ወደ አየር የሚወነጨፍ ሚሳየል ባትሪዎች (ምድቦች)	44	44	44	44	44

- ቀላል ከምድር ወደ አየር የሚወነጨፍ ሚሳየል ባትሪዎች (ምድቦች)	105	105	105	105	105
- ባሕር ሰርጓጅ መርከቦች	4	4	4	4	4
- ተዋጊ መርከቦች	64	62	57	59	59
- የቅኝት አውሮፕላኖች	104	104	104	103	103

ማስታወሻ:- ቅንፍ ውስጥ ያለው መጠን የሚገልጽ ሲሆን፤
ከቅንፍ ውጪ ለአገልግሎት የተዘጋጀው ነው።

የሰው ኃይል ዝርዝር	መደበኛ	ተጠባባቂ	ድምር
- ምድር ጦር	320,000	150,000	470,000
- አየር ኃይል	30,000	20,000	50,000
- አየር መከላከል	80,000	70,000	150,000
- ባሕር ኃይል	20,000	14,000	34,000
ድምር	450,000	254,000	704,000
ፓራ ሚሊተሪ			
- ጠረፍ ጠባቂ	2,000		2,000
- ቀዳሚ ኮር	6,000		6,000
- ማዕከላዊ የደህንነት ኃይል	325,000		325,000
- ብሔራዊ ጠባቂ ጦር	60,000		60,000
- ድንበር ተከላካይ ጦር	12,000		12,000

ምድር ጦር (ኃይል) ታንኮች

ሞዴል	መጠን	በአገልግሎት ላይ ያሉ
- ከፍተኛ ደረጃ ያላቸው		
• ኤም 1 ኤ1	755	600
- መለስተኛና አነስተኛ		
• ኤም 60 ኤ3	850	835
• ኤም 6 ኤ1	700	600
• ቲ-62	600	500
• ቲ-55	800	500
ጠ/ድምር	3,705	3,100
በቀጣይ		
- ኤም 1 ኤ1	125	ከ2005-2008 የሚገጣጠም
- ኤም 60	170	መለዋጫነት የሚያገለግል
- ቲ-62		በስምምነት ሂደት ላይ ያለ

ኤፒሲኤስ/ኤኤፍቪኤስ ተሽከርካሪዎች

ሞዴል	መጠን በቁጥር	በአገልግሎት ላይ ያለ
ኤፒሲኤስ		
- ኤም 113 ኤ2	1,456	1,280
- ቢኤምአር-600	250	250
- ፋህድ	165	160
- አቲ-62/ቢቲአር-50	1,100	+
ድምር	2,970	1,705

አይኤፍቪኤስ		
- ዋይፕአር-765	600	600
- ቢኤምፒ-1	220	220
- ቪ-150/ቪ-300 ኮማንዶ	180	180
ድምር	1,100	1,000
የቅኝት		
- ቢአርዲኤም-2	300	300
- ቢተአር-40/152	675	675
ድምር	975	975
ጠ/ድምር	4,950	3,680
በቀጣይ		
- ቢተአር-50-ፒኬኤም	100	
- ዋይፒአር-765	400	

መድፍ

ዋዴል	መጠን በቁጥር	በአገልግሎት ላይ ያለ
- 155 ሚሊ ሜትር ኤም 109 ኤ2	200	164
- 122 ሚሊ ሜትር ኤስፒ 122	124	124
ድምር	324	288

ዋዴል	መጠን በቁጥር	በአገልግሎት ላይ ያለ
- 130 ሚሊ ሜትር ኤም-46/ዓይነት-59	+	+
122 ሚ ሜ ዲ-130	+	+
ድምር	970	980

ሞርታር

ዋዴል	መጠን በቁጥር	በአገልግሎት ላይ ያለ
- 240 ሚ ሜ	+	+
- 160 ሚ ሜ	60	60
ድምር	60	60
- 120 ሚ ሜ ኤም-43	1,800	1,800
- 107 ሚ ሜ ኤም-30 ኤስፒ	100	100
ድምር	1,900	1,900

ኤምአርኤልኤስ

ዋዴል	መጠን በቁጥር	በአገልግሎት ላይ ያለ
- 122 ሚ ሜ ቢኤም-11	100	100
- 122 ሚ ሜ ቢኤም-21	+	+
- 122 ሚ ሜ ላከር 18/30/36/45	200	200
ኢአር-ኤምኤል አርኤስ	26	26
ድምር	326	326

ሮኬቶች/ ተወንጫፈ

ዋዴል	መጠን በቁጥር	በአገልግሎት ላይ ያለ
- ፍሮግ-7	12	12
210 ሚሜ ላከር 80	*	*
ድምር	12	12

በቀጣይ

ዋዴል	መጠን በቁጥር	በአገልግሎት ላይ ያለ
- 155 ሚሜ ጂኤች52 ኤፒዩ	+	በግብፅ ውስጥ እተሠራ ያለ
- 153 ሚሜ ኤም109 ኤ2/ኤ3	201	በ2005 ተጠናቆ የሚሠራጭ

የምድር ራዳርች

ዋዴል	መጠን በቁጥር	በአገልግሎት ላይ ያለ
አርቲላሪና ሞርተር አመልካች ራዳርች		
- ኤኤን/ቲፒ ኪው-36	6	6
- ኤኤን/ቲፒ ኪው-37 በቀጣይ	2	2
- ኤኤን/ቲፒ ኪው-37	-	-

ድርጅት አቅርቦትና የምሕንድስና ቁሳቁሶች

ፈንጂ መጣያዎች፣ ኢደብሊውኬ ፓንቶን ድልድዮች፣ ጂኤስፒ፣ ኤም-123 የፈንጂ ወረዳ ማለፊያዎች ወይም የአል-ፋታህ ቪፐር ዘዴዎች፣ ኤምቲ-155 የታንክ ማሳለፊያ ድልድዮች፣ ኤምቲዩ-55 የታንክ ማሳለፊያ ድልድዮች /ቲ-34ሻሲስ/ ፈንጂ መጥረጊያዎች፣ ፒኤምፒ ታጣፊ ፖንቶን ድልድዮች፣ ፒአርፒ ሞተራይዝድ ድልድዮች ኤም88 ኤአርቪ/66/፣ ኤም1070 ኤች.ኢ.ቲ ኤስ /135/

ፀረ-ታንክ ሚሳየሎች

ዋዴል	ላውንቸሮች	ሚሳየሎች	ማስታወሻ
- ቢጂኤም-71ሲ ዲ/ኢ ቶው II	870	+	
- ኤም-901 አይቲቪ	52	+	
- ዋይፒአር-765	200	+	
- ሚላን	250	+	
- ኤቲ-3 /ሳግር/	-	1400	
- ስዊንግፋየር	200	+	
- ቶው II ኤ/ቢ	540	+	
ድምር	2110	+	

አየር ኃይል

ፈርጅ	መጠን /በቁጥር/	በአገልግሎት ላይ ያለ
- ተዋጊ አውሮፕላን	518	505
- ትራንስፖርት	47	47
- ሌሊኮፕተር	226	226

ተዋጊ አውሮፕላኖች

ዋዴል	መጠን	በአገልግሎት ላይ ያለ
- ኤፍ-16 ሲ/ዲ	177	177
- ኤፍ-16 ኤ/ቢ	40	34
- ሚራሾር 2000	18	18
- ኤፍ-4 ኢፋንቶም	32	25
- አልፋጂትና አልፋ ጂት ኤምኤስ-2	42	42
- ኤፍ-7ፔንያንግ/ ሚግ- 21 ኤም ኤፍ	150	150
- ሚራሾር 5	59	59

የትራንስፖርት አውሮፕላን

ዋዴል	መጠን	በአገልግሎት ላይ ያለ
- ቢቸክራፍት 1900ሲ	6	6
- ቦይንግ 707	1	1
- ሲ-130ኤች/ሲ-130ኤች	24	24
- ዲኤችሲ-5ዲ ቡፋሎ /ዳች 5/	9	9
- ገልፍ ስትሪም III/V ማይስተር-	4	4
ፋልኮን 20	3	3

የቀጣይ

ዋዴል	መጠን
- ገልፍስትሪም ጁ-4 ኤስፒ	2
- ኤን-74ቲኬ	5

የስልጠና እና የግንኙነት አውሮፕላኖች

ዋዴል	መጠን	በአገልግሎት ላይ ያለ
- አልፋ ጀትና አልፋ ጀት ኤም ኤስ-2	-	-
- ኤል-59	48	48
- ኤል-29 /ዶልፊን/	30	30
- ኤል-39 /አልባፕሮስ/	10	10
- ጁ-115ኢ	40	40
- ኢምብሬር ኢምሲ-312 /ቱካና/	54	54
- ኬ-8 ካራኮፋም	+	+
- ኤል-ጉምሁራያ	36	36
ድምር	218	218

በቀጣይ		
- ጁ 115ኢ	74	እየቀረቡ ያሉ
- ኬ-8 ካራኮፋም	80	

ሒሊኮፕተሮች

ዋዴል	መጠን	በአገልግሎት ላይ ያለ
አጥቂ		
- ኤች-64ኤ አፓች	35	35
- ኤስ ኤ-342 ኤል/ኤም /ጋዜሊ/	65	65
ከባድ ትራንስፖርት		
- ሲኤች-47ሲ/ዲ ቺኖክ	19	19
መካከለኛ የትራንስፖርት		
- ሚ-8/ሂፕ/	40	40
- ኤስ-70ኤ ባላክ ሀውክ	2	2
- ዌስትላንድ ኮማንዶ ኤምኬ2	25	25
ቀላል የትራንስፖርት		
- ዩኤች-12ኢ ሂለር	17	17
የባሕር ኃይል ተዋጊዎች		
- ኤስ ኤች-2ጁ ሲስፕሪት	11	11
- ኤስኤ-342 ኤል ጋዜሊ	9	9
- ዌስትላንድ ሲ ኪንግ ኤምኬ 47	5	5
ድምር	230	230
በቀጣይ		
- ኤች-64ዲ አፓች	35	ደረጃቸው ከ2003 ጀምሮ እየተሻሻለ ያለ
- ሰኤች-47ዲ ቺኖክ	3	
- ዩኤች-60 ኤልብላክ ሀውክ	2	

ልዩ ልዩ አውሮፕላኖች

ሞዴል	መጠን	በአገልግሎት ላይ ያለ
የቅኝት		
- ሚግ-21አር	14	14
- ሚራሾ	6	6
ኤሌክትሪክ/ኤዲብሊው ሲኤስ		
- ኢ-2ሲ ሐውክ ዓይ	4	3
- ኢ-2ሲ ሐውክ ዓይ 2000	2	2
የባሕር ቅኝት		
- ቢች ክራፍት 1900ሲ	4	4
የኤቪኤስ		
- ካድር	+	+
- አር4ኢ-50 ስካይ ዓይ	48	48
- ካምቦፕተር የኤቪ	2	2
- 324 ስካራብ	50	50
ታርጌት ድሮንስ		
- ሲቲ-20	+	+
- ቢች ኤዲውኤም-37ኤ	+	+
- ቢች ኤምዲው ኤም-107ሲ	+	+
- ቲቲኤል ቢቲቲ-3 /ባንሸ/	በርካታ	በርካታ
በቀጣይ		
- ኢ-2ሲ ሐውክ ዓይ	6	
- ሲ-130 ኤች	2	2

የአየር ኃይል

ዘመናዊ ጦር መሣሪያዎች

ፈርጅ	መጠን/በቁጥር
ከአየር ወደ አየር የሚወነጨፉ ሚሳየሎች	
- ኤአይኤም-7ኦፍ/ኤም ስፓርው	550
- ኤአይ ኤም-9ኤል/ፒ ሳይድዊንደር	1,100
- አር-550 ማጂክ	በርካታ
- አ-530ዲ ሱፐር	በርካታ
ከአየር ወደ ምድር የሚወነጨፉ ሚሳየሎች	
- ኤጂኤም-65 ማቭሪክ	1,100
- ኤስ-30 ኤል	-
- ኤጂኤም-114 ሄልፋየር	1,000
- ሆት	-
- ጂቢዩ-15	50
- ጂቢዩ-12	390
አቪዮኒክስ /በረራ-/	
- ላንቲርን	30
በቀጣይ	
- ላንቲርን	15
- ኤጂኤም-114ኬ3 ሄልፋየር	459
- ስልታዊ የቅኝት ዘዴዎች	6
- ሪም-ትኤም ስፓርው	511
- ኤአይኤም-9ኤም-1/2 ሳይድዊንደር	414
- ኤጂኤም-84 ሀርፑን	10
- ኤጂኤም-88 ሐርም	-

*ማስታወሻ፡ ቁጥሩ መሣሪያዎች ሲገዙ የነበረ ነው፡፡

አየር ጋዴል ጦር ሰፈሮች

1. አቡ ሐማድ
2. አቡ ሱዊር
3. አሌክሳንደሪያ
4. አስዋን
5. ቤኒ ሰዌፍ
6. ቢልቤይስ
7. ካይሮ ዓለም አቀፍ
8. ካይሮ ዌስት
9. ፋዩድ
10. ሑርጋሃዳ
11. ኢንሻስ
12. ጃናክሊስ
13. ጄቤል አል-ባሱር
14. ካብሪት
15. ኮም አውሺም
16. ለክሰር
17. አል-ማዛ
18. አል-ሚንያ
19. ማንሱራ
20. ማርሳህ ማትሩህ
21. ኩዌና /ቁና/
22. አል-ቃታሚያ
23. ሳቃራ
24. ሲዲባራኒ
25. ራስ ባናስ
26. ሳላሂያ
27. ታንታ
28. አል-ዛቃዚቅ

አየር መከላከል

ከምድር ወደ አየር የሚወነጨቱ ሚሳዮሎች		
ሞዴል	ባትሪዎች	ላውንቸሮች
ከባድ ሚሳዮሎች		
- ኤምአይኤም-23ቢ /የተሻሻለ ሐውክ/	16	-
- ሳ-2 /ጋይድላይን/	40	-
- ሳ-3 ኤስፒ	50	-
- ሳ-3 /ጂኦኤ/	3	-
ድምር	109	
መካከለኛ ሚሳዮሎች		
- ክሮቴል	12	
- ሳ-6 /ከብ/	14	
- ሰፓርው	18	
ድምር	44	
ቀላል ሚሳዮሎች		
- ኤም አይኤም-72ኤ ቻፓራል		80
- አሸንገር		25
ድምር		105
በትክክል የሚተኮሱ ሚሳዮሎች		
- ዓይን አል-ሳቅር /ሳቅር ዓይ		2,000
- ሳ-7 /ግሬይል/		

በቀጣይ		
- ሐማራም /በሥምምነት ላይ ያለ		

ሌሎች የአየር መከላከል ዘዴዎች

ጥያቄ	መጠን /በቁጥር/	በአገልግሎት ላይ ያለ
የአየር መከላከል ዘዴዎች /ሚሳየሎች፡ ራዳሮችና ጠመንጃዎች/		
- ሰካይጋርድ ኤዲ ሲስተም	18	18
- ሲናይ 23 ሚ.ሜ ኤዲ ሲስተም	45	45
ድምር	63	63
መካከለኛ ርቀት የሚጓዙ		
- 57 ሚ.ሜ ዜድኤስቦ 57x2 ኤስፒ	40	40
- 35 ሚ.ሜ አርሊኮን-በሀርል 35x2 ጂዲኤፍ-002	36	36
- 23 ሚ.ሜ ዜድኤስቦ 23x4 ኤስፒ /ጉንዲሽ/	360	360
- 23 ሚ.ሜ ዙ 23x2	117	117
ድምር	533	533
ራዳሮች		
- ኤን/ቲፒኤስ-59/ሲ/2	5	5
- ኤን/ቲፒኤስ-59/ኤም34	8	8
- ኤን/ቲፒኤስ-63	42	42
- ፒ-15 ፍላት ፊስ	+	+
- ፒ-12 ስፑን ፊስት	+	+
- ቲአርኤስ-2100 /ታይገርኤስ/	15	15

በቀጣይ		
- ኤስፒኤስ 48ኢ.	6	6
- ኤኤን /ኤምፒኪው-64/	12	

ባሕር ኃይል

ባሕር ሰርጓጅ መርከቦች

ዓይነት	መጠን /በቁጥር/	የተሸከማቸው ጦር መሣሪያዎች
- አር ክላስ /ሮሚዎ ኤክስ-ቻይና/	4	- መለስተኛ-ሐርፑን ከምድር ወደ ምድር የሚወነጨፉ ሚሳየል 8x533 ሚ.ሜ ቶርፔዶዎች 28 ፈንጂዎች
በቀጣይ		
- ሞሬይ ክላስ	2	- የፕሮጀክቲ ተግባራዊነት
- ዓይነት 206ኤ	+	- አልታወቀም፤ በስምምነት ላይ ያለ

የውጊያ መርከቦች ዓይነት	መጠን /በቁጥር/	የተሸከማቸው ጦር መሣሪያዎች
ፍሪጌት ሚሳየል		- 8xሐርፑን ከምድር ወደ ምድር የሚወነጨፉ ሚሳየሎች
- ኤል-ሰዊዝ ክላስ /ዲስክቢያርታ/	2	- 24 አስፓይድ ከምድር ወደ አየር የሚወነጨፉ ሚሳየሎች
		- 6x324 ሚ.ሜ ቶርፔዶዎች
		- 1x375 ሚ.ሜ

- ጂ.የንጉ ክላስ	2	ኤስደብልዩ ላውንቸር - 1x76 ሚ.ሜ መድፍ - 2x40 ሚ.ሜ መድፍች - 4x ሐይ ዩንግ-2 ከምድር ወደ ምድር የሚወነጨፍ ሚሳየል - 4x57 ሚ.ሜ መድፍች - 12x37 ሚ.ሜ መድፍች - 2 አርቢዩ 1200 ኤስደብልዩ ሞርታርች
- ዳማይት ክላስ /ኖክስ/	2	- 1 ሲስፕራይት ሄሊኮፕተር - 8 ሐርፑን ሚሳየሎች - 1-127 ሚ.ሜ መድፍ - 1-20 ሚ.ሜ ፍላንኬክስ - 4-324 ሚ.ሜ ቶርፔዶዎች
ሙባረክ ክላስ /ኦሊቨር ሀዛርድ ፔሪ/	4	- 2 ሲስፕራይት ሄሊኮፕተርች - 4 ሐርፑን ሚሳየሎች - 36 ስታንዳርድ ከምድር ወደ አየር ተወንጫፊ ማሳየሎች - 1-76 ሚ.ሜ መድፍ - 1-20 ሚ.ሜ ፍላንኬክስ - 6-324 ሚ.ሜ ቶርፔዶዎች

ኤምኤፍፒቢኤስ		
- ታይገር /ዓይነት 148/	5	- 4 ኤምኤም 38 ኤግዞስት ከምድር ወደ ምድር ተወንጫፊ ሚሳየል - 1-76 ሚ.ሜ መድፍ - 1-40 ሚ.ሜ መድፍ - ፈንጂዎች
- ሄጉ ክላስ	4	- 2 ኤስዋይ-1 ከምድር ወደ ምድር የሚወነጨፉ ሚሳየሎች - 2 ኤስኤስ-ኤን-2 ስታይኤክስ - 2-23 ሚ.ሜ መድፍች - ተጨማሪ 2 አገልግሎት ላይ ያልዋሉ መድፍች
- ኦክቶበር ክላስ /ኮማር/	4	- 2-ኦቶማት ከምድር ወደ ምድር የሚወነጨፉ ሚሳየሎች - 4-30 ሚ.ሜ መድፍች /2 ተጨማሪ አገልግሎት ላይ ያልዋሉ/
- አሳ 1	3	- 4- ኤስኤስ-ኤን-2ኤ ስታይኤክስ - ሳ-ኤን-5 ግራይል - 4-30 ሚ.ሜ መድፍች ተጨማሪ 3 አገልግሎት

- ራማዳን /ፖስፐር ቶርኒ ክሮፍት/	6	ላይ ያልዋሉ መድፎች - 4-አቶማት ከምድር ወደ ምድር የሚወነጨፉ ሚሳየሎች - 1-76 ሚ ሜ መድፍ - 2-40 ሚ ሜ መድፎች - ሳ-ኤን-5 ተንቀሳቃሽ ከምድር ወደ አየር የሚወነጨፉ ሚሳየሎች ማዘዣና መቆጣጠሪያ ዘዴዎች ተሻሽለው የቀረቡ
		ለፈንጂ ጦርነት የሚያገለግሉ መርከቦች ሳይነት መጠን - የተሸከማቸው ጦር መሣሪያዎች - ቲ-43 ክላስ /ፈንጂ ማስወገጃያ 3 - 4-37 ሚ ሜ መድፎች - የጠረፍ ፈንጂ አስወጋጅ መርከቦች 3 - የርካ ክላስ ፈንጂ ማስወገጃያ መርከቦች 4 - 4-30 ሚ ሜ መድፎች - የመስመር ቅኝት ስዊፍት መርከቦች 2 ድምር 12

መድፎ ተሸካሚ ጀልባዎች

ዓይነት	መጠን	የተሸከርካሪዎች መሣሪያዎች
- ሀይናን ክላስ	5	- አራት ባለ 57 ሚ ሜ መድፎች - አራት ባለ 23 ሚ ሜ መድፎችና ተጨማሪ 3 ለአገልግሎት ያልዋሉ
- ሻንጋይ II	4	- አራት ባለ 37 ሚ ሜ መድፎች - አራት ባለ 23 ሚ ሜ መድፎች
- ሼርሼን ክላስ	6	- ሳ-ኤን-5 ተንቀሳቃሽ ከምድር ወደ አየር የሚወነጨፉ ሚሳየሎች - አራት ባለ 30 ሚ ሜ መድፎች - ሁለት ባለ 122 ሚ ሜ ኤም አር ኤል
ድምር	15	
በቀጣይ		
- ኪንግ ኮብራ ኤም ኤፍ ፒ ቢኤስ	3	- 76 ሚ ሜ 162 ኤምኬ 75 መድፍ - ኤምኬ 31 አቅጣጫ መሪ ሚሳየል

ፓትሮል ክራፍት

ዓይነት	መጠን	የተሸከርካሪዎች መሣሪያዎች
- ሲስፔክተር ኤምኬ 3	12	
- ፔተርሰን	9	- 13.9 ሜትር ቁመት ያለው
- ፔተርሰን	3	- 15.5 ሜትር ቁመት ያለው
- ክራስቲታሊያ	6	- ሁለት ባለ 30 ሚ ሜ መድፎች
- ዲ.ሲ. 35 ዓይነት	29	

- ኒሰር ክላስ /ዴካስትሮ/	5	- ከሁለት እስከ አራት 25 ሚሜ መድፎች
- ቲምሣህ ክላስ	21	- አንድ ባለ 122 ሚሜ ኤምአር ኤል
- ዓይነት 82	9	- ሁለት ባለ 30 ሚሜ መድፎች ወይም ሁለት ባለ20 ሚሜ መድፎች
- ዓይነት 82	9	- ባለ23 ሚሜ መድፎች
- 1ባለ20 ሚሜ መድፍ		
ድምር	103	

በቀጣይ		
- ሰዊፍት ፕሮቴክተር ክላስ የቅኝት ጀልባዎች	6	25

ላንዲንግ ክራፍት

ዓይነት	መጠን	ጦር መሣሪያ
- ፖለሞችኒ ክላስ ኤል ኤስሚ	3	- ሁለት ባለ30 ሚሜ መድፎች - ሁለት ባለ140 ሚሜ ኤምአርኤል
- ቫይድራ ክላስኤል ኤስዩ	9	- ስድስት ታንኮች ወይም 350 ቶኖች - አራት ባለ37 ሚሜ መድፎች - 200 ትሩፕስ ወይም 250 ቶኖች
- ፎክስ ሆቨርክራፍት	4	- ዋናተኛ አቅራቢ ክራፍት
- ሳህ-220	3	

አውግዚላሪ መርከቦች

ዓይነት	መጠን	ጦር መሣሪያ
- ብላክስዋን ክላስ ፍሪጊት	1	- ስድስት ባለ 120 ሚሜ መድፎች
- ኤ1 ፋቴህ /ዜኒት /ዝ/ ዌሴኤክስ	1	- አራት ባለ 37 ሚሜ መድፎች - ሁለት ሳን-ኤን-5 ከምድር ወደ አየር ተወንጫፊ ሚሳየሎች - አራት ባለ 155 ሚሜ መድፎች - ስድስት ባለ 37 ሚሜ መድፎች - ሁለት ባለ40 ሚሜ መድፎች - ስምንት ባለ533 ሚሜ ቶርፔዶዎች
- ኒርያት የመዋኛ መርጂያ	2	
- አክቴንስኪ /ተግ/	5	
- ፖሎቻት II ቶርፔዶ	1	
- ቶፕሊቨ 2 ክላስ ታንክር	6	- 500 ቶንዲዝል
- የሥልጠና መርከቦች	6	
- ሻላዲን /ሉንቦርግ/	1	- አራት ባለ40 ሚሜ መድፎች
- ሀላይብ /ዌስተር ዋልድ/ የጥይት ማመላለሻ ትራንስፖርት	1	- ሁለት ባለ40 ሚሜ መድፎች
በቀጣይ		- 1600 ቶን በጃንዋሪ 2004 የተመሠረተ
- አል-ሐፊያ		

ድንበር መከላከያ

ዓይነት	መጠን	
- አቶማት	ሶስት ባትሪዎች	
- ኤችዋ-2	+	
ድምር	30 ሳውንዶች	

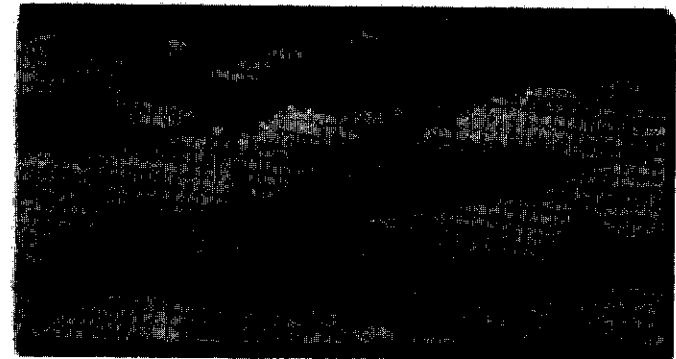
ባሕር ኃይል ጦር ሠፈሮች

1. አቡ ቂር /የባሕር ኃይል አካዳሚ/
2. አሌክሳንደሪያ
3. ሐርጋዳ
4. ማርሳ ማትሩህ
5. ፖርት ሳይድ
6. ሳፍጋ
7. ስዊዝ
8. ቤርናይስ /ራስ ባናስ/

የመርከብ መጠገኛና የጥገና ቁሳቁስ የሚገኙባቸው

1. አሌክሳንደሪያ
2. ሃርትሳይድ
3. እስማኤያ

የግብፅ የጦር አውሮፕላኖች የውጊያ ብቃት ኤፍ -16 ተዋጊ አውሮፕላን

መጠሪያ ስሙ ፋልኮን ወይም ነጎድጓዳማው ወፍ ይሰኛል። ቴክኖሎጂው በሚገኘው የቀድሞው ጄነራል ዳይናሚክስ የአሁኑ ሎክዢድ ማርቲን ቮርፖራሽን ነው የተሰራው። አንድ ወይም ከአንድ በላይ ፓይለቶችን መያዝ ይችላል።

15 ሜትር ከ03 ሴንቲ ሜትር ቁመት፣ 5 ሜትር ከ01 ሴንቲ ሜትር ከፍታና 10 ሜትር ስፋት አለው። 17 ሺህ 10 ኪሎግራም ይመዝናል። ባለ አንድ ሞተር ነው። 16 ሺህ 750 ሜትር ወደ ላይ መወጣት ይቻላል። አንዴ ነዳጅ በመሙላት 3ሺህ 900 ኪሎሜትር ርቀት ላይ ያለ አላማ ማውደም ይችላል። አማካይ ፍጥነቱ 2.05 ማህ ነው። በዚህ ፍጥነት 4 ሺህ 500 ኪሎግራም የሚመዝኑ የጦር መሣሪያዎችን ሲሸከም ቅንጣት ያህል አይቸገርም። ከ350 - 430 ራዲየስ ማጥፋት ይችላል።

20 ሚሊሜትር ኤም61ኤ-1 ባለ ብዙ ግልጋሎት፣ ኤአይኤም -7 እና ኤአይ ኤም-9 መሣሪያዎችን ታጥቋል። ጥይቶችንና

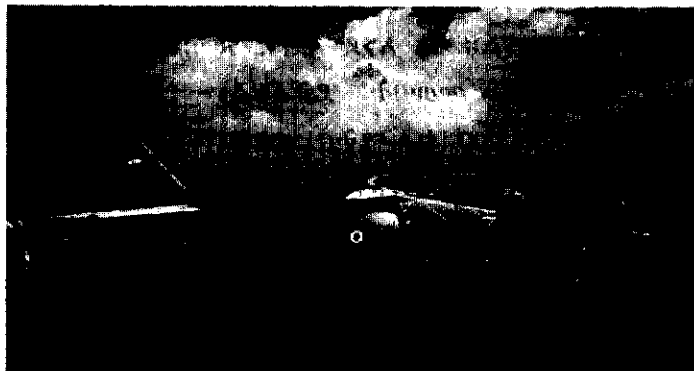
ሚሳየሎቹን ሲያዘንብም አካባቢውን በቅጽበት ውስጥ ያጨልመዋል።

የሚያወድመውን ኢላማ ይለያል። በቀንና በምሽት ጥቃት መፈጸም ይችላል። በተለይ ለምሽት ጊዜ ኢላማ መለየት የሚያስችለው ኢንፍራሬድ መብራት አለው። ያወደመውን ይመዘግባል። ራዳር አይጨንቀውም።

ከአየር ወደ ምድር ውጊያ ቀላል ተነቃናቂ ነው። የሶቪየቱን ሚግ -21 ይወዳደራል። ከነ ማክዶኔል ዳግላስ ኤፍ/ኤ -18 ሆርኔት ጎን ለጎን እየበረረ ኢላማውላይ ጥቃት መሰንዘር ይቻለዋል። ቲ -38 ታሎንን በመቀየሩ ኩራት ይሰማዋል። ኤፒቢ፣ሲናዲ ሞዴል አለው። ደረጃውም እንዲሁ ይለያያል።

አልፋ ጄት /ቦንብ ጣይ/

ሰራቱ በበርካታ የአውሮፓ አገሮች በመሆኑ «አውሮፓ» የሚል ስያሜ ተሰጥቶታል።

12 ሜትር ከ30 ሴንቲ ሜትር ይረዝማል። 4 ሜትር ከ33 ሴንቲ ሜትር ከፍታና 9ሜትር ከ10 ሴንቲ ሜትር ሰፋት

አለው። ባለ ሁለት ሞተር ነው። 8ሺህ ኪሎግራም ይመዝናል። 0.83 ማህ ይፈጥናል። ሁለት ምድብተኞች አሉት።

27 ሚሊ ሜትር ጥይትና 500 ኪሎ ግራም ያህል መሸከም ይችላል። 13 ሺህ 700 ሜትር ወደ ላይ ወጥቶ አንዴ በሞላው ነዳጅ 2ሺህ 780 ኪሎሜትር በመብረር የታለመለትን ኢላማ ይመታል።

ሚግ -17 /ቦንብ ጣይ/

በቀድሞው ሶቪየት ኅብረት የተሠራ። ሚኮያን ጉርቪች ሰራው ኩባንያ ነው። 11 ሜትር ከ26 ሴንቲ ሜትር ቁመት ና 9ሜትር ከ63 ሴንቲ ሜትር ሰፋት አለው።

አንድ ምድብተኛ ነው ያለው። 6ሺህ 75 ኪሎግራም ይመዝናል። ባለ አንድ ሞተር ነው። 15 ሺህ 100 ሜትር ወደ ላይ ወጥቶ 1ሺህ 145 ኪሎ ሜትር በሰዓት በመብረር ኢላማውን የመምታት አቅም አለው። አንዴ በሞላው ነዳጅ 1ሺህ 470 ኪሎሜትር ይበራል። በአሁኑ ጊዜ ግብጽ በሌሎች ቦንብ ጣይ አውሮፕላኖች እየተካቸው ነው።

ሚግ 21 /ተዋጊ/

በቀድሞው ሶቪየት ኅብረት ነው የተሠራው። ሙሉ ስሙ ሚግ -21 ኤፍ ፊሽቤድ-ሲ ይባላል። ሚኮያን ኅርቪች ነው የሠራው። 13 ሜትር ከ46 ሴንቲ ሜትር ይረዝማል። 4 ሜትር ከ10 ሴንቲ ሜትር ከፍታ ያለው ሲሆን፤ 7 ሜትር ከ15 ሴንቲ ሜትር ይሰፋል።

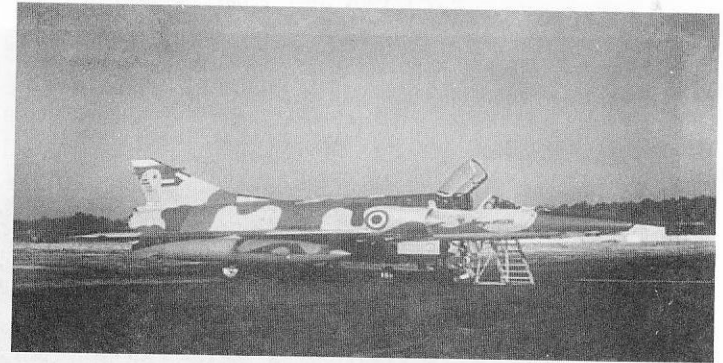

አንድ ምድብተኛና አንድ ሞተር አለው። 8ሺህ 625 ኪሎግራም ይከብዳል። ሽቅብ 17 ሺህ ሜትር ተመንጥቆ 2ሺህ 175 ኪሎሜትር በሰዓት እየበረረ አንዴ በሞላው ነዳጅ 2ሺህ 30 ኪሎሜትር ላይ የሚገኝ ኢላማን ይጎዳል። ይኸው ተዋጊ አውሮፕላን 23 ሚሊ ሜትር ጥይትን እስከ 1 ሺህ 500 ኪሎ ግራም መጫን ይችላል።

ሚራሽር ኤፍ 1ሲ/ተዋጊ/

ፈረንሳይ ነች የሠራችው። 15 ሜትር ከ30 ሴንቲ ሜትር ቁመት፣ 4 ሜትር ከ50 ሴንቲ ሜትር ከፍታና 9ሜትር ከ32 ሴንቲ ሜትር ስፋት አለው። አንድ ምድብተኛና አንድ ሞተር ያለው ሲሆን፣ 16 ሺህ 200 ኪሎ ግራም ይመዝናል። በሞላው ነዳጅ 1ሺህ 390 ኪሎሜትር ይከንፋል። 6ሺህ 300 ኪሎግራም የሚመዝኑ ጥይቶችን ጭኖ ያለ ጭንቅ ይንቀሳቀሳል። 2ሺህ ሜትር ከፍታ ወጥቶ 2ሺህ 740 ኪሎ ሜትር በሰዓት በመብረር ኢላማውን ማውደም ይቻላል።

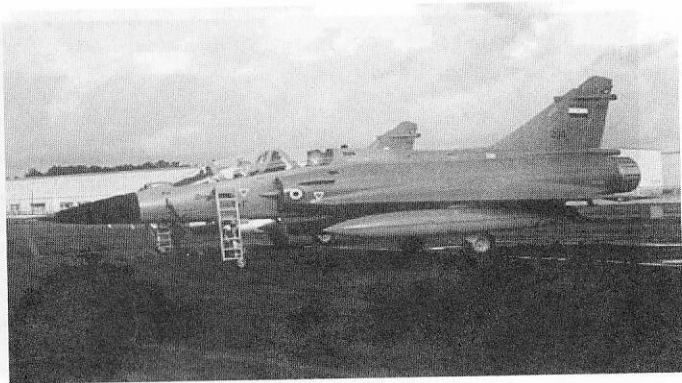
ሚራሽር 2000ሲ

ይህን ተዋጊ አውሮፕላን ፈረንሳዮች በዘመናችን ለተለያዩ አገሮች በመሸጥና በመስጠት ለውጊያ አውለውታል። ዘመናዊ ከሚሰኙት የዓለማችን ተዋጊ ጦር አውሮፕላኖች አንዱ ነው።

የቀድሞ ሶቪየት ኅብረት ሚግ 31 ፎክስ ሆውንድን መሥራት እንቅልፍ የነሳት ፈረንሳይ ሚራሽር 2000ሲ ተዋጊ አውሮፕላን ትሠራለች። ግብጽ ሳትውል ሳታድር በእጁ ታደርገዋለች።

ሚግ -31 ፎክስ ሆውንድ 22.69 ሜትር ቁመት፣ 6.10 ሜትር ከፍታና 12.40 ሜትር ስፋት ሲኖረው፣ ሚራሽር 2000 ሲ 14.36 ሜትር ቁመት፣ 5.20 ሜትር ከፍታ ና 9.13 ሜትር ስፋት አለው።

ሚግ -31 ሁለት ምድብተኛ ያለው ሲሆን የሚራሽር 2000ሲ ምድብተኛ አንድ ወይም ሁለት ሊሆን ይችላል። ሚግ -31 ባለሁለት ሞተር ነው፤ ሚራሽር 2000ሲ ግን አንድ ሞተር ብቻ አለው።

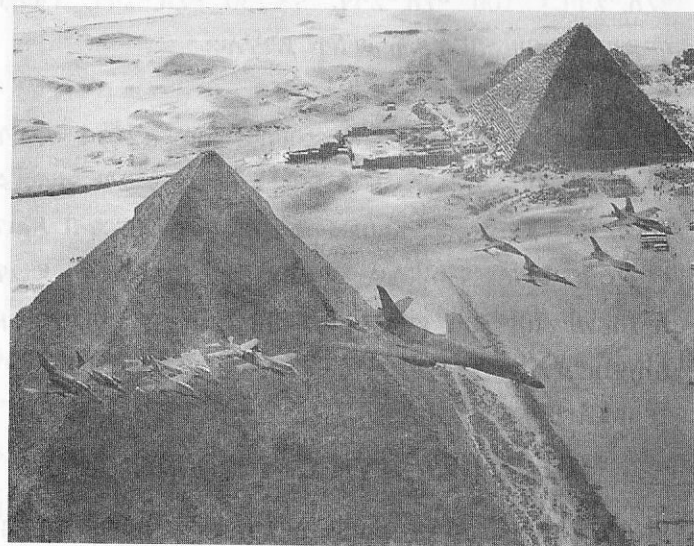

ሚግ -31 46ሺህ 200 ኪሎ ግራም ክብደት ፣ 20 ሺህ 600 ሜትር ከፍታ መውጣትና በሞላው ነዳጅ ና በሰዓት 3ሺህ ኪሎሜትር እንደሚበር የበንተሱነት ታሪኩ ያመለክታል። ሚራሽ 2000ሲ በበኩሉ 17ሺህ ኪሎ ግራም ክብደት፣ 17 ሺህ 60 ሜትር ከፍታ መውጣት፣ በሞላው ነዳጅ 3ሺህ 335 ኪሎሜትር እንደሚጓዝና 2.35 ማህ ፍጥነት እንዳለው ፈረንሳዮች አበክረው ይናገራሉ።

ከነዚህም አልፎ ሚራሽ 5ኤ2፣ ኤፍ - 4ኢና ሲኤች ጄ - 6 ቦንብ ጣዮች፣ ሚራሽ 5 ኤስዲአር፣ ሲ -130 ኤች ፣ ኤኤ7 - 12፣ ሲ -123 ቢ፣ አልፋጄት ኤም አስ -1 ፣ ኤል - 29፣ ጉሙሪያ፣ ፒዜድ ኤል - 104 ፣ ሚራሽ 5ኤስ ዲዲ፣ ጄጄ-6፣ ኢ.ኤምቢ - 312ና አያሌ አይነትና ሞዴላቸውና የተደበቁ አጥቂ፣ ለስልታዊና ለማንኛውም ትራንስፖርትና ለልምምድ የሚያገለግሉ የጦር አውሮፕላኖች የግብጽ አየር ኃይል ኃብቶች ናቸው።

ሲ-130 ሔርኩለስ

የግብፅ ተዋጊ አውሮፕላኖች በፒራሚድ አናት ላይ

የአየር መከላከል ዕዝ

የአየር ኃይሉ ጠቋሚና ደጋፊ የሆነ ጠንካራ መዋቅር ያለው የጦር ክፍል ነው። 80 ሺህ ፈጣን ጦር፣ 70ሺ ተጠባባቂ በድምሩ 150ሺ ጦር አለው። በሺዎች የሚቆጠሩ ሚሳየሎች፣ ሞርታርዎች፣ መድፎች፣ ሚሳየል አስፈንጣሪ ጠብመንጃዎች፣ መትረፍሶች፣ ካሊበሮች፣ አየር መቃወሚያዎች፣ ራዳሮች፣ ዘመናዊ ሬዲዮ መገናኛዎችና ፈንጂ ማግለያዎች አሉት።

ቁጥሩ ከቀን ወደ ቀን እየጨመረ ሲገኝ፣ አያሌ ክፍለ ጦሮች እንዳሉት ይነገራል። 20 ሚሊሜትር፣ 23 ሚሊሜትር፣ 37 ሚሊሜትር፣ 40 ሚሊሜትር፣ 57 ሚሊሜትር፣ 85 ሚሊሜትር፣ 100 ሚሊሜትር ና 130 ሚሊሜትር የተለያዩ መድፎች በብዙ ብርጌዶች ውስጥ ይገኛሉ።

ከምድር ወደ አየር ተወንጫፊ ሚሳየሎች ከሳ - 2፣ ሳ -3 ፣ ሳ - 6፣ ሳ - 8፣ ሳ - 9 እያለ በየደረጃው እስከ አፍንጫው ታጥቋል። ሲናይ በረሃ ውስጥ ቁልፍ ስፍራ አለው። አስዋን ግድብ አጠገብ መሠረት ከጣለ ቆይቷል። የበርካታ አረብ አገሮች ድጋፍና አማካሪነት ከአሜሪካ የቀን ተቀን ክትትል ጋር ተዳምሮ ዕዙን አጠናክሮታል።

ዓባይን በሂሊኮፕተር የማስገበር ሩጫ

ዓባይን በአየር ለመቆጣጠር ለሚካሄደው ዘመቻ በቀዳሚ አጋዥነቱ የሚጠቀሰው በሂሊኮፕተር የመዋጋት ብቃትን ማሳደግ ነው። ዘመቻው ግቡን እንዲመታ ቢያንስ 256 አጥቂ፣ የትራንስፖርትና ሌሎች ሂሊኮፕተሮች ዝግጅታቸውን አጠናቀው ከምድብ ስፍራቸው ይገኛሉ።

ከ20 በላይ ስኳድሮን ብርጌዶች በአየር መከላከል ዕዝ እየታገዙ ቀጭን ትዕዛዝ በመጠበቅ ላይ ናቸው። ሚ-4፣ ሚ-6፣ ሚ-8፣ ሚ-24፣ 2-ቲፒቲ፣ 2-2 ቢቪፒ፣ ዩኤች -12ኢ፣ ማክዶናዊድ ዳግላስ ኤች-64 አፓች፣ ኤስ ኤች - 2ኤፍ፣ ሲኮርስካይ ዩኤች - 60፣ ዩኤች - 60 ኤልቪፒ፣ ሲኤች-47ሲና ሲኤች- 47ዲ ሂሊኮፕተሮች በዘመናዊ ላውንቸር ሚሳየሎችና ከምድር ወደ አየር በሚወነጨፉ ሚሳየሎች ታጅበው ለወታደራዊ ግዳጅ ተዘጋጅተዋል።

የግብፅ ሂሊኮፕተሮች /በከፊል/ ኤኤች-64 አፓች አጥቂ ሂሊኮፕተር

አሜሪካን ውስጥ ነው የተሠራው። ሠራው ኩባንያ ማክዶናዊድ ዳግላስ ነው። ሁለት ሞዴሎች አሉት። ኤኤች-64ኤ እና ኤኤች-64ዲ ይሰኛሉ። ሙሉ ቁመታቸው 15 ነጥብ 54 ሜትር እና 17 ነጥብ 76 ሜትር ነው። ከፍታቸው 4 ነጥብ 66 ሜትርና 4 ነጥብ 95 ሜትር ይሆናል። የክንፋቸው ርዝመት 5 ነጥብ 82 ሜትር ነው። 5ሺ 165 ኪሎ ግራም እና 5 ሺ 352 ኪሎ ግራም ይመዝናሉ። እስከ 9ሺ 525 ኪሎ ግራም ይሸከማሉ።

ሞዴል ኤ 293 ኪሎ ሜትር በሰዓት፤ ሞዴል ዲ 261 ኪሎ ሜትር በሰዓት ይበራሉ። ከባህር ወለል በላይ 990 በደቂቃ ሜትር እና 942 ሜትር መውጣት ይቻላቸዋል።

አፓች አጥቂ ሂሊኮፕተሮች ኤም 230 33 ሚሊ ሜትር ጠመንጃ፤ 70 ሚሊ ሜትር ሀይድራ-70 ፎልዲንግ-ፊን የአየር ሮኬቶች፤ ኤጂኤም-114 ሄልፋየር ፀረ-ታንክ ሚሳየሎች፤ ኤጂኤም-122 ሳይድ አርም ፀረ-ራዳር ሚሳየል እና ኤአይኤም-9 ሳይድ ዊንደር ከአየር ወደ አየር የሚወነጨፉ ሚሳየሎችን ይሸከማሉ።

አሜሪካ እነዚህን ሂሊኮፕተሮች በበረሃው ማዕበል ዘመቻ አራት ላይ ተጠቅማቸው ከ500 የሚበልጡ ታንኮችን፤ በመቶዎች የሚቆጠሩ የሰው ማንጓዣ ተሽከርካሪዎችን፤ የጭነት መኪናዎችንና ሌሎች ተሽከርካሪዎችን አውድማባቸዋል።

ብላክ ሀውክ ሂሊኮፕተር /ኤስ-70ኤ/

የተሠራው በሲኮርስካይ ኩባንያ ነው። ዋነኛ ተልዕኮው ጦር ማንጓዝ፤ ድርጅት ማቅረብ፤ ለሕዝምና አገልግሎት፤ ለዕዝና ቁጥጥር፤ ለኤሌክትሮኒክ ውጊያና የሥራ ኃላፊዎችን ለማንጓዝ ነው።

ፓይለቱንና ረዳቱን ጨምሮ አንድ ተጨማሪ ምድብተኛ አለው። ዲጂታል የበረራ ኮምፒውተር እና የኤሌክትሮኒክ መረጃ ሲስተሞች አሉት። የድምፅ፤ የዳታና የሳተላይት ኮሚዩኒኬሽን ሲስተሞች ያሉት ዘመናዊ ሂሊኮፕተር ነው።

ቁመቱ 64 ጫማ ከ9ኢንች፤ ከፍታው 16 ጫማ ከ9 ኢንችና ስፋቱ 7 ጫማ ከ9 ኢንች ያህል ነው። ያለ ጭነት 11ሺ 780 ፓውንድ /1 ኪሎ ግራም 2 ነጥብ 2 ፓውንድ ነው/ ይመዝናል። ለግዳጅ ሲዘጋጅ እስከ 11ሺ 684 ፓውንድ ይከብዳል። በጥቅሉ ግን ከፍተኛ ክብደቱ 22ሺ ፓውንድ ይደርሳል። ያለ ዕንክን 11 ለግዳጅ የተዘጋጁ ወታደሮችን መያዝ ይቻላል። ለበሽተኞች የስትሬቸር መዘርጊያ ቦታ አለው። አመቺ የአየር መቅዘፊያና የመቀት ማስተካከያዎች ተገጥመውለታል።

በውጭ የነዳጅ ማጠራቀሚያው 1ሺ 360 ሊትር፤ በውጪ 1ሺ 700 ሊትር ይይዛል። በውስጥ ነዳጅ ብቻ 3 ሰዓት ከ5 ደቂቃ፤ በውጪው 7 ሰዓት ከ21 ደቂቃ መጓዝ ይችላል። ከውጪ 4ሺ 72 ኪሎ ግራም ክብደትን በመንጠቆ ማንጠልጠል ይችላል። ለአብነት ያህል 155 ሚሊ ሜትር አዳፍኔ ያንጠለጥላል። 7 ነጥብ 62 ሚሊ ሜትር መትረፍስና ነጥብ 50 ካሊበር መትረፍሶች ተገጥመውለታል።

ኤስኤች-2 ሲስፕራይት

ለባሕር ኃይል አገልግሎት የሚውል ሁለገብ ሂሊኮፕተር ነው። ያለጭነት 3ሺ 447 ኪሎግራም ይመዝናል። ከነጭነት ከፍተኛ ክብደቱ 6ሺ 124 ኪሎ ግራም ነው። 256 ኪሎ ሜትር በሰዓት ይበራል። 476 ጋሎን ነዳጅ ይይዛል። 1ሺ 305 ጫማ ወደ ላይ መውጣት ይችላል። ሁለት ፓይሎቶችና አንድ የአየር ምድብተኛ አለው። ስምንት የታጠቁ ወታደሮችን ይይዛል።

ሂሊኮፕተሩ የኤሌክትሮኒክ አጋዥ መሣሪያና የማግኔት አመልካች ተገጥሞለታል። ኢንፍራሬድና ምቹ አመልካች መብራቶች አሉት። የሚሳየል አቅጣጫ ማስቀየሪያ መሣሪያ አለው። ፀረ-መርከብ ሚሳየሎች፣ ሮኬቶችና መትረፍሶችን ታጥቋል።

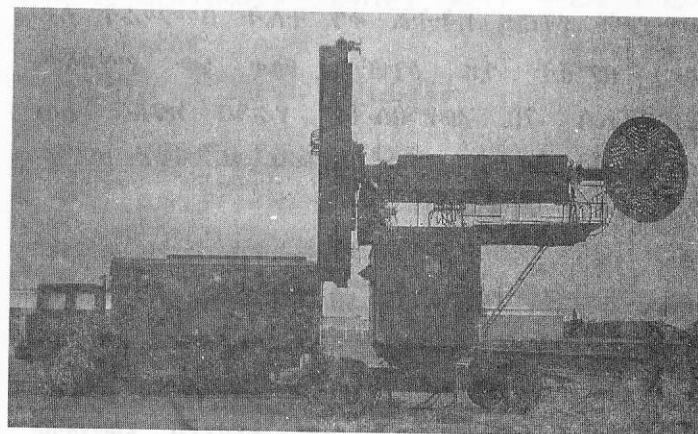
ዋና ጠቀሜታው ለረዥም ርቀት ቅኝት፣ በምድርና በባሕር ለሚደረግ ውጊያ እንዲሁም በፈንጂ ጦርነት የአፀፋ ጥቃት ለመፈፀም ነው።

በቅኝት ላይ ያሉ መርከቦችንና በውጊያ የሚሳተፉ ባሕር ሰርንጅ መርከቦች ላይ ጥቃት በመፈፀም ኃይልነቱን አስመስክሯል። ከድንረ ማጥቃት ውጊያ በኋላ በሚፈፅመውም ጥቃት ይታወቃል። ዋጋው 12 ሚሊየን የአሜሪካን ዶላር ነው።

የግብፅ ራዳር

ሚሳየሎቹ በዓባይ ዙሪያ እንዲፈነጨፍና ከባላንጋራ የሚሰነዘረውን ጥቃት መመከት ይችሉ ዘንድ ዘመናዊ ራዳሮች በግብፅ በረሐ በአሳቻ ቦታ ሰፍረዋል። ዝንብ ለመያዝ ድረጃን አድርጎ እንዳደፈጠች ሽረራትም ለግዳዩ ውጤታማነት በመረጃ አቀባይነት በግንባር ቀደምትነት ተሰልፈዋል።

ከጦር አውሮፕላኖች የሚወነጨፉ፣ ከአያሌ ጦር መሣሪያዎች የሚተኮሱና ሳይታሰብ በድንገት ተምዘግዝገው የሚመጡ ሚሳየሎች ጥቃት እንዳያደርሱና ጥቃትም እንዳይደስርባቸው ራዳሮቹ ደረጃቸው የተሻሻሉና ዘመናዊ ናቸው።

ከራዳሮቹ አንዱ

በረዥም ርቀት የራዳር አሠራር /ሎንግ ሬንጅ ራዳር ሲሰተም/ ዲላማን በቀላሉ ለመለየት እንዲቻልም የግብጽ አየር መከላከል ዝግጅቱ ከዕለት ዕለት ጨምሯል። ሚሳየል መከታተያ ራዳር /ሚሳየል ትራኪንግ ራዳር/ ሥራውን ለማከናወን ሁሉ ዝግጁ ነው። ኢላማ ተከታታይ ራዳር /ታርጌት ትራኪንግ ራዳር/ የመመልከትና የመቃኘት አቅሙ ገዝቷል።

በተለይ ከአሜሪካ በተለያዩ ጊዜያት የተገኙት ራዳሮች ግዳቻቸውን ለመወጣት በንቃት እየሠሩ ይገኛሉ። በይበልጥ ኢኤን/ ቴፒኪው 36/ቪ/ 7 እሳት ፈላጊ ራዳር ደረጃ ተሻሽሏል። የራዳሩን ተዋጽኦ ስኬታማ ለማድረግ ኤን/ቪ አርሲ - 90ኢ ሲንክጋር ሬዲዮ ማስተላለፊያዎች በቅርበት ድጋፍ እየሰጡ ናቸው።

ደረጃቸው በየጊዜው እየጎለበተ የመጣው ኤኤን/ኤፒ - ኤስ - 145 ፈርጂ 12ና ኤኤን/ ኤፒጂ - 68 ራዳሮች ዓባይን በሚሳየል የመቆጣጠሩ ዘመቻ ለፍሬ እንዲበቃ ዕረፍት አጥተው በባለሙያዎች የቅርብ ክትትል ቀን ተሌት በመሥራት ላይ ናቸው። በምሽት ጊዜ ዕገዛቸው የላቀ ነው የሚባለው ኤኤን/ፒቪኤስ -7ቢ ጭምብሎችም የራዳር ክፍሉን አጠ ናክረዋል። እነዚህ ሁሉ ግብፅ ከአሜሪካ ጋር ባላት ጠንካራ ግንኙነት የተገኙ ናቸው።

የግብፅ ራዳሮች መልዕክት ሲያስተላልፉ እንዳይጠለፉ ደረጃቸው ተሻሽሏል። አውሮፕላንን ፈልገው የሚያገኙ ጨረሮችን /የኤሌክትሪክ ሞገዶችን/ አቅጣጫ ሲረጩ በሚሳየል እንዳይጠቁ ደግሞ እድሜ ለአሜሪካ አቅማቸው ጎልብቷል። በከባድ መሣሪያም ይሁን በጦር አውሮፕላኖች

እንዳይመቱ አቅጣጫ ተቀባይ መሣሪያዎቻቸው በዘመናዊ ኤሌክትሮኒክስ መቀየሩም ጉልህ ቦታ ተሰጥቶታል።

ጨረር ሲልኩ እንዳይደመሰሱ መረጃቸው በባላንጋራ እንዳይታወቅ፣ በአሠራራቸው ላይ ጫና እና እገዳ እንዳይፈጠር አቅጣጫ ጠቋሚና ተቀባይ ክፍሎቹ ፈጣን ምላሽ በሚሰጡበት መንገድ ተደራጅተዋል።

በራዳሮቹ በመታገዝም ሎክሂድ ማርቲን ሄልፋር፣ ማክዶኔል ዳግላስ ኤጂ ኤም 84፣ ሆኒዌል አስሮክ፣ ሆገስቶው 2ኤ፣ ስቲንገር፣ ፍሮግ፣ ፔሪ፣ ኖክስ፣ ሀርፔን ና ስታንዳርድ ሚሳየሎች ዲላማቸውን እንዲያወድሙና ለጥቃት እንዳይጋለጡ ልዩ ዝግጅት ተደርጓልቸዋል።

ከዩኤስ አሜሪካ የበረራ ቴክኖሎጂ ማስፋፊያ ማዕከሎችና የጦር መሣሪያ አምራች ኩባንያዎች ጋር በመተባበርም ለራይቶን፣ ስፓርው፣ ኤኤይ ኤም - 9ኤም ና ካማን ኤስ ኤች - 2 «ሲስፕራይት» ሚሳየሎች ፈጣን መረጃ የሚያሳልፉ ራዳሮች ተሸምተዋል።

ከግብፅ ታንኮች /በክፊል/

ኤም1 አብራምስ የውጊያ ታንክ

ዋናው የውጊያ ታንክ ነው። አራት ምድብተኞች አሉት። አዛዥ፣ ተኳሽ፣ አጉራሽና ሹፌር ይባላሉ። ሶስት ሞዴሎች አሉት። ኤም1 /አይፒኤም1፣ ኤም1 ኤ1 እና ኤም1ኤ2 ይሰኛሉ። እንደ ቅደም ተከተላቸው 60 ቶን፣ 63 ቶን እና 69.54 ቶን ክብደት አላቸው። ከ1ሺ885 ሊትር እስከ 1907 ሊትር ነጻጅ ይይዛሉ። 1ሺ500 የፈረስ ጉልበት አላቸው።

በተለይ ኤም1ኤ1 ታንክ 120 ሚሊ ሜትር መድፍ ተገጥሞለታል። የመድፍ ጥይት /ሺል/ አለው። ነጥብ 50 ካሊበር መትረየስ፣ 7 ነጥብ 62 ሚሊ ሜትር መትረየስ እና የጢስ ቦንቦችን ይይዛል።

የግብፅ ሚሳየል መርሐ ግብር

ግብፅ የሚሳየል መርሐ ግብር ነድፋ ለተግባራዊነቱ የተሰለፈችው እንደ አውሮፓውያን ቀመር በ1950ዎቹ መጀመሪያ ላይ ነው። በዚህ ጊዜ ከአውሮፓ ባገኘቻቸው ቴክኒሻኖች በመቶ ማይሎች ያህል ርቀት የሚጓዙ ሚሳየሎችን ደረጃ ለማሻሻል ችላ ነበር። ይሁንና ግን እኤአ በ1970 በጀርመን ሳይንቲስቶች እገዛ ተወንጫፊ ሚሳየሎችንና ሮኬቶችን ተግባራዊ ማድረጓ በዋናነት ይጠቀሳል። በዚህም ጀርመን ሺ-2 በተሰኙ ሶስት የሚሳየል መርሐ ግብሮች ሶስት አይነት ሞዴል ያላቸው ዘጠኝ መቶ ሚሳየሎችን ገንብታለች።

ግብፅ በተለይ እኤአ ከ1947 — 49 ከእስራኤል ጋር ባደረገችው ጦርነት በመሸነፏ በወቅቱ የሀገሪቱ ጠቅላይ ሚኒስትር የነበሩት ሙስጠፋ ፍሐስ የሮኬቶችና ሚሳየሎች ግንባታ መርሐ ግብር መገንባት ፍላጎታቸውን አሳይተዋል። ውለውም ሳያድሩ እኤአ በ1952 በጀርመኖች ዕገዛ ግብፅን የሮኬቶች መርሀ ግብር አስጀምረዋል። በቀጣዩ ዓመትም ግብፅ ዛሬ የምትመካበትን የሳክር ፋብሪካ በመገንባት ሮኬቶችና ሚሳየሎች ለማምረት በቅታለች።

በሌላ በኩል ረፍት ከሌላቸው መሪዎቿ አንዱ የነበሩት ፕሬዚዳንት ጋማል አብድል ፍስር እኤአ በ1956 የተካሄደውን የስዊዝ ጦርነት ተከትሎ የሮኬቶችና ሚሳየሎች ድጋፍ እንዲደረግላቸው ለቀድሞዋ ሶቪየት ኅብረት ጠቅላይ ሚኒስትር ክሩስቼቭ ጥያቄ ማቅረባቸውም የሚሳየል ፋብሪካዎቻቸውን በዋናነት ለማጠናከር ከመፈለግ የመነጨ ነበር።

እኤአ በ1960 የተመሠረተው “ጄነራል ኤሮ” ደግሞ ግብፅ በሚሳየል ዙሪያ ደረጃን ነፍታ እንድትናገር አድርጓታል። ይህ ድርጅት አምስት የጦር መሣሪያ አምራች ኩባንያዎችን የሚቆጣጠር ነው። በስሩም ባሌስቲክ ሚሳየሎች የሚያመርተውን “ፋብሪካ 333” ወይም ሳክር ፋብሪካ ይዟል። እንዲሁም የሚሳየል አቅጣጫ ሥርዓት የሚያሻሽለው “ክራዳር ፋብሪካ” የዚሁ ድርጅት አካል ነው። “ፋብሪካ 81” እና “ፋብሪካ 270” በበኩላቸው የጦር መሣሪያ ኬሚካልን በማምረትና ሌላ አንድ ኩባንያ ደግሞ

የሮኬቶችን ነዳጅ፣ አረርና ፈንጂዎችን ማምረት የሚቆጣጠረው ጀነራል ኤሮ ነው።

ግብፅ በፋብሪካዎቿ በመታገዝም እኤአ በ1960 ዎቹ አል - ዛፊር ሚሳየል 350 ኪሎ ሜትር፣ አል-ቃሂር 600 ኪሎ ሜትርና አል-ራይድ ሚሳየል 1ሺ 500 ኪሎ ሜትር ላይ ያለ ዒላማ እንዲመቱ ለማድረግ ችለዋል።

ይህን ተከትሎም ግብፅ እኤአ በ1965 መጨረሻ የሀገሪቱን ጦር ኃይሎች ጠቅላይ አዛዥ ፊልድ ማርሻል ሞሀመድ አብድልሐኪም አመርን ወደ ሞሰኮ በመላክ በሶቪየት ኅብረት ጋር በደረሰችው ስምምነት እኤአ በ1967 አጋማሽ ፍሮግ -2 ሚሳየል ብርጌዶችን ለማግኘት ችለዋል። ትልቅ ድል።

ግብፅ ኮሶቪየት ባንኮችና በራሷ ሚሳየሎች እኤአ ጁን 1967 ከእስራኤል ጋር በተካሄደው የስድስቱ ቀን ጦርነት ሚሳየሎች ለመጠቀም በቅታለች። በመቀጠልም ፕሬዚዳንት ጋማል አብድልናስር በኤፕሪል 1968 ወደ ሶቪየት ተጉዘው ባደረጉት ድርድር እገዛ የፍሮግ -7ና ስክድ - ቢ ሚሳየሎችን እኤአ በ1960ዎቹ አግኝታለች። በግንኙነቱ መጠናከርም እኤአ 1970 250 ሚሊየን ዶላር፣ በ1971 ደግሞ 420 ሚሊየን ዶላር የሚያወጡ የጦር አውሮፕላኖችና ሚሳየሎችን ግብፅ ኮሶቪየት ኅብረት ለማግኘት በቅታለች። በነዚህ ዓመታትም የሚሳየል አምራቾችን አል-ዛፊርና አል-ቃሂርን፣ አል-ዘይቱን /ወይራ/ና አል-ቲን በማለት ለማቸውን

ከደረጃቸው ጋር ቀይራለች። ኮሶቪየት ሌላ አራቅ በበኩሏ እኤአ በ1973 ለግብፅ ስክድ ሚሳየል አቅርባለች።

ግብፅ ወታደራዊ አቅሟ በመጠናከሩና በአካባቢው ኃያልነቷን ለማሳየት ከሳዑዲ አረቢያ፣ ኳታርና የተባበሩት አረብ ኢሚሬትስ ጋር በመሆን እኤአ 1975 የአረብ ወታደራዊ ኢንዱስትሪዎች ባለሥልጣንን መስርታለች። ይህን በመከተልም በሚሳየላቸው ኃያልነት የተማመኑት የወቅቱ የግብፅ ፕሬዚዳንት አንዋር ሳዳት ግብፅ የእስራኤልን የሚሳየል ጣቢያዎችን ጭምር በሙሉ ማውደም እንደምትችል ለመናገር በቅተዋል። ያኔ የግብፅ ምክትል ፕሬዚዳንት የነበሩት ሆስኒ ሙባረክ /የአሁኑ ፕሬዚዳንት/ ራሳቸው በጁን 1975 ወደ ፈረንሳይ አቅንተው ግብፅን በጦር አውሮፕላንና ሚሳየል የማጠናከር ግንኙነት ላይ ተወያይተዋል። ይህ እየተጠናከረ መጥቶ ዛሬ ግብፅ በአፍሪካ፣ በመካከለኛው ምስራቅና በዓለማችንም ቢሆን ከሚታወቁ ሚሳየል አምራች አገሮች ጎራ በግንባር ለመስለፍ በቅታለች።

በግብፅ ሚሳየል አቅም ዙሪያ የሲአይኤ፣ ኤፍቢአይ፣ ወታደራዊ ምንጮችና የዓለማችን ቁንጮ መገናኛ ብዙሐን ያስተላለፏቸው መረጃዎች በከፊል

“ግብፅ 346 ሺ ዶላር የሚያወጡ የዩኤስ አሜሪካ ሀርፑን ሚሳየሎች ሲስተሞችን ተረክበች። ከአሜሪካ የጦር መሣሪያ አምራች ኩባንያዎች አንዱ የሆነው ማክዶናልድ ዳግላስ

ኤሮስፔስ የሀርፑን ሚሳየል ማስተካከል / ማስወገጨፊያ/ ሲሰጥም ለመሥራት ከግብፅ ባህር ኃይል ጋር የ17 ነጥብ 3 ሚሊየን ዶላር ውል ገባ።”

የአሜሪካ መከላከያ ሚኒስቴር መግለጫ
ጥር 23/1988 ዓ.ም

“ግብፅ የባሌስቲክ ሚሳየል ተጓዳኝ ቴክኖሎጂ መሣሪያዎችንና ቁሳቁሶችን ከሰሜን ኮሪያ አግኝታለች። ይህም ባሌስቲክ ሚሳየልን በሁለትዮሽ ግንኙነት ማጎልበት ነው።”

ሲኦኒስቲክ 1989 ዓ.ም.

“ግብፅ ከሰሜን ኮሪያ የባሌስቲክ ሚሳየል የተለያዩ ክፍሎች ማግኘቷን ቀጥላበታለች።”

የአሜሪካ ማዕከላዊ የሰለላ ቢሮ
ሲኦኒስቲክ 1981 ዓ.ም

“ግብፅ 139 ሚሊየን 56 ሺ 372 ዶላር ከሚያወጡ ሀርፑንና ሰላም /የምድር አጥቂ ሚሳየሎች ዘጠኝ በመቶውን ያህል በመቀበል ላይ ነች።”

የአሜሪካ መከላከያ ሚኒስቴር
መግለጫ ነሐሴ 9/1987 ዓ.ም

“ግብፅ በቅርቡ ከቻይና ሀረ መርከብ ክሩዝ ሚሳየሎችን እንደሚታገኝ የአሜሪካ ባህር ኃይል መረጃ ቢሮ አስታወቀ።”

ኤሮስፔስ ዴይሊ
መጋቢት 9/1989 ዓ.ም

“ግብፅ 425 ማይል መጓዝ የሚችል ‘ቪክተር’ የተሰኘ አዲስ ሚሳየል እንዳላት የአሜሪካ ከፍተኛ ባለሥልጣናት አስታወቁ።”

ዋሺንግተን ታይምስ
መጋቢት 18/1990 ዓ.ም

“ግብፅ አል-ባድር 2000 የተሰኘ የሚሳየል መርሐ ግብር እንደፈረንጆቹ ቀመር በ1980ዎቹ መጀመሯንና ከአርጀንቲና እና ኢራቅ ድጋፍ ማግኘቷን ከጃፌ ስትራቴጂካዊ ጥናቶች እንስቲትዩት ሚስተር ይፍታህ ሻፌር አመለከቱ።”

ሀርዝ -ቴልአቪቭ
ሚያዝያ 5/1990 ዓ.ም

“ግብፅ 42 የአሜሪካ ሀርፑን ሚሳየሎችና ማቀፊያቸውን እንዲሁም የተሻሻሉ የኤስ ኤም -1 ሚሳየሎችን 20 መያዣዎች በ355 ሚሊየን ዶላር ለመግዛት እየተነጋገረች ነው።”

ኤሮስፔስ ዴይሊ
የካቲት 4/1990 ዓ.ም

“ግብፅ 1 ሺ 500 ኪሎ ሜትር የሚወነጨፍ ሚሳየል ደረጃ እያሻሻለች ነው።”

ሀትዞሬ - ቴልአቪቭና ኤፍቢኤይ
ሰነድ መስከረም 15/1991 ዓ.ም

“ግብፅ 450 ኪሎ ሜትር ለሚጓዘው ፐሮጀክት -ቲ ሚሳየል፣ 900 ኪሎ ሜትር ለሚወነጨፈው አልባድር /ባድር 2000/ ና 1ሺ 200 ኪሎ ሜትር የውጤት ርቀት ላለው ቪክተር ሚሳየል ቁሳቁሶችን ከጀርመን አገኘች።”

ሚድላ ኢስት ኒውስ ላዩን
ግንቦት 6/1993 ዓ.ም

“ግብፅ 1 ሺ. 200 ኪሎ ሜትር የሚጓዙ 24 ኖጆንግ ሚሳዮሎች ከሰሜን ኮሪያ አግኝተዋል፡፡”

ሚደል ኢስት ኒውስባየን
ግንቦት 28 /1994 ዓ.ም

“ሰሜን ኮሪያ ባሌስቲክ ሚሳዮሎችንና ልዩ ልዩ ክፍሎችን ማምረቷን ቀጥላበታለች፤ ግብጽም ዋነኛ ተቀባይዋ ናት፡፡”

ጆርጅ ቴኔት የሲኦይኤ
ዳይሬክተር
ሚደል ኢስት ኒውስባየን
የካቲት 5/1994 ዓ.ም

“ግብፅ ከሰርቢያና ሞንቴኔግሮ አምስት አሳ 1 ክላስ ሚሳዮል ጀልባዎችን ገዝታለች”

ኢፍቢአይኤስ ሰነድ
የካቲት 1/97 ዓ.ም

ስለግብፅ ሚሳዮሎች ባለስልጣናቷ ምን

ይላለ?

“የፋታህ 3-ሚሳዮል ተሻሽሎ ተሠርቷል፡፡ ሳክርና ሳክር 36 ባለ 122 ሚሊ ሜትር ሮኬቶች የውጤት ርቀት 36 ኪሎ ሜትር ደርሷል፡፡”

ሚጀር ጀነራል ፋፋት ፋዬድ
የሳክር ጦር ፋብሪካ ሊቀመንበር
ሚና ሚያዝያ 28/89 ዓ.ም

“ግብፅ የሰከድ ሚሳዮሎችን ደረጃ እያሳደገች ነው፡፡”

ሆስኒ ሙባረክ የግብጽ
ፕሬዚዳንት
ሚና እና ቢቢሲ -
ሐምሌ 24/90 ዓ.ም

“ግብፅ የመካከለኛና ረጅም ርቀት ሚሳዮሎችን ደረጃ እያሻሻለች ነው የሚባለው ልክ አይደለም”

አምር ሙሳ የግብጽ የውጭ
ጉዳይ ሚኒስትር
ሸንዋ - ሐምሌ 25/90 ዓ.ም

“አረ ለመሆኑ የግብጽንና የአሜሪካንን የሚሳዮል ግንኙነት ማስተጓጎል የሚቻለው ማነው?፡፡”

አል - አህራም ጋዜጣ
የካቲት 11/91 ዓ.ም

“ግብፅ ከሰሜን ኮሪያ ጋር ያላት የሚሳዮል ስምምነት ተጠናቋል፡፡”

አህመድ መሐር የግብፅ ውጭ ጉዳይ
ሚኒስትር
ሚደል ኢስት ኒውስባየን ሰኔ 15/93 ዓ.ም

“ግብፅ በምሥራቃዊ በረሐማ ክፍል አቡ ዲያብ አካባቢ የታንታለም ማዕድን አግኝታለች፡፡ ይህ 50 ሚሊየን ቶን ማዕድን ግብጽን ከዓለማችን ከፍተኛ የታንታለም ማዕድን ካላቸው ሀገሮች አራተኛ ትልቅ ሀገር ያደርጋታል፡፡ ማዕድኑንም ሚሳዮልና የአውሮፕላን ሞተር ታመርትበታለች፡፡”

ዶክተር ሙስጠፋ አል - ሬፋይ የግብፅ
ኢንዱስትሪና ቴክኖሎጂ ልማት ሚኒስትር
ሚና - መስከረም 22/94 ዓ.ም

“ግብፅ ከሰሜን ኮሪያ ጋር የባሌስቲክ ሚሳዮል ስምምነት የላትም፡፡”

ሆስኒ ሙባረክ የግብፅ ፕሬዚዳንት
መጋቢት 27/93 ሚደል ኢስት
ኒውስ ባየን

“ግብፅ ከሰሜን ኮሪያ ጋር የሚሳየል ትብብር የላትም፡፡”

አምር ሄልሚ በደቡብ ኮሪያ
የግብፅ አምባሳደር ኮሪያ ሄራልድ
የካቲት 30/94 ዓ.ም

“ግብፅ የሚሰነዘርባትን የአየር ጥቃት ለመከላከል ከምድር ወደ አየር የሚወነጨፍ ሚሳየል አዘጋጅታለች፡፡”

ሊፍቴናንት ጄነራል ሣሚ አናን
የአየር መከላከል አዛዥ ዩኒኦይ -
ነሐሴ 22/95 ዓ.ም

ከግብፅ ሚሳየሎች በከፊል

ግላዲያተር የግብፅ ፀረ-ባሊስቲክ ሚሳየል ሁለት ዓይነት ሞዴል አለው፡፡ ሳ-12ኤ እና ሳ-12ቢ፡፡ ሳ- 12ኤ - የግላዲያተር ሚሳየል መጠሪያ ስም ነው፡፡ ሳ - 12ቢ ደግሞ ጃይንት /ግዙፍ/ ሚሳየል መጠሪያ በመሆን ያገለግላል፡፡

ሳ - 12 ወይም ሳ - 300 ቪ ፀረ - ባላስቲክ ሚሳየል ሲስተም ነው፡፡ ሚሳየሉ ከገዛታቸው ወደ ከፍተኛ፣ ከምድር ወደ አየር ይወነጨፋል፡፡ እንደ ስሙ ሁሉ ግላዲያተር የተሰኘ ላውንዘር አለው፡፡ የተለያዩ ክፍሎች አካራባቾች/ አሉት፡፡ ግላዲያተር ሚሳየል ቴላር/ 9 ኤ 93/፣ ተሸካሚ ተሸከርካሪ/ ኤል ኤል ቪ/ ወይም /9 ኤ 85 / የተባሉ ክፍሎች አሉት፡፡

ሳ - 12 ቢ / ጃይንት/ በበኩሉ ጃይንት ቴላር /9 ኤ 82/ ቀዳማዊ ክፍሉ ነው፡፡ ጃይንት ኤል ኤል ቪ/ 9 ኤ 84 / በሁለት ይፈረጃል፡፡ «ግሪል ፓን» /9 ኤስ 32 / የተሰኘ የራዳር አቅጣጫ መሪ ክፍሉም ከሁለቱ ክፍሎቹ ጋ አብሮ ይደመራል፡፡ «ቢል ቦርድ » የቅኝት ራዳር ሲስተም /9 ኤስ 15/

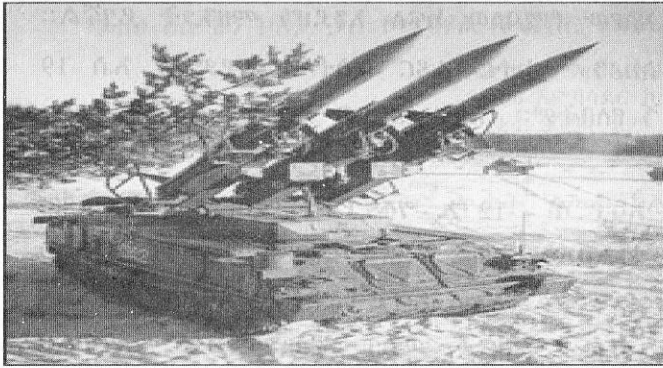
ደግሞ እሰየው የሚባለው ክፍሉ እንደሆነ መዘንጋት ይገኛል፡፡ «ሐይ ስክሪን» ሴክተር ራዳር ሲስተሙ ወይም 9 ኤስ 19 በተጓዳኝ የለበትም፡፡ ማዘዣ ጣቢያው ደግሞ 9 ኤስ 457 ነው፡፡

ከዚህ አኳያ ሳ - 12 ኤ ግላዲያተር ሚሳየል /9 ኤም 83/ በሁለቱ ጉልህ ድርሻው ግብጽን አይዞሽ እያላት ይገኛል፡፡ ሚሳየል ያወድማል፡፡ የጦር አውሮፕላኖችን ያደባያል፡፡ ገና በ75 ና 90 ኪሎ ሜትሮች ውስጥ ዒላማውን ያንቀጠቅጣል፡፡ በመጨረሻም አንዘፍዝፎ ያጠፋል፡፡ ሳ - 12 ቢ /9 ኤም 82/ ሚሳየልም በፀረ - ባላስቲክ ሚሳየል ድርሻ የግብፅ ጠንካራን ማደባየት ይቻላል፡፡ ከ100 እስከ 200 ኪሎ ሜትር ውስጥ ያለ ባላንጋራ እሱን አያድርገው፡፡ አይምርም፡፡ በቃ ግላዲያተርና ጃይንት ሚሳየሎች እንዲህ ናቸው፡፡ በስም ሁለትም፣ አንድም፡፡

የግብፅ ሚሳየሎች ገፅታ

ሳ = ከአየር ወደ ምድር የሚወነጨፍ ሚሳየል ማለት ነው፡፡

SA 7 GRAIL SURFACE TO AIR MISSILE

የግብፅ ኬሚካላዊ ጦር መሣሪያ ገጽታ

ግብፅ ወደ ኬሚካል ጦር መሣሪያ ማምረት የገባችው ከ2ኛ የዓለም ጦርነት በኋላ ነው። ይህም የእንግሊዞች ጫና ካበቃበት እኤአ 1954 ወዲህ መሆኑ ነው። ለግብፅ ኬሚካል ጦር መሣሪያን መጠቀም ያስቻሉት ደግሞ የእንግሊዝ ወታደሮች እንደሆኑ ይጠቀሳል። ለግብፅ የኬሚካል ጦር መሣሪያ መጠቀም በቀዳሚነት እንደ ባለውለታ የሚቆጠረው ደግሞ የአቡ ዛከባል የኬሚካልና ፀረ - ተባይ መድኃኒት አምራች ኩባንያ ነው።

ግብፅ ለኬሚካል ጦር መሣሪያ ማምረት እገዛ እንዲያደርግላትም ዲሴምበር 6/1928 /ሕዳር 27/1921 ዓ.ም/ ሕርዘኛ ጋዞችንና ባክቴሪያን ለጦርነት ያለመጠቀም የተደረሰውን የጄኔቫ ፕሮቶኮል ሳትፈርም ቀርታለች። ለዚህ ደግሞ እንደ ምክንያት የምታሰጠው እስራኤል የኒውክሊር ጦር መሣሪያ አላት የሚል ግምት ነው።

ይሁንና የኬሚካል ጦር መሣሪያን በጦር ሚዳ ከተጠቀሙ ጥቂት ሀገሮች አንዷ ግብፅ ናት። ለዚህ ደግሞ የግብጽ ጦር ኃይል በምቦችንና የመድፍ ሼሎችን /የመድፍ ጥይት ሼል ተብሎ ይጠራል/ በሰናፍጭና Phosgene በመሙላት በየመን የዕርስ በርስ ጦርነት/ እኤአ ከ1963 እስከ 1967 /በሰሜን የመን ላይ ተጠቅማለች። ይህ ደግሞ የኬሚካል ጦር መሣሪያ በመጠቀም ቀዳሚዋ የአረብ አገር አድርጓታል። በዚህም 1 ሺ. 500 ሰዎች ገድላ 1 ሺ. 500 ሰዎች

አቁስላለች፡፡ ግብፅ በዚህ የየመን ዕርስ በርስ ጦርነት ለ32 ጊዜያት የኬሚካል ጦር መሣሪያዎችን ተጠቅማለች፡፡

የግብፅ ኬሚካል ጦር መሣሪያ ጥቃት በየመን /በክፍል/

ቀን	ቦታ	የኬሚካል ጦር መሣሪያ አይነት	የደረሰ ጉዳት
ጁን ፳፻፩ 1967	ደቡብ ሳዳህ	አይታወቅም	አልታወቀም
ጁን 8/63	አል ካውና	በዓይንና በሣንባ ጉዳት የሚያደርሱ ስምንት ቦንቦች ተጣሉ	28 ሰዎች ተጎድተው ስድስቱ ሞቱ፤
ጁንዋሪ 65	ቤት ማራን	ዓይን መጉዳት	በ80 ሰዎች ላይ ጉዳት ደረሰ፤
ዲሴምበር 11/66	ሀልሀል	ዓይንና ቆዳ መጉዳት	35 ቆሰሉ፤ 2 ሞቱ፡፡
ጁንዋሪ 7/67	ካታር	ዓይንና ሳንባ መጉዳት	ከ225 በላይ ቆሰሉ፤ 125 ሞቱ
ጁንዋሪ 5 /67	ኪታፍ	ሳንባን መጉዳት	270 ተጎዱ፤ 140 ሞቱ
ፌብሩዋሪ 9/67	ቢኒ ማላማህ	-	70 ሞቱ፡፡
ሚይ 7/67	አርሀብ	-	200 ሞቱ፡፡
ሚይ 10/67	ጋሃር	ዓይን፣ቆዳና ሳንባ መጉዳት	74 ሰዎችና 200 ከብቶች ሞቱ፡፡
ሚይ 17፣ 23፣28 ና 29/67	ጋዳፋ፤ቤት ጋድር፤ ቤት ጋባስ፤ኖፋል፤ ሲርዋህና ቢኒ ሁሻይሽ	ዓይን፣ቆዳና ሳንባ መጉዳት	415 ሰዎች ሞቱ፤ በርካቶች ቆሰሉ፡፡
ጁላይ 2፣4፤ 5፤ 6፤23/67	ቢኒ ሃም፤ ርብአስካር፤ ሀጃህ፤ ሚቢንና ናጃራ	ዓይን፣ቆዳና ሳንባ መጉዳት	472 ሰዎች ሞቱ፡፡ 500 የሚበልጡ ሰዎች ቆሰሉ፡፡ በርካታ ከብቶች ተገደሉ፡፡

የኬሚካል ጦር መሣሪያ ምርምርና ተጓዳኝ ጉዳዮች

ግብፅ እኤአ ከ1973 በኋላ ለኬሚካል ጦር መሣሪያ ትኩረት ሰጥታለች፡፡ በዚህም የሀገሪቱ ሳይንሳዊ ምርምርና ዕድገት ይጠቀሳል፡፡ ከዚህ በኋላ የአገሪቱ ጦር ኃይል ማዕከላዊ ወታደራዊ ኬሚካል ቤተሙከራዎች በድኝና ናይትሮጂን ሙስታርድ /ስናፍጭ/፤ በአርጋኖፎስፎረስና ሌሎችም ላይ ጥናት አካሂደዋል፡፡ የግብፅ ብሔራዊ የምርምር ማዕከል፤ አይንሻምስ ዩኒቨርሲቲና በህንጋሪ የቡዳፌስት የቴክኒክ ዩኒቨርሲቲም በምርምሩ ዘርፍ ባለድርሻ ናቸው፡፡ የሀገሪቱ የቅመማ ሳይንስ ባለሙያዎች ደግሞ በዘርፉ ከዴንማርክና ምዕራብ ጀርመን አቻዎቻቸው በጋራ የሠሩባቸውም ጊዜያትም ይጠቀሳሉ፡፡

እኤአ በ1980ዎቹ ግብፅ ከኢራቅ፤ ጀርመንና ስዊዘርላንድ ጋር ተባብራ የኬሚካል ጦር መሣሪያዎቿን ለማሳደግ ጥራች፡፡ ይሁንና ባለሥልጣናቷ ጉዳዩን በተደጋጋሚ ሲያስተባብሉ ተስተውለዋል፡፡ ነገር ግን ግብጽ በመስኩ እያደረገችው ያለ ጥረት ከአሜሪካ ጋር በጋር የምታካሂደው የኤም -1 ታንክ መገጣጠሚያ አካል መሆኑም ታውቋል፡፡

እኤአ በ1990ዎቹም ግብፅ ጅምላ ጨራሽ የጦር መሣሪያ እንደሌላት የምታስተባብል ቢሆንም፤ እርሷ የኬሚካል ጦር መሣሪያ መከላከል ኮንሼንሽን የምትፈርመው እሥራኤል ኒዩክሊርን ያለማሳደግ ስምምነት ስትፈርም እንደሆነ

ገልጻለች፡፡ ዛሬ ዛሬ ደግሞ የግብፅ ወታደሮች ኬሚካልን የመከላከል ጠንካራ ልምምድ ማድረጋቸው ይጠቃሳል፡፡

በግብፅ ኬሚካል ጦር መሣሪያ ዙሪያ ያሉ ምልክታዎች /በከፊል/

“ግብጽ መርዘኛና ሌሎች ጋዞችንና ባክቴሪያዊ ዘዴዎችን ለጦርነት ያለመጠቀም የተደረሰውን የጄኔቫ ፕሮቶኮል አልፈረመችም፡፡”

የኤስ ስቴት ዲፓርትመንት ዌብ ሳይት

“እኤአ ከ1929 እስከ 1950 በኬሚካላዊ ጦር መሣሪያ ዙሪያ የወጣ ሕዝባዊ መረጃ አልነበረም፡፡ እኤአ ከ1950-60ዎቹ ግብፅ ኬሚካላዊና ባዮሎጂካዊ ጦር መሣሪያዎችን በሶቪየትና ጀርመን ሳይንቲስቶች ድጋፍ ማሳደግ መቻሏን የእስራኤል መረጃ አቤቱታ አቅርቧል፡፡”

ጀንሰ ኢንተሊጀንስ ሪቪው ሰኔ 20/1992 ዓ.ም

“እኤአ በ1963 ግብፅ ነርቭ የሚጎዱና የሳይናይድ ጋዝን ለማምረት ምርምርና ዲዛይን አጠናቃለች፡፡ እኤአ ከ1963 — 67 ደግሞ ኬሚካል ጦር መሣሪያዎችን በየመን እርስ በእርስ ጦርነት ተጠቅማለች፡፡”

ሴንተር ፎር ስትራቴጂክ ኤንድ ኢንተርናሽናል ስተዲስ ጥር 1984 ዓ.ም

“እኤአ 1973 -74 ኒዩክሊር የጦር መሣሪያዎች ብቻ ሳይሆኑ የኬሚካል ጦር መሣሪያዎች እኩል ጠቀሜታ አላቸው ሲሉ የግብፅ መከላከያ ሚኒስትር ጄኔራል አብደል ጋሃኒ ጋማሲ ለሀገሪቱ ፓርላማ ተናገሩ፡፡ ግብፅ በዚህ ጊዜ ኬሚካል ጦር መሣሪያዎችን የማምረት እቅም ነበራት፡፡”

ክርስቲያን ሳይንስ ሞኒተር ነሐሴ 12/1972 ዓ.ም

“የግብፅና አራቅ ሚሳየል መርሀ ግብር የሆነው ባድር 2000 ሚሳየል የኬሚካል ጦር ጫፍ እንዳለው ዘገባዎች አመለከቱ፡፡”

ዲፌንስ ኤንድ ፎሬን አፌርስ ግንቦት /ሰኔ 1981

“እኤአ በ1976 የተመሠረተውና አቡ ዛ አባል የኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪዎችን /ፋብሪካ 100/ መያዙን፣ ፋብሪካ 18 የሮኬት ውልብልቢት፣ ጥይትና ፈንጂ እንደሚያመርት፣ የካህ ኩባንያ የሆነው የኬሚካል ኢንዱስትሪ /ፋብሪካ 270/ ጢስ ያላቸው ጄነራሎች፣ ጥይት፣ ደረቅ ባትሪዎችና ኒኬል ካድሚየም ባትሪዎች እንደሚያመርትና ሂሊዮ ፖሊስ ኩባንያ /ፋብሪካ 81/ የወታደራዊ ኬሚካል ኢንዱስትሪ መሆኑን፣ ፋብሪካ 1 ጢሳማ ነገሮችን፣ ፋብሪካ 2 ናፓል ቦምቦችና የጋዝ ጭምብሎችን ያመርታሉ፡፡”

ዲፌንስ ኤንድ ፎሬን አፌርስ ታህሳስ 1982 ዓ.ም

“የግብፅ አቡ ዛ አባል ልዩ የኬሚካል ማምረቻ ኩባንያ እኤአ 1980ዎቹ ለኢራቅ 1 ሺ 300 ቶን የነርቭ ጋዞችን፤ በ1984 ደግሞ 200 ቶን ሃይድሮጅን ሳይናይድ ማቅረቡን ኢራቅ ገልጸዋል፡፡”

ኢንሳይት እን በ ኒውስ እትም 19
ከሚያዝያ 10 - ሚያዝያ 25/1995 ዓ.ም

የግብፅ ባዮሎጂካዊ ጦር መሣሪያ ገጽታ

ግብፅ የባዮሎጂካዊ ጦር መሣሪያ እንዳላት የተለያዩ መረጃዎች ያመለክቱ ቢሆንም፤ ይፋ የሆነው የቀድሞው ፕሬዚዳንቷ አኑዋር ሳዳት እኤአ ፌብሩዋሪ 1972 /የካቲት 1964 ዓ.ም./ ሀገራቸው የባዮሎጂካዊ ጦር መሣሪያ የመጠቀም አቅም እንዳላት በገለጹ ጊዜ ነው፡፡ ይህንን ተከትሎም ግብፅ እኤአ ኤፕሪል 1972 የባዮሎጂካዊ ጦር መሣሪያ ስምምነትን ለመፈረም በቅታለች፡፡

ግብፅ መሠረታዊ የሆነ ባዮቴክኒካዊ መሠረተ ልማቶችም አሏት፡፡ እነዚህ ደግሞ ለባዮሎጂካዊ ጦር መሣሪያ ግንባታ መርሐ ግብሯ ዋነኛ መሠረት ሆነው አገልግለዋታል፡፡

ግብፅ እኤአ በ1989 /በ1989/90 ዓ.ም/ እንኳ 48 ሚሊየን ዶላር የሚያወጡና ለባዮቴክኖሎጂ የሚያግዙ የቤተ - ሙከራ ቁሳቁሶችን አስገብታለች፡፡ የሀገሪቱ መንግሥትም እኤአ ከ1998 እስከ 2003 ዘርፉን ለማሳደግ የ5 ዓመት ዕቅድ ነድፎ ተንቀሳቅሷል፡፡ ከዚህ አኳያ የግብፅ መንግሥት ለባዮሎጂካዊ ጦር መሣሪያም ይሁን ለሌሎች ሳይንሳዊ

ምርምሮችና ልማት ሰባት ቢሊየን ዶላር ለመመደብ በቅቷል፡፡

በተጨማሪ ባይረጋገጥም ግብፅ ለጣምራ አገልግሎት የሚውሉ የተለያዩ ባክቴሪያዎችን፤ ቫይረሶችንና ተቀጣጣዮችን ጨምሮ የስምጥ ሸለቆ ትኩሳት መነሻዎችንና ሌሎችንም መሰል የባዮሎጂያዊ ምርምሮችን እያካሄደች ትገኛለች፡፡ ይሁንና በምርምሮቹ ላይ ይፋ የሆነ መረጃ አልቀረበም፡፡

የግብፅ ባዮሎጂካዊ ጦር መሣሪያ መርጃ ግብር /ከአንዳንድ ነጻ ምንጮች የተገኘ መረጃ/

ቅድሚያ እኤአ በ1950ዎቹ ሶቪየት ኅብረት ግብጽ አንድ መድኃኒት ኩባንያ እንድትመሠርት ድጋፍ አደረገች፡፡ ይኸው በአቡ-ዛ አባል የተመሠረተውና ኤል-ናስር የተሰኘ ኩባንያ የኬሚካልና ፀረ-ባክቴሪያ መድኃኒቶች የሚያመርት ሲሆን፤ ሆን ተብሎ የተመሠረተው ወታደራዊው ጦር መሣሪያ ከሚያመርተው ቁጥር 801 አቅራቢያ ነው፡፡

በሌላ በኩል ደግሞ በኔዘርላንድስ የቤትሆቨን የሕዝብ ጤና አጠባበቅ ተቋም ግብጽ የመርዘኛ መድኃኒት ማምረት አቅሟን ለማሳደግ ድጋፍ ማድረግ ታውቋል፡፡

የግብፅ ሳይንቲስቶች በርካታ ሰዎችን ስለሚገድል በሽታ ዙሪያ በአሜሪካ ባሕር ኃይል የሕክምና ምርምር ጣቢያና

በሚሪላንድ ቤተሰባ የዋልተር ሬድ ጦር ኃይል ሕክምና ምርምር ኢንስቲትዩት ምርምር አድርገዋል፡፡

ይሁንና እኤአ በ1993 የራሺያ የውጭ መረጃ አገልግሎትና “ሚድል ኢስት ዲፌንስ ኒውስ ስቴትስ” ግብፅ የባዮሎጂካዊ ጦር መሣሪያ መርሐ ግብር እንዳላት ገልጸዋል፡፡ ሆኖም ለወታደራዊ ማጥቃት መርሐ ግብር ስለመጠቀሟ የተገኘ መረጃ ያለመኖሩን አመልክተዋል፡፡

የግብፅ ጦር ኃይል ጥንካሬ

- ለማንኛውም ጊዜ የተዘጋጀ 704 ሺህ ፈጣን ጦር መኖር፤
- አሉ የተባሉና ዘመናዊ የሆኑ የአሜሪካ ጦር መሣሪያዎችን መታጠቁ፤
- በምሽት፣ በአስቸጋሪ የአየር ፀባይና በፈታኝ ጦርነቶች የመሳተፍ አቅም መኖር፤
- የተቀናጁ መሣሪያዎችና የጥምር ውጊያ አቅም በዘመናዊ የዩኤስ አሜሪካ ጦር ኃይል የሚታገዝ መሆኑ፤
- በአንፃራዊ መልኩ ከጓድ /አጋድ/ ወይም ዘጠኝ ወታደሮች ጀምሮ በከፍተኛ ሁኔታ የአሜሪካን ትጥቅ መታጠቅና በዩኤስ አሜሪካ ጦር መሣሪያ የመጠቀም ሁኔታ፤
- ከተራ ወታደር እስከ ሙያተኞች በየቀኑ አቅማቸውን እያሻሻሉ መምጣት፤

- ዘመናዊ ኤም-60 እና ኤም-1ኤ1 ዘመናዊ የአሜሪካ ታንኮችን መታጠቁ፤ /እነዚህ ታንኮች በአሜሪካናቹና በግብፆች ዕይታ የሩሲያውን ቲ-62 ታንክ ያስከነዳል የሚል ዕምነት አላቸው/፡፡ የአሜሪካ ታንኮች ቁጥር የግብጽን የአጠቃላይ ታንክ አቅሟን 56 በመቶ ይሸፍናል፡፡
- ዘመናዊ ሚካናይዝድ ጦር መኖር፤
- የጦር ኃይሏን 20 በመቶ የሚሸፍን መድፈኛ ጦር መኖር፤
- ዘመናዊ ፀረ ታንክ መሣሪያዎችን፣ ተወንጫፊ ላውንቸሮችና ሚላን ላውንቸሮችን መታጠቅ፤
- ዘመናዊ አጥቂ ሂሊኮፕተሮች መኖር፡፡ ቶው ላውንቸሮችንና ከምድር ወደ አየር የሚወነጨፉ ሚላይሎችን ታጥቀው መገኘት፤ አጥቂ ሂሊኮፕተሮቹ ተቀባይነት ያለው የውጊያ ብቃት፤ ወታደራዊ ዝግጁነትና በአስተማማኝ ኢላማን መምታት መቻል፤
- የባህር ወለድ ጦርና የማጓጓዣ አውሮፕላኖች የመንቀሳቀስ ችሎታቸው እያደገና እየጨመረ መምጣት፤
- የአሜሪካናቹ ኤፍ-16 እና የፈረንሳይ ስሪት የሆኑ ሚራሾ ተዋጊ አውሮፕላኖች በማዕከላዊ ቦታ ተዘጋጅተው መገኘት፤
- በአየር የማጥቃት ከፍተኛ አቅም መኖር፤
- ዘመናዊ የአጭር ርቀት የአየር መከላከል ሚሳየሎች መኖር፡፡ በዚህም ቻፕራልና ክሮቴል ባትሪዎች መኖር /እንደ ባትሪ 3 እና 4 ሚሳየሎች ሊይዝ

ይችላል/፡፡ ከዚህ ውስጥ በክፍል ሳ - 8 እስከ ሳ - 13 እስከ ሳ - 14 እና ሳ - 16 እስከ ሚሳይሎች ይገኙበታል፡፡

- ዘመናዊ የቻይና ባህር ሰርጓጅ መርከቦችን መታጠቁ፤ ፍሪጌትስ ሀርፑን ሚሳይሎችን የጫኑ መርከቦች መኖር፡፡ በአጠቃላይ በርካታ ሚሳይላ ተሸካሚ መርከቦች መኖራቸው፡፡
- በባህር ላይ፤ በባህር ውስጥና በምድር የመነቃነቅ ኃይል ከፍተኛነት፤
- መጠነኛ የኬሚካልና ጥቂት ባዮሎጂካል ጦር መሳሪያዎችን መታጠቅ፤
- የዩኤስ አሜሪካ ቀጥተኛ ድጋፍ፤ በሁሉም ዘርፍ የማጠናከር ሁኔታ፡፡
- የሳተላይት መረጃ መጠቀም መቻል፤
- ለኤሌክትሮኒክ ጦርነት ዝግጁ መሆን፤
- ከባህረሰላጤው ጦርነት ከፍተኛ ልምድ ማግኘት፤
- የአሜሪካን የውጊያ ልምድ መቅሰም፤

የግብፅ ጦር ኃይል ድክመት

- ከፍተኛ የጦር ኃይል በመኖሩ ለመቆጣጠር ማስቸገር፤
- የጦር መሣሪያ ቁጥርና ዘመናዊ ጦር መሣሪያዎች ከመዋቅር በላይ መሆን፤
- ተጠባባቂ ጦር ያገኘው ስልጠና እና ዝግጁነት አናሳነት፤

- የሰለጠነው ወታደር ደሞዝ ማነስ፤ ማበረታቻ ያለማግኘትና በሰው ኃይል አስተዳደሩ ድክመት መታየት፤
- የእዝ ሰንሰለቱ ፈላጭ ቆራጭነት የሚታይበት መሆን፤
- ጥገና፤ የማሻሻል ብቃት፤ ስልታዊ ዕንቅስቃሴን በፍጥነት ለማካሄድ የሚፈለገውን ያህል ትኩረት ያለማድረግ፤
- በሲናይ በረሐ በእስራኤል ጦር ቀደም ሲል በደረሰበት ሽንፈት ሞራል መነካት፤
- ጊዜ አልፎባቸዋል የሚባሉ ወታደራዊ ተሸከርካሪዎች መኖር፤
- መድፈኞቹ ተገቢውን ስልጠና ያለማግኘት፤
- ከባድ የሚሰኙ ከምድር ወደ አየር የሚወነጨፉ ሚሳይሎች መያዝ፤
- ብልሽት ያለባቸው ባህር ሰርጓጆች ያሉት መሆን፤
- በኬሚካል፤ ባዮሎጂካልና ኒዩክሌር ጦርነት ብዙ ያለመፈተን፤
- የአረብ ወታደራዊ እርዳታ ማነስ፡፡

ክፍል አራት

የግብፅና ዩኤስ አሜሪካ የጦር መሣሪያ ትብብር

ግብፅ እኤአ ከ1994 እስከ 2004 ከአሜሪካ በስጦታና በሽያጭ ያገኘቻቸው ጦር መሣሪያዎች

• የ14 ነጥብ 83 ቢሊየን ዶላር ግዢ ተፈፅሏል፡፡

የግብፅ መሪዎች ለአሜሪካ ከፍተኛ ግምት ይሰጣሉ፡፡ ለአብነት ያህል ናስርና ሣዳት “ግብፅ የምታደርገው ማንኛውም ስምምነት በአሜሪካ የተሠራ /ሜድ ኢን ዩኤስኤ/ የሚል መሆን አለበት፡፡” በሚለው መርሃቸው ይታወቃል፡፡ እነዚህ መሪዎች በሌላ አባባላቸውም “እኛ ግብፆች የውጭ ኃይሎችን ድጋፍ ለማግኘት ከፍተኛ ፍላጎት አለን፡፡ በተለይ የምዕራባውያንን፣ በይበልጥም የአሜሪካንን፡፡” ሲሉ ይዳመጡ ነበር፡፡ ከዚህ አኳያ ግብፅ ከእኤአ 1994 እስከ 2004 ከአሜሪካ በስጦታና በግዢ ያገኘቻቸው የጦር መሣሪያዎች እንደሚከተለው ቀርቧል፡፡

እኤአ በ1994

ግብፅ እኤአ በ1994 ብቻ 1ቢሊየን 15 ሚሊየን 528ሺ ዶላር የሚያወጡ ሂሊኮፕተሮች፣ የኤሌክትሪክ ሞተሮች፣ ሚሳየሎች፣ ሮኬት ላውንቸሮች፣ የሚጤሱ የእጅ ቦምቦች፣ መትረፆች፣ ፀረ-መርከብ ላውንቸሮች፣ ወታደር ማጓጓዣ ተሽከርካሪዎችና ልዩ የመለዋወጫ ዕቃዎችን ከዩኤስ አሜሪካ ገዝታለች፡፡

ከዚህ ውስጥ እኤአ በ10/7/94 በአንድ ቀን ብቻ 196 ሚሊየን ዶላር እንዲሁም በ11/29/94 በ318 ሚሊየን ዶላር በተዋጊ አውሮፕላን ላይ የሚገጠሙ ሞተሮች፣ ጦር መሣሪያዎችና ተጨማሪ ነዳጅ የሚይዝ ማጠራቀሚያዎች፣ 12 ማክዶኔል ዳግላስ ኤች-64 አፓች አጥቂ ሂሊኮፕተሮችና መለዋወጫ ዕቃዎች መግዛቷ ይጠቀሳል፡፡

በዚህ ጊዜ ውስጥ ዋጋቸው ያልተጠቀሱ 70 ያህል የ155 ሚሊ ሜትር መድፍና አዳፍኔ ቧንቧዎች፣ 340 ኤም85 መትረፆች፣ ፀረ-ባሕር ሰርጓጅ መርከብ ሮኬት ላውንቸሮችና የፀረ-ሚሳየል አሰልጣኞችን አሜሪካ ለግብፅ በነፃ ሰጥታለች፡፡

እኤአ በ1995

ግብፅ እኤአ በ1995 በ1996 ሚሊየን ዶላር ወታደራዊ ተሽከርካሪዎች፣ ቶው II ፀረ-ታንክ ሚሳየል ላውንቸሮችና ሲኮር ሰካይ ዩኤች-60 የትራንስፖርት ሂሊኮፕተሮችን ከአሜሪካ ገዝታለች፡፡ በዚህ ጊዜ 10ሺ ኤም-16ኤ1 ጠመንጃዎች፣ 5ሺ ኤም-79 የእጅ ቦንብ ላውንቸሮች፣ አቅጣጫ አመልካች ሚሳየሎች፣ የኤም-1 ታንክ ቱሬቶች፣ የ203 ማሊ ሜትር መድፍ ልዩ ልዩ ቁሳቁሶችና የተሻሻሉ ተሽከርካሪዎች በድጎማ ከአሜሪካ ተሰጥቷል፡፡ እንዲሁም ለምርጥ ተኳኾች የሚያገለግሉ በርካታ የውጊያ ተሽከርካሪዎችን ግብፅ ከአሜሪካ በእጇ አስገብታለች፡፡

እኤአ በ1996

ግብፅ እኤአ በ1996 ከአሜሪካ የ1 ቢሊየን 729 ሚሊየን ዶላር የጦር መሣሪያዎችና ደጋፊ ቁሳቁሶችን ገዝታለች። በዚህም መካከል ሚሳየሎች፣ ኤፍ 16 ተዋጊ አውሮፕላኖች፣ የአየር ኃይል ትራንስፖርት አውሮፕላኖች፣ የልምምድ፣ ከአየር ወደ አየር የሚወነጨፉና ፀረ-ታንክ የሆኑ ሚሳየሎች፣ ሞተሮችና የመለዋወጫ ዕቃዎች ከተገዙት መካከል ይገኙበታል። ግብጽ በነፃ ካገኘችው ደግሞ ፀረ-አውሮፕላን ጠመንጃዎች፣ አቅጣጫ አመላካችና የልምምድ ሚሳየሎች፣ አዳፍኔዎችና መትረፊዎች ይጠቀሳሉ።

እኤአ በ1997

እኤአ በ1997 ግብፅ 687 ሚሊየን 500ሺ ዶላር አውጥታ ከአሜሪካ ከገዛቸው የሚከተሉት ይገኙበታል። በዚህም መሠረት ስፓሮው ከአየር ወደ አየር የሚወነጨፉ ሚሳየሎች፣ የኤፍ-16 ሞተሮችና መለዋወጫዎች፣ ቺኖክ ሄሊኮፕተሮች፣ መትረፊዎች፣ የሕክምና ቁሳቁሶችና በምሽት ለመመልከት የሚያስችሉ ጎግሎች የግዢው አካል ሆነዋል። በነፃ ከተገኙት መካከል የመትረፊያ ጥይቶችና ፀረ-ባሕር ሰርንጆች ይጠቀሳሉ።

እኤአ በ1998

ግብፅ እኤአ በ1998 የ1ቢሊየን 141 ሚሊየን 708ሺ 580 ዶላር የጦር መሣሪያ ከአሜሪካ ገዝታለች። ከተገዙት መካከልም ፀረ-መርከብና ፀረ-አውሮፕላን ሚሳየሎች፣ የተሻሻሉ ዘመናዊ ሄሊኮፕተሮች፣ የባሕር ሚሳየሎች፣ የታንክ

ቲሬቶችና ላውንቸሮች፣ የግንባታና የሥልጠና እና የመለዋወጫ ቁሳቁሶች ይገኛሉ። የተዋጊ መሐንዲስ ተሽከርካሪዎች፣ የሚሳየል መቆጣጠሪያዎችና ሀውከአይ የጦር አውሮፕላኖች ደግሞ የነፃው ስጦታ አካል ናቸው።

እኤአ 1999

ግብፅ እኤአ በ1999 ለጦር መሣሪያ 2ቢሊየን 492 ሚሊየን ዶላር ወጪ ስታደርግ፤ የ3 ነጥብ 2 ቢሊየን ዶላር ጦር መሣሪያ በድጎማ ተሰጥቷል። በተለይ ድጎማው በአንድ ቀን የተሰጠ ነው። ይህም በ3/11/99 የተፈፀመ ነው። በዚህ ዕለት ግብጽ 24 ኤፍ 16 ተዋጊ አውሮፕላኖችን፣ 200 ኤም 1ኤ1 የታንክ ኪትስ /መያዣዎች/ና የስምንት ፓትሪየት ሚሳየሎች የውጊያ ክፍሎች ከአሜሪካ ተደጉማለች።

በተለይም በ4/12/99 1 ነጥብ 2 ቢሊየን ዶላር ወጪ በማድረግ 24 ኤፍ 16 አውሮፕላኖች፣ ሞተሮች፣ ራዳሮች፣ ስልታዊ የአየር ወለድ የቅኝት መሣሪያዎችና አዳፍኔዎች ገዝታለች። ከሌሎች ግዢዎችም አዳፍኔዎች፣ የሄሊኮፕተር ሞተሮችና ክፍሎች፣ የአብራም ታንኮች የመተካሻ ክፍሎችና የአየር ወለድ ማስጠንቁቂያዎች በዋናነት ይገኙበታል።

ነገር ግን ከፍተኛውን ስፍራ የሚይዙት የነፃ ስጦታዎች ሲሆኑ ራዳርና የራዳር ማቀፊያዎች፣ የመስክ ጥገና ቁሳቁሶች፣ ቻፕራል አቅጣጫ መሪ ሚሳየሎች፣ ላውንቸሮች፣ ጥይቶች፣ የጦር ተሽከርካሪዎችና ሄሊኮፕተር ክፍሎች ና ሬዩዞች ደግሞ ተጠቃሽ ናቸው።

እኤአ 2000

የ1 ቢሊየን 421 ሚሊየን 528ሺ. 967 ዶላር ግዢ ተፈፅሟል፡፡ በዚህም የኤሌክትሪክ አፀፍ መሣሪያ፣ ኤም60 ተዋጊ ታንኮች፣ የተደራጀ የኮሚዩኒኬሽን መረጃ መሰብሰቢያ መሣሪያ፣ ታንክ ተሽካሚ መርከብ፣ 155 ሚሊ ሜትር መድፎች፣ ኤኤች-64ዲ አጥቂ ሄሊኮፕተሮች፣ ራዳር፣ መትረፍሶች፣ የተሻሻሉ ወታደራዊ ተሽከርካሪዎች፣ መለዋወጫዎችና ቁሳቁሶች የግዢው አካል ነበሩ፡፡

እኤአ 2001

በዚህ ዓመት ግብፅ ከአሜሪካ ለገዛቻቸው ጦር መሣሪያዎች 2 ቢሊየን 93 ሚሊየን 514ሺ. 308 ዶላር ወጪ አድርጋለች፡፡ በተለይ እኤአ በ1/1/2001 እና በ2/1/2001 ግብጽ 800 ሚሊየን ዶላር በማውጣት አምባሳደር ኤምኬ 111 60.6 ፈጣን አጥቂ ሚሳየልና የቅኝት ሚሳየል ተሽካሚዎችን ገዝታለች፡፡

እንዲሁም ኤች-64ዲ ሄሊኮፕተሮች፣ በአየር አቅጣጫ አመላካች ሚሳየሎችና ስታንዳርድ ሚሳየሎች፣ ራዳሮችን 100 ያህል ኤም1ኤ ኤ1 አብራምስ ታንኮች፣ መለዋወጫዎች፣ ካሊበር መትረፍሶች፣ ጠመንጃዎች፣ ሁለገብ ላውንቸሮች፣ የሮኬት ሲስተሞች ከነ እሳት መቆጣጠሪያቸው፣ የማግለያ ተሽከርካሪዎች፣ ሲንክጋርስ ፊደሮች፣ ገልባዊ ተሽከርካሪዎች፣ ቡልዶዞች፣ የማሰልጠኛ ቁሳቁሶች፣ የቴክኒክ ሰነዶችና የጥገና መሣሪያዎች በግዢው ውስጥ ተካተዋል፡፡

እኤአ 2002

እኤአ በ2002 ግብፅ ዋጋቸው ያልተጠቀሰውን ሳይጨምር 1ቢሊየን 105 ሚሊየን 647ሺ. 534 ዶላር አውጥታለች፡፡ በግዢውም በንቦች፣ የተዋጊ መሐንዲስ ተሽከርካሪዎች፣ የኤስ-61 ሄሊኮፕተር መለዋወጫዎችና ቼናክ የጭነት ሄሊኮፕተሮች፣ ብላክሆውክ ሄሊኮፕተሮች ከመለዋወጫው ሞተሮቻቸው፣ የሚሳየል ዕዝ መቆጣጠሪያ ሲስተሞች፣ ለባሕር ኃይል አገልግሎት የሚውሉ ሚሳየል ተሽካሚዎችና ፀረ-መርከብ ሚሳየሎች ይገኙበታል፡፡

በተጨማሪም የቴክኒክ ዳታዎች፣ የተሻሻሉ ሲ-130 የአየር ኃይል አውሮፕላኖች የነዳጅ ማጠራቀሚያዎች /ዲፖዎች/ ሽጦገኛዎች፣ ለኤፍ-16 ተዋጊ አውሮፕላን የሚያገለግሉ ኪቶች፣ ገልፍ ስትሪም አውሮፕላኖች፣ የድርጅታዊ አቅርቦት ቁሳቁሶች፣ ፊደሮች፣ ጄኔሬተሮችና አምቡላንሶች በግዢው ውስጥ ተጠቃለዋል፡፡

እኤአ በ2003

በዚህ ዓመት 1ቢሊየን 339 ሚሊየን ብር ወጪ ሆኗል፡፡ ከተገዙት መካከልም ሳይድዊንደር ከአየር ወደ አየር የሚወነጨፉ ሚሳየሎች ከነ ማቀፊያቸውና መለዋወጫቸው፣ የአየር ወለድ የኤሌክትሮኒክ መረጃ ሲስተሞች፣ የአየር መከላከል ሚሳየል ማስተካከል ጣቢያዎች መቆጣጠሪያዎችና ተሽከርካሪዎች፣ አምቡላንሶች፣ አብራም ታንኮችና ኪቶቻቸው፣ ሄርኩለስ ጎታች ተሽከርካሪዎችና ኪቶቻቸው ይጠቀሳሉ፡፡

በዚህ ዓመት 862 ሚሊየን ዶላር ውጪ ሆኗል። በወጪውም ሲኤች-47ሲ ቼኖክ መለሱትኛ ሂሊኮፕተሮች፣ የቲ-55 ታንኮች መቅዘፊያ ሞተሮች፣ የግንኙነት መሣሪያዎች፣ ሲኤች 130 ኤች አውሮፕላን ከነ ሞተሮቹና መለዋወጫዎቹ፣ ፈጣን ሚሳየል ተሸካሚዎች፣ የአውሮፕላን ሚሳየል አቅጣጫ አመላካች መሣሪያዎች፣ የኤሌክትሪክ ቁላቁሶች የቴክኒክ መረጃዎች /ዳታዎች/ ተገዝተዋል።

ግብፅ በቅርብ ጊዜ ግዢዎች እኤአ ጁን 27/2005 /ሰኔ 20/97/ ዓ/ም 199 ሚሊየን ዶላር አውጥታ ከገዛቸው ጦር መሣሪያዎች የሚከተሉት ይገኙበታል። ከእነርሱም አቪንገር ፋየር ዩኒትስ፣ የአየር ወለድ ሬዲዮኖች፣ የሁለገብ ተሸከርካሪዎች ተሸካሚ፣ የቼኖክ ሂሊኮፕተር ሞተሮች፣ የማሰልጠኛ ቁላቁሶችና የቴክኒክ ዳታዎች ተጠቃሽ ናቸው።

ባጭሩ ግብፅ እኤአ ከ1994 እስከ 2004 ባሉት ጊዜያት 14 ቢሊየን 83 ሚሊየን 427 ሺ 389 ዶላር ወጪ አድርጋ ከአሜሪካ የጦር መሣሪያዎችና አጋዥ ቁላቁሶች ገዝታለች። ይህ ገንዘብ ያለ እንከን የኢትዮጵያን የአራት ዓመታት ዓመታዊ በጀት መሸፈን ይቻለዋል።

ከዚህ በተጨማሪ ግብጽ የተለያዩ ቴክኖሎጂዎችን፣ የጦር መሣሪያዎችን፣ አሰልጣኞችን፣ መለዋወጫ እቃዎችን፣ ወታደራዊ ንድፎችንና በኮምፒውተር የታገዙ ዳታዎችን ከሌሎች አገሮች አግኝታለች።

በዘመናችን ዩ ኤስ አሜሪካ ወደ ሰሜንና ምስራቅ አፍሪካ ብሎም መካከለኛው ምስራቅ ስትጓዝ “ግብፅ ግብፅ” ትሸታለች ከተባለ ከራርሟል። ዩ ኤስ አሜሪካ በአካባቢው ውጥረትን ለማርገብና ሰላምን ለማምጣት በሚል ሽፋን ለምታደርገው ፋጫ ጥሩ መረማመጃዋ ግብፅ ናት። በዚህ የእከከኝ ልክክህ ግንኙነት ደግሞ በቀጣናው “የእሳት መንደር” በዘላቂነት እንዳይፈጠር ሥጋት አለ። ከዚህ የተነሳ አካባቢው “ቦኪም” /ማልቀሻ/ ወይም የእምባ ምድር ለመባል ሲበቃ፤ ግብፅና አሜሪካ ደግሞ “አሎንባኩት” /የልቅሶ ዛፍ/ ተሰኝተዋል።

ይሁንና በግብፅና አሜሪካ ግንኙነት በቀዳሚነት የሚጠቀሰው የአሜሪካ መከላከያ ኮንትራክተሮች “ቶፕ አሜሪካን ዲፌንስ ኮንትራክተርስ” የሚባሉት 13ቱ የአሜሪካ የጦር መሣሪያ አምራችና ሻጭ ኩባንያዎች እጅ በክልሉ መገኘት ነው። ከእነዚህ የጦር መሣሪያ አምራችና ሻጭ ኩባንያዎች ጋር የጠበቀ ግንኙነት ካላቸው የዓለማችን 15 ሀገሮች መካከል ደግሞ አምስቱ በመካከለኛው ምስራቅ የሚገኙ ናቸው። በዚህ ጎራ ከተሰለፉት እስራኤል፣ ሳውዲ አረቢያ፣ ኩዌትና ባህሬን ቀድሞ በመሣሪያ ግዥ በበላይነት እየመራች የምትገኘው ሀገር ደግሞ ግብፅ ናት።

የአሜሪካ መንግሥት ስታትስቲክስ መሥሪያ ቤት ራሱ እንደሚያምንበት በዩኤስ አሜሪካ ካሉት 100 ዋነኛ የጦር መሣሪያ አምራችና ሻጭ ኩንያዎች ውስጥ ቀዳሚዎቹ 13ቱ

ኩባንያዎች ከግብፅ ጋር የጎሳ ትስስር አላቸው፡፡ ኩባንያዎቹ እኤአ በ1997 እንኳ 68 ነጥብ 1 ቢሊየን ዶላር ለዩኤስ አሜሪካ አስገብተዋል፡፡ በዚህ ጊዜ ከነዚህ ኩባንያዎች የተመረቱ አያሌ የጦር መሳሪያዎች በግብፅ መሬት ለመፍሰስ ችለዋል፡፡

ግብፅም በተጠቀሰው የፈረንጆች ዓመት መድሃኒቶች፣ የፊት መሸፈኛ ጭምብሎች፣ ጥይቶች፣ የተሽከርካሪ መግጣጠሚያዎች፣ መትረፍሶች፣ ሂሊኮፕተሮች፣ ሚሳየሎችና ባህር ሰርጓጆችን ገዝታለች፤ እንዲሁም በድኅማ አግኝታለች፡፡

ለዚህ ደግሞ ከግብፅ አጠገብ እጅ ለእጅ ተያይዘው የጦር መሣሪያ እያስታቀፏት የሚጓዙት ኩባንያዎች ሎክሂድ ማርቲን ኮርፖሬሽን፣ የቦይንግ ኩባንያ፣ ፕሮግራም ግራማን ኮርፖሬሽን፣ ራይቶች ኩባንያ፣ ቲአርደብሊው፣ ጀነራል ዳይናሚክስ ኮርፖሬሽን፣ የተባበሩት ቴክኖሎጂዎች ኮርፖሬሽን፣ ሊቶን ኢንዱስትሪዎች፣ አላይድ ሲግናል፣ ኒውፖርት ኒውስ ሺፕቢዩልዲንግ፣ ጀነራል ኤሌክትሪክ ኩባንያ፣ ዩናይትድ ዲፌንስ ኤልፒ እና ሳይንስ አፕሊኬሽን ኮርፖሬሽን ናቸው፡፡

“ህልው ሁነህ እንድትኖር ዙሪያህን በጦር መሳሪያ እጠር” በሚል ጠንቃቃው መርሕ የምትታወቀው ግብፅ ይህን ለማረጋገጥም በፅሁፍ ተፅላት ከ13ቱ የአሜሪካ መከላከያ ኮንትራክተሮች ጋር የጦር መሣሪያና አጋዥ መሣሪያዎች የግዥና የድኅማ ስምምነት መፈራረሟን ቀጥላበታለች፡፡

ክፍል አምስት

ግብፅ ወታደራዊና ሰብዓዊ መብት ዙሪያ የደረሰችባቸው ስምምነቶችና የአባልነት ደረጃ

- የተባበሩት መንግሥታት ድርጅት አባል የሆነችው ግብፅ የጦር መሣሪያ ቅነሳ ኮንፈረንስና የዓለም አቀፉ አቶሚክ ኢነርጂ ኤጀንሲ አባል አገር ናት፡፡
- ግብፅ የኒዩክለር ሙከራ ማገድ ስምምነት፣ ኒዩክለር ጥንቃቄ ኮንቬንሽን፣ አፍሪካን ከኒዩክለር ጦር መሣሪያ ነፃ ቀጣና የሚያደርገውን ስምምነት፣ ባዮሎጂካዊና ጦር መሣሪያ ማስወገድ ኮንቬንሽን፣ ዓለም አቀፉን ፀረ-ባሌስቲክ ሚሳይል የሥነ-ምግባር መመሪያ ተቀብላ ፈርማለች፡፡
- እንዲሁም አሸባሪነትን በገንዘብና በቦምብ ላለመደገፍ ፈርማዋን አኑራለች፡፡
- በተጓዳኝ ኒዩክለርን ያለማሳደግ ስምምነት፣ ኒዩክለርን በከፊልም ቢሆን እንዳይሞከር የሚያግደውን ስምምነትና የጄኔቫ ኮንቬንሽንን በሀገሪቱ ሕግ አውጪ አካል ደረጃ ተቀብላለች፡፡
- ሰዎችን ማገት ላለመቀበል፣ ሰላማዊ መንገድ እያረፈ ያለ የጦር አውሮፕላንን ላለማጥቃት ፣ ከሕግ ውጪ የጦር አውሮፕላንን ላለመያዝ፣ ሲቪል አቪየሽንና የአየር መንገድ አገልግሎት በሚሰጡ ሲቪል አቪየሽን ላይ ሕጋዊ ያልሆነ እርምጃ ባለመውሰድ የባሕር ትራንስፖርት ችግር እንዳይገጥመው ጥረት ለማድረግ የሚያደርገውን ስምምነት በሀገር ደረጃ ተቀብላለች፡፡

- የዲፕሎማት ወኪሎችን ጨምሮ በዓለም አቀፍ ደረጃ ጥበቃ ለሚደረግላቸው ግለሰቦች ወንጀል እንዳይፈፀምባቸው ለመከላከል ስምምነት ካላቸው አገሮችም ግብፅ እንዲኖሩት፡፡

የግብፅ ከፍተኛ የሀገሪቱ ሽልማት ከዓባይ ጋር

የመያያዝ ሚስጥር

ዛሬ ዛሬ ግብፅ ሁሉን ነገር ከናይል ወንዝ ጋር አያይዛ የማይቻልን ጉዳይ ገፍታበታለች፡፡ ግብፅ ውስጥ ናይል ሲነሳ ከአሁኑ ትውልድ ህልውና እና ለቀጣዩ ትውልድ ጠንካራ መሠረት ከማኖር ጋር ተሳስሮ መታየት ከጀመረም ዓመታት ተቆጥረዋል፡፡ ለዚህ ዕሳቦት ዋቢ የሚሆነው አሜሪካዊው የቅመማ ሳይንስ ፕሮፌሰር አህመድ ዜዋይል እኤአ በ2000 የኬሚስትሪ ኖቤል ሽልማት ጋር ተያይዞ ከግብፅ የተሰጠው ምላሽ ነው፡፡ በፕሮፌሰሩ አሸናፊነትም ከአሜሪካ ይልቅ ግብጽ ሮቢ ረግጣለች፡፡ ፕሬዚዳንት ሁሴን ሙባረክ ሳይቀሩ በህሴት ተውጠው ፈንጥዘዋል፡፡ ግን ለምን?

ለፕሮፌሰሩ የተሰጠው ሽልማት ከዓባይ ወንዝ ጋር የተጣመረ ነበር፡፡ ይኸውም አህመድ ዜዋይል ስለአባይ ወንዝ አጠቃቀም አጥንቷል፡፡ ግብፆችም ይህን ጠንቅቀው ያውቃሉ፡፡ በቅመማ ሳይንስ ለሽልማት መብቃቱን ሲሰሙም ውለው ማደር ምጥ ይሆንባቸዋል፡፡ እናም! ፕሮፌሰር አህመድ ዜዋይል ወደ ሀገራቸው እንዲመጣ መንግሥታቸውን ይጠይቃሉ፡፡ ወትሮውንም ቢሆን

ጥያቄውን ይፈልገው የነበረው የግብፅ መንግሥት ፕሮፌሰሩን በክብር ወደ ግብፅ ምድር እንዲመጣ የክብር ግብዣ ያቀርብለታል፡፡ ፕሮፌሰር ዜዋይልም የክብር እንግድነት ጥሪውን ተቀብሎ ታህሳስ 5 ቀን 1992 ዓ.ም. ወደ ግብፅ ይመጣል፡፡ አሉ የተባሉ የግብፅ ከፍተኛ ባለስልጣናትም ካይሮ አውሮፕላን ማረፊያ በመገኘት በደማቅ ሁኔታ ተቀበሉት፡፡ ወዲያውም ግብፆቹ አንድ ቃል ተናገሩ፡፡ በዚህም “ግብፃዊው አረብ ክብር የሚያጎናፅፈውን የዓለም ሽልማት አገኘ” በሚል አወደሱ፡፡

ፕሮፌሰር አህመድ ዜዋይል ግብፅ በመምጣቱ አንድ ትልቅ ሽልማት ተሰጠው፡፡ የዚህን ጊዜ ሁኔታውን ያዩ ኢትዮጵያዊያን የሽልማቱን ሚስጥር ማሰላሰል ይጀምራሉ፡፡ ከዓባይ ወንዝ ጋር መዛመዱ ደግሞ ይበልጥ ውስጣቸውን አመሰው፡፡ ግና! ፕሮፌሰር ዜዋይል ሽልማቱን ባንገቱ አጠለቀ፡፡

ይኸው በግብፅ የተወለደው አሜሪካዊ ፕሮፌሰር በወቅቱ “የሀይወት ዘመን ክብርን ከናይል አገኘሁ” አለ፡፡ ግብፅም በሀገሪቱ ከፍተኛ የሚሰኘውን የናይል ክሳድ /አንገትጌ/ “ኮላር ኦፍ ዘ ናይል” ሽልማት ለፕሮፌሰሩ በመስጠቷ በኩራት ተዋጠች፡፡ ይሁንና ፕሮፌሰር ዜዋይል የኢትዮጵያን አፈርና ውኃ መሸለሙን ግን አይዘነጋውም፡፡ ዓባይ ለግብፆች ሁሉንም ነገር ነውና!

ክፍል ስድስት

ናይልና ተፋሰሱ

የዓባይ /ናይል/ ወንዝ 6ሺ 500 ኪሎ ሜትር ርዝመት አለው። ይህም የዓለማችን ረዥሙ ወንዝ ያደርገዋል። ወንዙን የሚፈጥሩት ጥቁር ዓባይና ነጭ ዓባይ ናቸው። የተፋሰሱ ሰፋት 3 ሚሊየን 349ሺ ስኩዌር ኪሎ ሜትር ነው። 86 በመቶ የሚሆነው የዓባይ ወንዝ የሚፈሰው ከኢትዮጵያ ነው። በክረምት ዝናብ ስለሚኖር ከኢትዮጵያ የሚፈሰው 95 በመቶ ይደርሳል። ከቀሪዎቹ የዓባይ ተፋሰስ ሀገሮች ዩጋንዳ፣ ታንዛኒያ፣ ሩዋንዳ፣ ብሩንዲ፣ ኮንጎ ዲሞክራቲክ ሪፐብሊክ፣ ኬንያ፣ ኤርትራ፣ ሱዳንና ግብፅ የሚፈሰው ውኃ መጠን 14 በመቶ ነው።

የተፋሰስ አገራቱ ሕዝብ ብዛት 250 ሚሊየን ይደርሳል ተብሎ ይገመታል። ይህ አኃዝ እኤአ በ2025 400 ሚሊዮን፣ እኤአ በ2050 ደግሞ አንድ ቢሊየን ይሆናል ተብሎ ይጠበቃል።

ግብፅ በዓባይ ወንዝ ከ3 ሚሊየን ሂክታር በላይ አልምታለች። ሱዳን 1 ነጥብ 5 ሚሊየን ሂክታር ገደማ ስታለማ፣ ኢትዮጵያ ከ8ሺ ሂክታር ያልበለጠ በመስኖ አልምታለች።

ከዓባይ ውኃ አብዛኛውን የሚጠቀሙት ግብፅና ሱዳን ናቸው። የአንበሳውን ድርሻ የምትወስደው ግን ግብፅ ናት። በተለይ እኤአ ሚያ 7/1929 በግብፅና ሱዳንን

በወከለችው ቅኝ ግዥዋ እንግሊዝ መካከል ስምምነት ተደርሷል። በዚህም ግብፅ ለመጀመሪያ ጊዜ ሱዳን በናይል ውኃ ታግዞ የመስኖ እርሻ ማካሄድ እንደምትችል የተማመነችበት ሁኔታ ይጠቀሳል። በተጓዳኝም 48 ቢሊየን ሜትር ኩብ ለግብፅ፣ 4 ቢሊየን ሜትር ኩብ ለሱዳን እንዲከፋፈሉ ተደርጎም ነበር። ሆኖም ሱዳን እኤአ በ1956 ነፃነቷን በማግኘቷ በዓባይ ጉዳዩ ራሷ በነፃ መንግሥት የፈረመችበት ካልሆነ በማለቷ እኤአ በ1929 የተፈረመው ስምምነት ሊቀር ትሏል። ስለዚህም እኤአ በ1959 ግብፅና ሱዳን አዲስ ስምምነት ተፈራርመዋል።

በዚህም ግብጽ 55 ነጥብ 5 ቢሊዮን ሜትር ኩብ ውኃ፣ ሱዳን 18 ነጥብ 5 ቢሊዮን ሜትር ኩብ ውኃ በዓመት እንዲያገኙ ስምምነት ላይ ደረሱ። ይህ ስምምነት ኢትዮጵያን በራሷ ዳቦ ልብ ልቡን አጥታ የበይ ተመልካች አደረጋት። ይህ ስምምነት በኋላ ላይ ከቅኝት ግዛት በወጡት የተፋሰሱ አገሮች ተቀባይነት ላያገኝ ቀርቷል።

እንደውም ባንድ ወቅት የታንዛኒያ ፕሬዚዳንት የነበሩት ጁሊየስ ኔሬሬ “በቅኝ ግዥዎቻችን የተፈረሙት ሁሉም ስምምነቶች አፋሪካን ለመጉዳት የታሰቡና ጥቅማችንን የሚፃረሩ በመሆናቸው ተቀባይነት የላቸውም” በማለት ያቀረቡትና የዶክትሪን ያህል የሚቆጠረው ንግግር እዚህ ላይ ይሠራል።

በኋላ ላይ ግን እየታመነበት የመጣው የናይል ተፋሰስ ሀገሮች በጋራ በሚነድፏቸው ተጠቃሚ የሚሆኑባቸውን

ፕሮጀክቶች ተግባራዊ ማድረግ ነው። የናይል ተፋሰስ ሁለት ፕሮግራሞችን ይዞ ይንቀሳቀሳል። እነርሱም የጋራ ራዕይና የጋራ ፕሮጀክቶች ናቸው። በፕሮጀክትነት የኃይል ማመንጫ፣ የውኃ ሀብት ማጎዳገም፣ የአካባቢ ጥበቃ፣ እርሻ፣ የተግባር ሥልጠና፣ የጥቅም ክፍፍልና ግንኙነት ይጠቃለላሉ። እንደ ፕሮጀክቶቹ ቅደም ተከተል የፕሮጀክት አስፈፃሚ ቡድኖች ያሉ ሲሆን፣ እነርሱም ታንዛኒያ፣ ኢትዮጵያ፣ ሱዳን፣ ኬኒያ ግብፅ፣ ዩጋንዳና ናይል ሴክራታሪያት ጽሕፈት ቤት ናቸው። ለፕሮጀክቶቹ አፈፃፀም ደግሞ የዓለም ባንክን ጨምሮ ሌሎች ለጋሽና አበዳሪ ድርጅቶች ድጋፍ ላይ ትኩረት ተሰጥቷል።

ለዚህ ደግሞ በናይል ዙሪያ የተካሄዱ ጉባኤዎች ይጠቀሳሉ። በቅድሚያ “የናይል 2002” ጉባኤ በግብጽ አስዋን የተጀመረው ይጠቀሳል። ይህ ጉባኤ በየዓመቱ ሲካሄድ ቆይቶ ለ8ኛ ጊዜ ከሰኔ 19 እስከ 22/1992 ዓ/ም በኢትዮጵያ ተካሂዷል። ከዚህ በፊትም ኢትዮጵያ እኤአ የ1996 ጉባኤን አስተናግዳለች። በተለይ የናይል 2002 8ኛ ጉባኤ ላይ የቀረቡ አስተያየቶች እንደሚከተለው ቀርበዋል።

“በዘጠኙ የተፋሰሱ አባል አገራት መካከል ከግድብ ወደ ትብብር የተሸጋገረ ውጤታማ ለውጥ ታይቷል መባል፤ የተፋሰሱ አገራት የዓባይ ውሃን በእኩልነት መጠቀም የግድ ነው ወደሚለው ዋነኛ ግባችን ያመራናል።”

ዶክተር መሐመድ ሐጎስ
የአዘጋጅ ኮሚቴው ሊቀመንበር

“በዓባይ ተፋሰስ አገራት መካከል መተማመን ለመገንባት ጉባኤው ዕድል ፈጥሯል።”

ጆርጅ ቸላንጋ
በተፋሰሱ የቴክኒክ መማከርት
ኮሚቴ የኬንያ ተወካይ

“የዓባይ ተፋሰስ አባል አገራት በትብብር እንዲሰሩ የማቀራረብ ዓላማ ያለው የናይል 2002 ዓለም አቀፍ ጉባኤ የተሳካ እንዲሆን እንጥራለን።”

ሚስተር ጁሊየስ ሚሆዩ
የታንዛኒያ ተወካይ

“ከ8 ዓመታት ጠንካራ ውይይቶች በኋላ የዓባይ ተፋሰስ አገራት በአሁኑ ወቅት የጋራ የሆነ መረዳዳት ላይ ደርሰዋል።”

ኢንጂነር አህመድ ፋህሚ
የግብፅ ተወካይ

“የጉባኤው ተሳታፊዎች ከብሔራዊ ይልቅ ለአካባቢያዊ ጥቅም ትኩረት በመስጠት ያደረጉት ውይይት የሚያበረታታ ነው”

ዶክተር ኡስማን ኤል ቶይ ህሚል
በተፋሰሱ የቴክኒክ መማከርት
ኮሚቴ የሱዳን ተወካይ

“በዓባይ ተፋሰስ አካባቢ በሚገኙ አገራት በውኃ ሀብቱ አጠቃቀም የሚከሰቱ አለመግባባቶችን በዘላቂነት ለመፍታትና ውኃውን በፍትሃዊነት ለመጠቀም ጉዳዩን ከፖለቲካዊ ይዘቱ ከመመልከቱ ይልቅ ለሰብዓዊ አገልግሎት ትኩረት መስጠቱ አስፈላጊ ነው።”

ዶክተር ዘውዴ ገብረሥላሴ
በናይል 2002 ስምንተኛ ጉባኤው
ጥናታዊ ጽሑፍ አቅራቢ

“ፍትሐዊ የውኃ አከፋፈልና በተፋሰሱ መካከል ባሉት አገሮች ትብብር ሊኖር የሚችለው ግብፅና ሱዳን ለብቻቸው ያወጡት ሕግ ሲፈርስ ነው።”

አቶ ግርማ አማረ
የ8ኛው የናይል ተፋሰስ አገሮች
ባሌ ጥናታዊ ጽሑፍ አቅራቢ

“በናይል ተፋሰስ የደህንነትና ሰላማዊ ዕንቅስቃሴ ውኃውን በሚገባ ለማስተዳደር ፍትሐዊ አጠቃቀም መኖር አለበት።”

ዶክተር አሊ ሻዲ
የካናዳ ዓለም አቀፍ ልማት
ድርጅት ከፍተኛ አማካሪ

በካርቱም በተካሄደው የተፋሰሱ ሀገሮች ስብሰባ የቀረቡ አስተያየቶች

“ሱዳን ካርቱም ውስጥ የተካሄደው የናይል ተፋሰስ አገሮች የውኃ ሚኒስትሮች ስብሰባ በሰባት የተፋሰስ የጋራ ፕሮጀክቶች ላይ በመስማማት ተጠናቀቀ። ስምምነቱ የናይልን የውኃ ሀብት በመጠቀም ዘላቂ ልማትን ለማምጣት በተፋሰሱ የትብብር ታሪክ ለመጀመሪያ ጊዜ ዘጠኝ የአፍሪካ አገሮች አንድነት የታየበት ነው።”

የናይል ተፋሰስ ትብብር ጽሕፈት
ቤት መግለጫ ካርቱም መጋቢት
20/1993 ዓ/ም

“ስምምነቱ በናይል ተፋሰስ አገሮች መካከል ያለውን አዲስ የትብብር መንፈስ ያንፀባርቃል።”

አቶ ሽፌራው ጃርሶ
የኢትዮጵያ የውኃ ሀብት ሚኒስትር መጋቢት
20/1993 ዓ/ም በካርቱም
ናይል ተፋሰስ ትብብር አገሮች ስብሰባ ላይ

“የተስማማንባቸው የጋራ ፕሮጀክቶች ለተፋሰሱ አገሮች ልማትና ድህነትን ለመዋጋት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ይኖራቸዋል።”

ሚስተር ከማል ዓሊ መሐመድ
የሱዳን መስኖና የውኃ ሀብት ሚ/ር
መጋቢት 20/1993 ዓ/ም ካርቱም

በሌላ በኩል በምሥራቅ ዓባይ ተፋሰስ አገሮች የተደረሰው ስምምነት ወደ ተግባር የሚሸጋገርበት ምዕራፍ ላይ መድረሱን የግብፅ ሴኔት የመስኖና የእርሻ ኮሚቴ ሊቀመንበር ኢንጂነር ኢብራሂም ላዓድ መግለፃቸው ጥር 25/1994 ዓ/ም ኢዜአ በአዲስ ዘመን ጋዜጣ ላይ ባሰፈረው ዘገባ ያስረዳል።

ከዚህ ጋር በተያያዘ የምሥራቅ ናይል ተፋሰስ አገሮች በሚባሉት ኢትዮጵያ፣ ግብፅና ሱዳን የአባይን ወንዝ በጋራ ለመጠቀም ሲባል በሶስቱም ሀገሮች ፕሮጀክቶች መለየታቸውን አቶ ሙሳ አህመድ በውኃ ሀብት ሚኒስቴር የወሰን ተሻጋሪ ወንዞች ጥናት መምሪያ ኃላፊ ጥር 30/1994 ለተነበበው ማኅቶት ጋዜጣ አስተያየታቸውን ሰጥተዋል።

በምሥራቅ ናይል ፕሮግራም ሰባት የኢንቨስትመንት ፕሮጀክቶች ተቀርፀዋል። በዚህም መሠረት የኢትዮ-ሱዳን የኃይል መስመር ግንኙነት፣ የምሥራቅ ናይል የኃይል ንግድ ኢንቨስትመንትና ፕሮግራም፣ የአፈርና ውኃ ጥበቃ፣ የመስኖና የፍሳሽ፣ የባሮ-አኮቦ-ሁለገብ የውኃ ሀብት፣ የጎርፍ መከላከልና የቅድሚያ ማስጠንቀቂያ፣ የምሥራቅ ናይል

የፕሮጀክት እቅድ ሞዴል የተሰኙ ፕሮጀክቶች የፕሮግራሙ አካል ሆነዋል።

በአንድ ወቅት ዶክተር ክንፈ አብርሃም የኢትዮጵያ የሰላምና የልማት አለም አቀፍ ኢንስቲትዩት ፕሬዚዳንት “የናይል ተፋሰስ ኢንቪየስትመንት የተፋሰሱን አገሮች የሚያቀራርብ፣ ሀገራቱ የጋራ ራዕይ ኖሯቸው አብረው የሚያካሂዷቸውን ፕሮጀክቶች በጋራ እንዲነድፉ በተናጠል የሚያካሂዷቸውን ፕሮጀክቶችም ከጋራ ጥቅም አኳያ በመቃኘት በአንድ ድምፅ ዓለም አቀፍ ዕርዳታ የሚገኝበትን ሁኔታ እንዲያመቻቹ የሚያግዝ ነው። እንቅስቃሴው ተጀምሯል። እስከ አሁን 140 ሚሊየን ዶላር እርዳታ ተገኝቷል። ይህ የመነሻ ተግባራትን ለማከናወን የሚያግዝ ሲሆን፤ አጠቃላይ ተፋሰሱን ለማልማት ከ2 ቢሊየን ዶላር በላይ ይጠይቃል።” በማለት የናይል ተፋሰስ የጋራ ራዕይና የጋራ ፕሮጀክት ያሉበትን ሁኔታ ገልፀዋል።

እስከ አሁን በተደረጉት ጅምር ተግባራት መካከል የተግባር ሥልጠና ይጠቀሳል። እኤአ በ1999 የናይል ተፋሰስ ሀገሮች በጋር ጥቅሞቻቸውና መተሳሰብ ላይ ፕሮግራም ነድፈው የጀመሩት እንቅስቃሴ በሰው ኃይልና በተቋማት ግንባታ የተጠናከረ መሆኑ እንዳለበት ሰኔ 28 እና 29/1997 ዓ/ም በአዲስ አበባ ግዮን ሆቴል በተካሄደ ዓውደ ጥናት ላይ ተገልጿል። ይህንንም የዶክተር ሰሙ አያሌው የአርባ ምንጭ ዩኒቨርሲቲ የድኅረ ምረቃ ዲግሪ እና የናይል ተፋሰስ

ተግባራዊ ሥልጠና አስተባባሪ እንዲሁም የአቶ ሽፈራው ጃርሶ የውኃ ሀብት ሚኒስትር ገለፃ አመልክቷል።

ይህ ሂደት እየተጠናከረ መጥቶ የተፋሰስ ሀገሮቹ በጋራ ዕይታ ፕሮግራምና የጋራ ፕሮጀክቶች አፈፃፀም ተግባራዊ እንቅስቃሴ በማድረግ ላይ ይገኛሉ።

በተለይ ደግሞ ኢትዮጵያና ግብፅ ከቅርብ ጊዜያት ወዲህ እያደረጓቸው ያሉት የሁለትዮሽ ስምምነቶች ይበሉ የሚያሰኙ የመጡ ይመስላሉ። በዚህ ረገድ ጠቅላይ ሚኒስትር መለስ ዜናዊና የግብፅ ፕሬዚዳንት ሆስኒ ሙባራክ ሚያዝያ 9/97 ዓ/ም በግብጽ ሻርም ኤል-ሼህ ከተማ ያካሄዱት ውይይትና የሁለትዮሽ ትብብር በዋናነት ይጠቀሳል። መራሄ መንግሥታቱ በንግድ፣ በኢንቨስት መንት፣ በቱሪዝም፣ በዓባይ ተፋሰስና በሌሎችም መስኮች የሚያደርጉትን ትብብር እንደሚያጠናክሩ መግለጻቸውና የትብብር ስምምነቶች መፈራረማቸውም በበጎ እየታየ ነው።

ጠ/ሚ/ር መለስ ዜናዊ እና ፕሬዚዳንት ሆስኒ ሙባራክ በግብፅ ያደረጉት ውይይት (ፎቶ አዲስ ዘመን)

በተመሳሳይ የኢትዮጵያ፣ የሱዳንና የግብፅ ውጭ ጉዳይ ሚኒስትሮች አቶ ስዩም መስፍን፣ ዶክተር መስጠፋ አህመድና ሚኒስትር አህመድ ቡልጌት ሚያዝያ 10/1997 ዓ/ም በሻርም ኤል-ሼህ የፖለቲካና የዲፕሎማቲክ፣ የንግድና ኢኮኖሚ እንዲሁም የፀጥታና የደህንነት ንዑሳ ኮሚቴዎች አቋቁመዋል። እነዚህ የትብብር ስምምነቶች ለውጥ ያስገኙ ይሆን? ወደፊት የሚታዩ ናቸው።

ውጭ ጉዳይ ሚ/ር ስዩም መስፍንና የግብፅ አቻቸው በግብፅ ያደረጉት ስምምነት (ፎቶ አዲስ ዘመን)

ክፍል ሰባት

የኢትዮጵያ መገናኛ ብዙኃን በግብፅ፣ ዓባይና በኢትዮጵያ የውኃ ልማት ዙሪያ ያቀረቧቸው ዘገባዎች

«ለኢትዮጵያ በጎ ምኞት አለን። እቅደቿን ለማሰናከል ምኞት የለንም። መብታችንን እስካልነካች ድረስ።..... እርግጥ ከፍተኛ የውኃ መጠን የሚደርሰን ከኢትዮጵያ ነው።»

አምር መሳ የግብፅ ውጭ ጉዳይ ሚኒስትር እፎይታ የካቲት 1990 ዓ.ም.

«ግብፅ በዓባይ ወንዝ አጠቃቀም ዙሪያ ከኢትዮጵያ ጋር ተባብራ መሥራት እንደምትፈልግ በኢትዮጵያ የግብፅ አምባሳደር አመለከቱ። አምባሳደሩ ሚኒስትር ማራዋን በድር ዛሬ በኢትዮጵያ የሰላምና የልማት ዓለም አቀፍ ኢንስቲትዩት አዳራሽ 'የኢትዮጵያና የግብፅ ዲፕሎማሲያዊ ግንኙነት' በሚል ርዕስ ላይ በተዘጋጀው መድረክ እንደገለጹት ግብፅ በዓባይ ውኃ ላይ ፍትህዊ አጠቃቀም እንዲኖር ትፈልጋለች።»

ዋልታ ኢንፎርሜሽን ማዕከል ህዳር 20/1992 ዓ.ም.

«እንደ አውሮፓ አቆጣጠር ከ1949 በኋላ ግብፅ ለመጀመሪያ ጊዜ አዲስ የውኃ ፖሊሲ መንደፏን በፕሬዚዳንት መብረክ የሚመራው የመስኖና ውሃ ሃብት የሚኒስትሮች ኮሚቴ ማስታወቁን አልአህራም የተባለው የግብፅ ጋዜጣ በቅርቡ አስታወቀ። ጋዜጣው 94.9 % የሆነው የናይል ውኃ እስካሁን ጥቅም ላይ እንዳልዋለ ከአተተ በኋላ ነገር ግን የአንዳንድ ሀገሮች ኢትዮጵያን ጨምሮ በዓባይ ላይ እየሳዩ

ያሉት እንቅስቃሴ ከፖለቲካ ግጭት የሚመነጭ እንጂ ቀላል ከሆነው የውኃ ጉዳይ ጋር እንደማይገናኝ እና ይህንንም ለመመከት ግብፅ የጦር ኃይል ብቃቷን እንዳዘጋጀች አስምሮበታል።»

ሪፖርተር ጋዜጣ
የካቲት 20/1992 ዓ.ም.

«ኢትዮጵያ የዓባይ ገባሪ ወንዞችን ከተጠቀመች ለግብፅ መቅሰፍት ይሆናል ተባለ።»

መብረቅ ጋዜጣ
የካቲት 30/1992 ዓ.ም.

«በግብፅና በሱዳን መካከል እ.ኤ.አ. በ1959 የተፈረመው ስምምነት የናይል ተፋሰስን ብቻቸውን የሚጠቀልል በመሆኑ ይህ እስካልተሰረዘ ድረስ በታችኞቹ አገሮች ዘንድ የሚኖረውን የትብብር መንፈስ እንደሚያደናቅፈው አንድ ጥናት አመለከተ።»

ዋልታ ኢንፎርሜሽን ግዕዝል
ሰኔ 21/1992 ዓ.ም.

«..... ግብፅ በኢትዮጵያ መረጋጋት ከተከተለ የመስኖ ግንባታ ይቀጥላል የሚል ስጋት ስላላት ለኤርትራ ፈንጂዎችን እስከማቀበል መድረሷም ተረጋግጧል። ጦር ኃይሏንም ማጠናከር ላይ ትገኛለች።»

ኢትኦጵ መጽሔት
ሐምሌ 1992 ዓ.ም.

«ኢትዮጵያ በስምንት ቢሊዮን ዶላር ኢኮኖሚያዊ በሆነ መንገድ ወደ ከፍተኛ ደረጃ የሚያሸጋግር ፕሮግራም ነደፈች።»

አዲስ ዘመን
ጥር 16/1994 ዓ.ም.

«የግብፅ ልዑካን በድን ከፍተኛ ተራራማ ስፍራዎችን የላሊበላን ታሪካዊ ቦታዎችና በተለያዩ አካባቢዎች የሚካሄዱ መስኖ ልማት ሥራዎችን ተዘዋውሮ መጎብኘቱን አቶ ኪዳነ አሰፋ ውኃ ሀብት ልማት ሚኒስቴር የሃይድሮሎጂ መምሪያ ኃላፊ ገልጸዋል።»

አዲስ ዘመን
ጥር 27/1994 ዓ.ም.

«የዓባይ ጉዳይ ሲነሳ ሀገራችን ያላት አቋም እኔ ከሞትኩ ሰርዶ አይብቀል ዓይነት እንዳልሆነ የታወቀ ነው። ከዓባይ ውኃ አብዛኛውን የማበረክተው እኔ ስለሆንኩ እኔ ከተጠቀምኩ ሌላው ገደል ይግባ የሚል አስተሳሰብ የለንም። ሌሎች ደግሞ የዓባይን ውኃ ከነካችሁ ወድሞላችሁ በማለት የሚያቀርቡትን ማስፈራሪያም አትቀበለውም።»

አብዮታዊ ዴሞክራሲ
ሚያዝያ 9/1994 ዓ.ም.

«አገራችን ባወጣቸው የውኃ ሀብት አስተዳደር ፖሊሲና ሕግ መሠረት የውኃ ሀብታችንን በአገባቡ፣ በዘላቂነትና በአስተማማኝ ሁኔታ ማልማት እና መጠቀም ይኖርብናል። የበረሐው ሲሳይ፣ አገራችንና ለሕዝባችንም ጥቅም እንዲሰጥ ጠንክረን መሥራት አለብን።»

ዘመን መጽሔት
ሀዳር 1995 ዓ.ም.

ምሁራንና ባለሥልጣናት በግብፅና ዓባይ ዙሪያ

«የግብፅ መንግሥት ብቻ ሳይሆን እያንዳንዱ ግብሃዊ በዓባይና በኢትዮጵያ ላይ ልዩ ትኩረት አለው። ለዚህም አባባሌ ምሳሌ

ልጥቀስ። በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ የፖለቲካ ሳይንስ መምህር የሆኑ ሰው ያጫወቱኝ ነው። ጥቂት ግብዓውያን በኢትዮጵያ ዩኒቨርሲቲ ለማስተማር መጡ። እነዚህ መምህራን ምን እንዳሉ ታውቃላችሁ? በባህርዳር በሚገኙ ኮሌጆች እንመደብ ነበር ያሉት። ለምን? የዓባይ መነሻ ባህርዳር ነዋ!

አብዱራህማን አህመዱን ከንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስትር ለፎይታ መጽሔት ሚያዝያ 1990 ላይ ባሰፈሩት ጽሑፍ

«ዓባይን በተመለከተ በዝግታ፣ ግን በዕርግጠኝነት መልእክታችንን ማስተላለፍ አለብን።.....ኢትዮጵያ ውስጥ አካባቢው ቢራቆት የግብዓት ችግር ነው። የኛ መጥፋት ማለት ከጊዜ በኋላ የግብዓት ሱዳን መጥፋት ነው። ይሁንና ግብዓት 60 በመቶ የሚሆነው ምግባቸውን የሚያስገቡት ከውጭ ነው። ስለዚህ ኢትዮጵያና ውስጥ ግብርና ላይ ኢንቨስት ያድርጉና በጋራ እንጠቀም።»

ፕ/ር ተፈሪ ዐጋዬ የአፈር ፊዚክስና የጂኦ አስታትስቲክስ ሳይንቲስት የናሳ ሳይንቲስት ሐምሌ 1/1992 ዓ.ም. ለአዲስ ዘመን የገለጹት

«ኢትዮጵያውያኖች መቼ ነው ውኃችንን የምንጠቀመው? በምን መንገድ ውኃችንን ልንጠቀምበት እንችላለን? በጠቅላላው አቅማችን የሰው ኃይልና ጊዜን ያካተተ ዕቅድ ይዘን በውኃችን ለመጠቀም አልተዘጋጀንም። ግብዓትን በተመለከተ በዓባይ ወንዝ ላይ ትልቅ የውኃ ሥራ ታካሂዳለች። ምርጫ የላትም። ዝናብ የለም የሰው ኃይል አየበዛ ነው።»

ዶክተር አድማሱ ዝበየሁ የውኃ ሀብት መሐንዲስ በአ.አ.ዩ. መምህር የነበሩና በአርባምንጭ ውኃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት በኃላፊነት ይሠሩ የነበሩ ለኢትኦጵ መጽሔት ሐምሌ 1992 እንደገለጹት

«ሀገራችን ኢትዮጵያ በአፍሪካ ውስጥ ከፍተኛ የውኃ ሀብት ካላቸው ጥቂት ሀገሮች አንዷ መሆኗ ይታወቃል። አብዛኞቹ

ወንዞቻችን ድንበር አቋርጠው የሚፈሱ በመሆኑ በአጠቃቀም ረገድ ሀገራችን ካላት ዝቅተኛ የፋይናንስ አቅም በተጨማሪ ከወሰን ተሻጋሪ ወንዞቻችን ልማት አንጻር የውጭ ኢንቨስትመንት ለማግኘት አዳጋች ሆኖ ቆይቷል።»

ሽፈራው ጃርሶ የውኃ ሀብት ሚኒስትር ሚያዝያ 19/94 ሼራተን አዲስ

«ግብፅ የዓባይን ውኃ ለመጠቀም የምትችለው ለዩጋንዳና ኢትዮጵያ ድሃ ዝግጅቶች በቂ ዕርዳታና ተጨባጭ ድጋፍ ስታደርግ ብቻ ነው።»

ዩዌሪ ሙሴሸኒ የዩጋንዳ ፕሬዚዳንት

«ግብፅ ሁልጊዜ በተለይም በአሁኑ ወቅት በጦርነት በማስፈራራት የሌላ አገርን ሰላምና ደኅንነት በማደናቀፍ እስከመጨረሻው ልትዘልቅ አትችልም።»

ዶ/ር ተስፋዬ ታፈሰ በአ.አ.ዩ. የሀገር ልማት መካነ ጥናት ከፍተኛ ተመራማሪና ረዳት ፕሮፌሰር የጂኦግራፊ መምህር ለዘመን መጽሔት ህዳር 1995 ዓ.ም.

«ግብፅ የዓባይን ውኃ በሞኖፖል መጠቀም ያስችለኛል ብላ የምታየውን ፕሮጀክቶችን ነው በማስፋፋት ላይ ያለችው።»

አቶ ስዩም መስፍን የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ለእጅጅታ መጽሔት ጥር 1990 ዓ.ም.

ኢትዮጵያ በውጭ ጉዳይና የደኅንነት ፖሊሲና ስትራቴጂካዊ ከግብፅ አኳያ የምትከተለው ፖሊሲ (በከፊል)

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግሥት ህዳር 1995 ዓ.ም. የውጭ ጉዳይና የደህንነት ፖሊሲና

ስትራቴጂ አውጥቷል። በዚህ ፖሊሲና ስትራቴጂ መንግሥት ከግብፅ አኳያ የሚከተለው ፖሊሲ ከገጽ 120 እስከ 131 ባለ-ገጾች ላይ ሰፍሯል። ፖሊሲው ግብጽና ኢትዮጵያ በተፈጥሮ በጥብቅ የተሳሰሩና የተቆራኙ መሆናቸውንም ያመለክታል። ነገር ግን የዓባይ ውኃን በተመለከተ ኢትዮጵያ ያለባት ችግር በዋነኛነት ከግብፅ ጋር መሆኑን ይገልጻል። በዚህም መሠረት የግንኙነትን ታሪካዊ አመጣጥና ችግሮችን እንደሚከተለው አስፍሯል።

«...ከግብፅ በጉዳዩ ላይ ስትከተል የቆየችው ፖሊሲ የውኃው ምንጭ የሆኑት አገሮች በተለይም ኢትዮጵያ በውኃው እንዳይጠቀሙ በተቀናጀ አኳኋን መሥራት ነው። በዚህ ረገድ ዋነኛው መሣሪያ ሆኖ የቆየው በኢትዮጵያና በአፍሪካ ቀንድ አለመረጋጋት እንዲሰፍን ማድረግ ነው። አካባቢያችን የነበረው አለመረጋጋት ምንጭ ግብፅ ነች ባይባልም በዚህ አለመረጋጋት ተጠቃሚ ሆና ስለሚታያት ግጭቶቹን በማቀጣጠልና በማባባስ ረገድ የበኩሉዋን አስተዋፅኦ አድርጋለች። ግምቷ ኢትዮጵያ በማያበራ ጦርነት ከተናጠች በልማት ላይ ማተኮር አትችልም። በድህነት ስለምትሰቃይ ለማልማት ብትፈልግም አትችልም፤ ስለሆነም በውኃው ሳትጠቀም ትቀራለች የሚል ነው።» /ገጽ 122-123/

እንዲሁም «ግብፆች የተጠቀሙበት ሌላው ስልት ኢትዮጵያ የዓባይን ውኃ ለመጠቀም የሚያስችላት ብድርና ዕርዳታ እንዲታገኝ ባላቸው አቅም ሁሉ መረባረብ ነው። በአረቡ ዓለም ባላት ተሰሚነት ማንኛውም አረብ አገር በዓባይ ውኃ ልማት

ላይ ኢትዮጵያ ምንም ዓይነት ብድርና ዕርዳታ እንዳይሰጥ ማድረግ ችላለች ።» /ገጽ 123/

ከዚህ በተጓዳኝ «ግብፅ ስተከተል የቆየችው ፖሊሲ ኢትዮጵያ የዓባይን ውኃ በራሷ እንዳታለማ በድህነትና በማያበራ ጦርነት ተጠፍራለች፤ ብድርና ዕርዳታ አግኝታ እንዳታለማም በሩ ተቆልፎታል፤ ስለሆነም ኢትዮጵያ የዓባይን ውኃ ዓይን ዓይኑን እያየች ከማሳለፍ በስተቀር አማራጭ አይኖራትም የሚል ነው። በተግባር ባይገለፅም ግብጽ ማንም አገር ከርስዋ ፈቃድ ውጭ ውኃውን እጠቀማለሁ ካለ ወታደራዊ ዕርምጃ እወስዳለሁ የምትልበት አጋጣሚም ነበር። ምድረበዳ የሆነችው ግብፅ በጫካ ውጊያ የሰለጠነ ከፍተኛ ግምት የሚሰጠው ወታደራዊ ኃይል ማዘጋጀቷ ከዚህ ጋር የተያያዘ ነው የሚሉ ወገኖችም አሉ።» /ገጽ 123-124/

በፖሊሲው ትንታኔም ከግብፅ ጋር ያለ ግንኙነት ወሳኝ የሚሆነው በውስጥ የሚሠራ ሥራ እንደሆነ ይጠቁማል። በዚህም የውስጥ ቅራኔዎች በሰላማዊ መንገድ እና ከኅረቤቶች ጋር ያሉ ግንኙነቶች ግጭቶችን በሚያስወግድ አኳኋን ከተፈቱ፤ ኅረቤቶች ከጥቅም በስተቀር የሚደርስባቸው ጉዳት እንደማይኖር ከተረጋገጠ፤ በዓባይ ጉዳይ ዙሪያ ለሚነሱ ስጋቶች ያለን ተጋላጭነት በጣም ከፍተኛ በሆነ ደረጃ ይቀንሳል የሚል አቋም ያቀርባል ፖሊሲው።

ከኢትዮጵያ ምን ይጠበቃል?

ኢትዮጵያ ሉዓላዊነቷ እንዳይደፈር፤ ውስጠቷ እንዳይታመስ፤ ወታደራዊና የፀጥታ አቋሟ እንዳይናጋ ዘወትር በአንክሮ

ራሷን መፈተሽ አለባት፡፡ ይኸውም ምናልባታዊ፣ ደመኛና አደጋ ለመጣል ያቆበቆቡ ጠላቶች አሏትና፡፡

ሰላም ከኃይል ጋር መረጋገጥ ባለበት የጦርነት ቀጣና /የአፍሪካ ቀንድ/ መቻቻል፣ በሰላም አብሮ መኖርና በሌላው አገር ጣልቃ ያለመግባት የሚሏቸው የውጪ ግንኙነት የዲፕሎማሲ መርሆዎችን ኢትዮጵያ ስትተገብር ጠላተ ብዙ ናትና ከማትወጣበት ማጥ ውስጥ እንዳትገባ ዙሪያ ገባውን መቃኘት ይገባታል፡፡ አቋማቸው በማይታወቅ፣ ተንኳሾች በበዙበትና የተለያዩ ኃይሎች ለጥቅማቸው በሚባዝኑበት ክልል በኢትዮጵያ ላይ የክፋት እጁን የማይሰነዝር የለም፡፡ በተለይ ውኃ ይገባኛል ጥያቄና የእኔነት መንፈስ ጎልብቶ በወታደራዊና መከላከያ ኃይል ግንባታ ኢትዮጵያን ለማስፈራራት እንደ ግብፅ ያሉ ኃይሎች በግልጽም ይሁን በስውር የኃይል ሚዛን ለመድፋት ዝግጅት ከጀመሩና ካጠናቀቁ ዓመታት አስቆጥረዋል፡፡

ኢትዮጵያ ደግሞ በሌላው ላይ ክፍት ሳታሰብ በራሷ ላይ ግን ጦር እየተሰበቀባት ብሔራዊ ደህንነቷ ሲፈተን ቆይቷል፡፡ ለዚህም ያለፉት መቶ ዓመታትን ዋቢ ማድረግ ይበቃል፡፡

ኢትዮጵያ “ዓባይን ከነምንጩ ወደ ግብፅ ማምጣት” የሚለው የግብፅ ባለስልጣናትና ብሔረተኞች ቋንቋ በመርህ እንዲቀር ከአቀማመጧ፣ ከወቅታዊ ሁኔታ፣ ከተፎካካሪ ኃይሎች ቁጥር መጨመርና ሊገጥም ይችላል ይሆናል ተብሎ ከሚሰጋው የውኃ ጦርነት አኳያ ብዙ የቤት ሥራ አለበት፡፡

ብሔራዊ ጥቅምን ከማረጋገጥ አኳያ ደግሞ ልማትን ማፋጠኑ በኢትዮጵያ ውስጥ በተለያዩ ጊዜያት ለሚመጡ መንግሥታት ብቻ መተው የለበትም፡፡ ኢኮኖሚያዊ አቅም ማዳበሩ አንገትን አቅንቶ ለመሄድ ስለሚበጅ የሁሉንም ኢትዮጵያዊና ለኢትዮጵያ የሚሹ ወገኖችን ትኩረት ይፈልጋል፡፡

ኢትዮጵያም ውስጧን አረጋግታ በህልውናዋ ላይ የሚነጣጠሩና በአካባቢዋ ተፈጥረው በኋላ ወደ ራሷ የሚሰሩትን ችግሮች እየፈታች መሄዷ ለዘላቂ መሰንበቻዋ ይጠቅማታል፡፡ በሁሉም አቅጣጫ የተሰደዱትና ፈተና ላይ የጣሉዋትና ሊጥሏት ያደፈጡ ኃይሎችን መመከት የሚያስችላት ሁኔታ ላይ መገኘት አለበት፡፡ ካላዚያ ሉዓላዊነቷ ከመፈተን በፍራሽ አይድንም፡፡ ይህን ጉዳይ የተረዱት ሱዳናዊው ምሁር ኤፍ ደንግ በአንድ ወቅት “የኢትዮጵያ ውስጣዊ ችግሮች በአገሪቱ በ1970ዎቹና 80ዎቹ በአካባቢው የመሪነትና የበላይነት ሚና እንዳትጫወት አገዳት፤ በዚህ የተነሳ የአፍሪካ ቀንድ አካባቢ ውህደትና ሰላም አጣ፡፡” በማለት የተናገሩት በጥሞና ሊታይ ይገባል፡፡

በመሆኑም በቀጥታ ከዓባይ ጋር በተያያዘ ሀገራዊ ጥቅምን ለማስጠበቅ የውኃ ሀብት ሚኒስቴር ከተቋቋመ አንስቶ አሁን አሁን በተፋሰሱ ዙሪያ የሚካሄዱ ጅምር ሥራዎች ይበልጥ መጠናከር አለባቸው፡፡ በዚህ ረገድ በቅድሚያ በአባይ ውኃ

ተጠቃሚነት ሀገራዊ ድርሻን የሚያስፋ የውኃ ሀብት አስተዳደር ፖሊሲን ተግባራዊ ማድረግ የግድ ይላል።

ከዚህ አኳያ በውኃ ሀብት ሚኒስቴር ባለሙያዎች፣ በመስኩ ምርምርና ተሳትፎ በሚያደርጉ ክፍተኛ ትምህርት ተቋማት ምሁራን፣ በግሉ ክፍለ ኢኮኖሚ ባሉ ምሁራን፣ ሀገራዊ ራዕያቸው በጠነከረ የመንግሥት ባለሥልጣናት፣ ጉዳዩ የሚመለከታቸው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና ሀገራዊ በሆኑ መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች የተዋቀረ የምሁራን መማከር ቡድን ማቋቋም ያስፈልጋል። ይህን ቡድን ደግሞ መንግሥት በተለዋወጠ ቁጥር መንግሥት እጁን እያስገባ የሚቀያይረው መሆን የለበትም።

እንደሚታወቀው ግብፅ ምሁራንን በመጠቀም ከኢትዮጵያ የላቀች ናት። ከዓባይ ጋ በተያያዘ ከምርምር ዘርፍ እስከ ስለላ ሥራ በመጠቀም ዓለም ያውቃታል። ለዚህም ይመስላል በእያንዳንዱ የዓባይ ውኃ መውረጃና ጎርጅ ላይ ሐይድሮሎጂስት /የውኃ ባለሙያ/ አለኝ ብላ በፌዘም ይሁን በቁምነገር ደፍራ የምትናገረው።

የሚገርመው ኢትዮጵያም ብትሆን በአፈር ፊዚክስና ጂኦስታቲክስ፣ በውኃ፣ በተፈጥሮ፣ በአካባቢ ጥበቃ፣ በመሬት አጠቃቀምና መልካምድር ጥናት የተዋጣላቸው ምሁራን አሏት። በዓባይ ውኃ ፖለቲካዊ ሁኔታ ላይ የሚያጠኑ፣ በዓለም አቀፍ ድርጅቶች የውኃ ፖሊሲና ሕግ የሚነድፉና የሚቀይሱ፣ ለመንግሥት፣ መንግሥታዊ ላልሆኑ ዓለም አቀፍና የተባበሩት መንግሥታት ድርጅቶች የዕምቅ ሀብት

ጥናት፣ ፕሮጀክት ቀረፃ፣ ክትትልና ግምገማ ላይ የሚያማክሩ የተዋጣላቸው ኢትዮጵያዊያን ሳይንቲስቶች አሏት።

ዛሬ በዓለማችን ዕውቅና ባተረፉት የአሜሪካ ጠፈር ምርምር ማዕከል /ናሳ/፣ የዓለም አቀፍ ሳይንስ ማኅበር፣ የአፍሪካ ሳይንስ ማኅበር፣ የአሜሪካ አፈር ሳይንስ ማኅበር፣ የአሜሪካ አዝርዕት ልማትና ጥበቃ ማኅበርና የሰሜን አሜሪካ ሲግማ-ዚ ምርምር ማኅበር ስማቸውን የተከሉ የአፈር ምርምርና ጥናት፣ የመሬት አጠቃቀምና ተፈጥሮ ሀብት እንክብካቤ ሳይንቲስቶች በሀገርና ከሀገር ውጭ ያሏት መሆኑ ይታወቃል።

ከዚህ በተጓዳኝ የዓባይ ተፋሰስን ለኢትዮጵያ ልማትና ዕድገት ለማዋል የተጀመረውን ተቋማዊ አደረጃጀት ማጠናከርም ተያይዞ የሚታይ ነው።

በውጭ ጉዳይና ደገንነት፣ ፖሊሲና ስትራቴጂ እንዲሁም በዲፕሎማሲያዊ ግንኙነትና የትብብር ስምምነቶች ተጠቅሞ የኢትዮጵያ አንጡራ ሀብት የሆነውን ዓባይ ለሀገር ልማት ለመዋል ዘላቂና ተከታታይነት ያለው ጥረት ማድረግም ያስፈልጋል።

ልማትን ከማፋጠን አኳያ ከአቅም ጋር የተገናዘበ መከላከያ ኃይልን ማጠናከርና የግብፅን ወታደራዊም ሆነ ዲፕሎማሲያዊ እንቅስቃሴ በቅርበት መከታተልም አብሮ መታየት አለበት።

በተለይ ግብዎች የሚከራረቡትንና ኢትዮጵያ ዓባይን በሚመለከት እንደተፈራረመች በተለያዩ መድረኮች የሚገልፁትን የእኤአ 1902 ውል ፋይዳ ቢስነት ማሳወቅ ተገቢ ነው። ግንቦት 7/ 1894 ዓ.ም. የንጉሥ ኤድወርድ 7ኛ ወዚህ ሴፍትነንት ኮሎኔል ጆን ሊን ሐሪንቶን ከዓፄ ሚኒልክ ጋር የገባው ውል 3ኛ ክፍል እንዲህ ይነበባል፡፡

“ጃንሆይ ዳግማዊ ምኒልክን ንጉሠ ነገሥት ዘኢትዮጵያ ከጥቁር ዓባይና ከባሕረ ዓና ከሶባት ወንዝ ወደ ነጭ ዓባይ የሚወርደውን ውኃ ከእንግሊዝ መንግሥት ጋራ አስቀድሞ ሳይሰማው ወንዝ ተዳር እዳር የሚደፍን ሥራ እንዳይሠሩ ወይም ወንዝ የሚደፍን ሥራ ለማሠራት ለማንም ፈቃድ እንዳይሰጡ በዚህ ውል አድርገዋል” ይላል። ይህ በቀድሞ የሱዳን ቅኝ ገዢ እንግሊዝና በዓፄ ምኒልክ ተፈረመ የተባለው ውል ከቅኝ አገዛዝ ሥርዓት ጋር አብሮ መቀበሩን ዋቢ መጥቀስ አያሻም።

በዚህ አንፃር ከውኃ ጋር በተያያዘ ክቡር ዶክተር ነጋሶ ጊዳዳ የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ፕሬዚዳንት ሚያዝያ 2 ቀን 1992 ዓ/ም በኢ.ሲ.ኤ መሰብሰቢያ አዳራሽ “የግብርናው ክፍለ ኢኮኖሚ በዝናብ ላይ ብቻ የተመሠረተ ከሆነ ለምርት መጨመር ዋስትና ሊሰጠን ስለማይችል ያለንን ሰፊ የውኃ ሐብት መጠቀም የግድ ይላል። ከዚህም አንፃር ለመስኖ ልማት ሊያገለግሉን በሚችሉ ወንዞች ላይ ግድቦች መሥራት ያስፈልጋል።” ያሉት ዛሬም ሀገሪቱን ከሚፈታተናት ድርቅና ረሀብ አኳያ

ከሰው ኃይል፣ ፋይናንስና ቁሳቁስ አኳያ ታይቶ ጆሮ ሊሰጠው ይገባል።

ከዓባይ ውኃ አጠቃቀም አንፃርም ዶክተር ክንፈ አብርሃም የኢትዮጵያ የሰላምና የልማት ዓለም አቀፍ ኢንስቲትዩት ፕሬዚዳንት ሕዳር 20/1992 ዓ/ም በአዲስ አበባ “ኢትዮጵያ የዓባይ ወንዝ ምንጭ ሆና ሳለች እስከ አሁን አልተጠቀመችበትም። በቀጣይ ግን የወንዙ ተፋሰስ ሀገሮች ፍትሃዊ የሆነ የውኃ አጠቃቀም እንዲኖር ማድረግ አለባቸው። የዓባይ ወንዝ ላይ ያላትን መብት ተጠቅማ የደኖች መመናመንን ለመቀነስ እና በአገሪቱ በሚደርሰው የአየር መዛባት በሚፈጠረው ድርቅ የሚጎዱትን ወገኖች በመስኖ ሥራ የሚሰማሩበት መንገድ በተፋሰሱ አገሮች መመቻቸት አለበት።” በማለት ያስተላለፉት መልዕክት አሁን ካለው የተፋሰሱ አገሮች የጋራ ፕሮጀክት አንፃር የኢትዮጵያን ተጠቃሚነት በማይጎዳ ተፈፃሚ ሊሆን ይችላል።

እንዲሁም የጋራ ኮሚሽን በመመሥረት ሀገራዊ ጥቅምን ለማስጠበቅ ትኩረት መስጠት ይበጃል። ለዚህም እኤአ በ1987 የኢትዮ-ግብፅ የጋራ ኮሚሽን ስብሰባ ተካሂዷል። ስብሰባው ለ19 ዓመታት ሳይካሄድ ዘግይቶ ሐምሌ 18 እና 19/1998 ዓ.ም በቅድሚያ የሁለቱ አገሮች ባለሙያዎች፤ ሐምሌ 20/1998 ዓ.ም በሚኒስትሮች ደረጃ የጋራ ኮሚሽኑ ስብሰባ በካይሮ ተካሂዷል።

ኢትዮጵያ በውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ሰዩም መስፍን በተመራው ልዑካ፤ የንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስትር አቶ ግርማ ብሩኅ

የማስታወቂያ ሚኒስትር አቶ ብርሃን ኃይሉ፣ የባሕልና ቱሪዝም ሚኒስትር አምባሳደር መሐመድ ድሪርና የግብርናና ገበያ ልማት ሚኒስትር ዴኤታ አቶ ያዕቆብ ያላን በስብሰባው አካላት። በግብፅ በኩል የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ሚስተር አህመድ አቦል ጌይት ተወክለው ተገኝተዋል።

አገራቱም በኢንቨስትመንት ማስፋፊያና ጥበቃ በማግበራዊ ጉዳይ ዘርፍ በማስታወቂያና በቱሪዝም መስኮች የጋራ ስምምነት ላይ ደርሰዋል። አገራቱ የዲፕሎማሲ ግንኙነት ከመሠረቱ 78 ዓመታት ያስቆጠሩ ሲሆን ዲፕሎማሲ ግንኙነቱን ማጠናከሩ ጠቀሜታ አለውና በጥንቃቄ ቢቀጥል ጥሩ ይሆናል። የትብብር ስምምነቶቹ መጠናከር የባላንጣነት ስሜትን ለመቀነስ የሚያስችል እንደሚሆን ይታመንበታል።

በአጠቃላይ መንግሥትና ሕዝብ ዓባይን በተመለከተ የኢትዮጵያ ሕልውና እንዳይታነስ ቋንቋቸው አንድ መሆን አለበት። ይህም ሀገራዊ ተጠቃሚነትን በሚያጎላ ሊገለጽ ይገባል። ለማንኛውም እግዚአብሔር ኢትዮጵያን ይባርክ!

አባሪዎች

Treaties and Agreements on the Nile Waters

(From 1894 - 1993)

Framework for general cooperation between Ethiopia and the Arab Republic of Egypt

Ethiopia and the Arab Republic of Egypt,

Determined to consolidate the ties of friendship, to enhance cooperation between the two countries and to establish a broad base of common interests.

Desirous of the realization of their full economic and resource potentials.

Recognizing the importance of the traditional ties existing between the two countries that have been consolidated during their long history of close relations and linked by the Nile River with its basin as a center of mutual interest.

Reaffirming their commitment to the UN and OAU charters, principles of international law, as well as the Lagos plan of action.

Hereby agree on the following framework for cooperation:

Article 1

The two parties reaffirm their commitment to the principles of good neighbourliness, peaceful settlement of disputes, and non-interference in the internal affairs of states.

Article 2

The two parties are committed to the consolidation of mutual trust and understanding between the two countries.

Article 3

The two parties recognize the importance of their cooperation as an essential means to promote their economic and political interests as well as stability of the region.

Article 4

The two parties agree that the issue of the use of the Nile waters shall be worked out in detail through

discussions by experts from both sides, on the basis of the rules and principles of international law.

Article 5

Each party shall refrain from engaging in any activity related to the Nile Waters that may cause appreciable harm to the interests of the other party.

Article 6

The two parties agree on the necessity of the conservation and protection of the Nile Waters. In this regard, they undertake to consult and cooperate in projects that are mutually advantageous, such as projects that would enhance the volume of flow and reduce the loss of Nile Waters through comprehensive and integrated development schemes.

Article 7

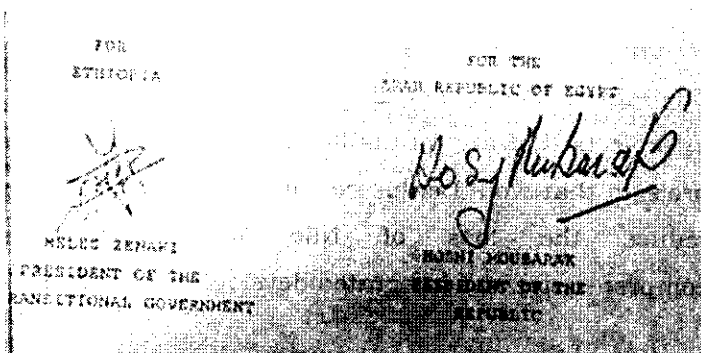
The two parties will create appropriate mechanism for periodic consultations on matters of mutual concern, including the Nile Waters, in a manner that would enable them to work together for peace and stability in the region.

Article 8

The two parties shall endeavour towards a framework for effective cooperation among countries of the Nile basin for the promotion of common interest in the development of the basin.

This framework for cooperation is made in two originals in the English and the Arabic Languages, both texts being equally authentic.

Done at Cairo this 1st day of the month of July 1993.

No. 6519

UNITED ARAB REPUBLIC and SUDAN

Agreement for the full utilization of the Nile waters.
Signed at Cairo, on 8 November 1959.

Official text: Arabic.

Registered by the United Arab Republic on 7
February 1963.

REPUBLIQUE ARABE UNIE et SOUDAN

Accord relatif à la pleine utilisation des eaux du Nil.
Signé au Caire, le 8 novembre 1959

Texte officiel arabe.

Enregistré par la République arabe unie le 7 février
1963.

For the Republic
of Sudan

(Signed)
Lewa Mohammed
TALAAT FARID

For the United Arab
Republic.

(Signed)
Zakaria Mohie
EL DIN

ማጣቀሻዎች

- መብረቅ ጋዜጣ የካቲት 30/1992 ዕትም
- ማህቶት ጋዜጣ ጥር 30/1994 ዓ.ም
- ሪፖርተር ጋዜጣ የካቲት 20/1992 ዓ.ም
- ሪፖርተር ጋዜጣ ሰኔ 19/1992 ዓ.ም
- ሪፖርተር ጋዜጣ ሐምሌ 3/1992 ዓ.ም
- አብዮታዊ ዴሞክራሲ ጋዜጣ ሚያዝያ 9 ና 16/1994 ዓ.ም ዕትሞች
- አዲስ ዘመን ጋዜጣ ጥር 16፣ ጥር 25፣ ጥር 25 ና ሰኔ 6 /1994 ዓ.ም ዕትሞች
- አዲስ ዘመን ጋዜጣ ሰኔ 28/1997 ዓ.ም
- አቶ ሸፈራው ጃርሶ የውሃ ሀብት ሚኒስትር በናይል ተፋሰስ ትብብር ዓውደ ጥናት ሼራተን አዲስ ሚያዝያ 19/1994 ዓ.ም ያደረጉት የመክፈቻ ንግግር
- ኢትኦጵ መጽሔት ቅጽ 1 ቁጥር 14 ሐምሌ 1992 ዓ.ም
- እንግሊዝና ኢትዮጵያ /የንጉሥ ኤድዋርድ 7ኛ ወኪል ሌፍትናንት ኮሎኔል ጆን ሊን ሐሪንቶን ከዳግማዊ ምኒልክ ጋር የተዋዋሉት ውል፣ ግንቦት 7/1894 ዓ.ም.፣ አዲስ አበባ
- እፎይታ መጽሔት ጥር፣ የካቲት ና ሚያዝያ 1990 ዓ.ም ዕትሞች
- ውኃና ልማት ቅጽ 4 ቁጥር 14፣ ግንቦት 1992 ዓ.ም
- ዘመን መጽሔት ህዳር 1995 ዓ.ም /ቅጽ 1 ቁጥር 8/
- የኢ.ፌ.ዴ.ሪ የውጭ ጉዳይና የደንበኝነት ፖሊሲና ስትራቴጂ ህዳር 1995 ዓ.ም ፤ አዲስ አበባ
- የጀርመን ድምጽ ሬዲዮ አማርኛ ፕሮግራም ዜና መጽሔት፤ የውሃ ችግር በአፋሪካ ታህሳስ 25/1992 ዓ.ም እና የዓባይ ወንዝ ውኃ አጠቃቀምና ውዝግብ ጥር 1/1996 ዓ.ም.
- Aerospace Daily, March 18/1997
- Aerospace Daily, February 12/1998
- Air Defense Weapons of Russia
- Al- Ahram February 1899
- Center For Strategic and International Studies, January 1992
- Christian Science Monitor, August 18/1989
- CIA, February 1989
- CIA, July 1997
- Defense and Foreign Affairs, May/June 1989
- Defense and Foreign Affairs, December 1989
- Egypt chemical over view
- Egypt Daily News Various issues
- Egypt Geological Facts
- Egypt missile overview

- Egypt: Treaties and Organizations
- FBIS Document February 8/2005
- Haaretz Tel-aviv, April 13/1998
- Hatzofe-Tel-aviv & FBIS Documents, September 25/1998
- Insite on The News, April 18-May 3/2003
- Jaffee Center For Strategic Studies Tel-Aviv University documents
- Jane's Intelligence Review, June 27/2000
- Korea Herald, March 9/2002
- MENA, May 6/1997
- MENA and BBC, July 31/1998
- MENA October 2/2001
- Middle East News Line, April 5/2001
- Middle East News Line, May 14/2001
- Middle East News Line, June 22/2001
- Middle East News Line, February 12/2002
- Middle East News Line, June 5/2002
- Middle East Strategic Balance, 2003-2004
- Military Analysis Network
- Notification to congress of Pending U.S Arms Transfer 1994-2005
- Nile Technical Advisory Committee, News Release No. 01/3/23, March 23/2001 Khartoum, Sudan
- Treaties and Agreements on the Nile Waters, (1894 – 1993)
- United Arab Republic of Egypt and Republic of Sudan, Agreement for the full utilization of the Nile Waters. Signed at Cairo, on 8 November 1959.
- UPI, August 28/2003
- US Defense Secretary Press release, January 31/1996
- US state Department, December 12/2003
- US state Department Website
- Wikipedia, the free Encyclopedia
- World Almanack, from 2000 - 2003